

BIBLIOGRAPHY

The Rijksmuseum paintings catalogues are listed separately at the end.

Van der Aa I-XIII, 1839-1854

A.J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden*, 13 vols., Gorinchem 1839-1854

Aalbers et al. 2000

J. Aalbers, H.M. Brokken, and L.J. van der Klooster, *Heren van stand: Van Wassenaar 1200-2000: achthondert jaar Nederlandse adelsgeschiedenis*, Zoetermeer 2000

Aalberts et al. 1996

J. Aalberts et al. (eds.), *Utrechtse biografieën*, 3 vols., Amsterdam 1996

Acquoy I-II, 1875-80

J.G.R. Acquoy, *Het klooster van Windesheim en zijn invloed*, 2 vols., Utrecht 1875-80 (reprint Leeuwarden 1984)

Ainsworth 1998

M.W. Ainsworth, *Gerard David: purity of vision in an age of transition*, New York 1998

Ainsworth 2004

M.W. Ainsworth, 'A la façon de Grèce: the encounter of Northern Renaissance artists with Byzantium', in New York 2004, pp. 445-593

Ainsworth 2006

M.W. Ainsworth, 'Romanism a catalyst for change in Bernard van Orley's workshop practices', in Faries 2006b, pp. 99-118

Ainsworth et. al 1994

M.W. Ainsworth et al., *De Vlaamse primitieven*, Louvain 1994

Alberdingk Thijm 1881

J.A. Alberdingk Thijm, 'Het Zoen-Offert des Nieuwen Verbonds, Schilderstuk van een onbekenden XVe-eeuwschen Meester', in Taurel et al. 1881, I, pp. 21-32

Aldenhove 1902

C. Aldenhove, *Geschichte der Kölner Malerschule*, Lübeck 1902

Altena/Van de Laar 2002

M. Altena and M. van de Laar, 'Kopiëren in het Rijksmuseum: de kopieën van kunstschilder/restaurateur Arnold van de Laar (1886-1974)', *Bulletin van het Rijksmuseum L* (2002), pp. 29-51

Amsterdam 1951

D.C. Röell, R. van Luttervelt, J.H.M. Terwindt et al., *Bourgondische pracht van Philips de Stoute tot Philips de Schone*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1951

Amsterdam 1952

J. Bruyn et al., *Drie eeuwen portret in Nederland*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1952

Amsterdam 1955

Kersttentoonstelling, Amsterdam (Kunsthandel P. de Boer) 1955-56

Amsterdam 1958

R. van Luttervelt (ed.), *Middeleeuwse kunst van de Noordelijke Nederlanden*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1958

Amsterdam 1972

D. de Hoop Scheffer and A.J. Klant-Vleilander Hein, *Vorstenportretten uit de eerste helft van de 16de eeuw: houtsnede als propaganda*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1972

Coll. cat. Amsterdam 1973

J. Leeuwenberg and W. Halsema-Kubes, *Beeldhouwkunst in het Rijksmuseum*, Amsterdam 1973

Coll. cat. Amsterdam 1975/79

A. Blankert and R. Ruurs, *Amsterdams Historisch Museum: schilderijen daterend van voor 1800: voorlopige catalogus*, Amsterdam 1975/79

Amsterdam 1978

J.P. Filedt Kok, *Lucas van Leyden grafiek*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1978

Coll. cat. Amsterdam 1978

K.G. Boon, *Netherlandish drawings of the fifteenth and sixteenth centuries in the Rijksmuseum*, 2 vols., Amsterdam 1978

Amsterdam 1985

J.P. Filedt Kok, *'s Levens felheid: de Meester van het Amsterdamse Kabinet of de Hausbuch-Meister ca. 1470-1500*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1985

Amsterdam 1986a

J.P. Filedt Kok et al. (eds.), *Kunst voor de beeldenstorm: Noord-Nederlandse kunst 1525-1580*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1986

Amsterdam 1986b

R. Kistemaker and M. Jonker (eds.), *De smaak van de elite - Amsterdam in de eeuw van de beeldenstorm*, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum) 1986

Amsterdam 1994

H. van Os (ed.), *Gebed in schoonheid: schatten van privé-devotie in Europa: 1300-1500*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1994-95

Coll. cat. Amsterdam 1998

Marijn Schapelhouman et al., *Dutch drawings of the seventeenth century in the Rijksmuseum: artists born between 1580 and 1600*, 2 vols., Amsterdam 1998

Coll. cat. Amsterdam 2004

E. Hartkamp-Jonxis and H. Smit, *European tapestries in the Rijksmuseum*, Amsterdam 2004

Coll. cat. Amsterdam 2008

N.E. Middelkoop *et al.*, *De oude meesters van de stad Amsterdam: schilderijen tot 1800*, Amsterdam (Amsterdams Historisch Museum)/Bussum 2008

Amsterdam-Utrecht 2000

H. van Os (ed.), *De weg naar de hemel: reliekverering in de Middeleeuwen*, Amsterdam (Nieuwe Kerk), Utrecht (Museum Catharijneconvent) 2000-01

Van Andel 1938

M.A. van Andel, 'Het portret van Heer Hendric van Naaldwijk, een pathologisch document uit de middeleeuwen', *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* LII (1938), pp. 1099-1102

Van Anrooij 1989

W. van Anrooij, 'De Memorietafel van de heren van Montfoort en het Hollandse grafenhof omstreeks 1400', *Madoc* III (1989), pp. 22-28

Van Anrooij *et al.* 1997

W. van Anrooij *et al.*, *De Haarlemse gravenportretten: Hollandse geschiedenis in woord en beeld*, Hilversum 1997

Coll. cat. Antwerp 1960

J. de Coo, *Museum Mayer van den Bergh: catalogus I: schilderijen, verluchte handschriften, tekeningen*, Antwerp 1960

Antwerp 1993

H.M.J. Nieuwdorp *et al.*, *Antwerpse retabels 15de-16de eeuw*, 2 vols., Antwerp (Onze-Lieve-Vrouwekathedraal) 1993

Antwerp 2004

K.L. Belkin and F. Healy, *Een huis vol kunst: Rubens als verzamelaar*, Antwerp (Rubenshuis) 2004

Antwerp-Maastricht 2005

P. van den Brink *et al.*, *ExtravagAnt!: een kwart eeuw Antwerpse schilderkunst herontdekt*, Antwerp (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten), Maastricht (Bonnefantenmuseum) 2005-06

Arkenbout 1971

A.A. Arkenbout, 'De valkerij in voorne tijdens de middeleeuwen', *Holland, regionaal historisch tijdschrift* III (1971), pp. 67-73

Armstrong 1990

C.M. Armstrong, *The moralizing prints of Cornelis Anthonisz*, Princeton 1990

Arndt 1964

K. Arndt, Review of Eisler 1961, *Zeitschrift für Kunstgeschichte* XXVII (1964), pp. 173-81

Arndt 1968

K. Arndt, 'Zur Ausstellung "Jheronimus Bosch" 's-Hertogenbosch 1967', *Kunstchronik* XXI (1968), pp. 1-21

Van Asperen de Boer 1987

J.R.J. van Asperen de Boer, 'A technical study of some paintings by Maarten van Heemskerck', in Hall 1987, pp. 105-14

Van Asperen de Boer 1988

J.R.J. van Asperen de Boer, 'Some observations on underdrawing in Geertgen tot Sint Jans' paintings', *Akt XXII* (1988), pp. 49-53

Van Asperen de Boer/Wheelock 1973

J.R.J. van Asperen de Boer and A.K. Wheelock, 'Underdrawings in some paintings by Cornelis Engebrechtsz', *Oud Holland LXXXVII* (1973), pp. 61-94

Van Asperen de Boer et al. 1986

J.R.J. van Asperen de Boer et al., 'Schildertechniek en atelierpraktijk in de zestiende-eeuwse Noordnederlandse kunst', in Amsterdam 1986a, pp. 85-116

Van Asperen de Boer et al. 1990

J.R.J. van Asperen de Boer, J. Dijkstra and R. van Schoute et al., 'Underdrawing in paintings of the Rogier van der Weyden and Master of Flémalle groups', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XLI* (1990)

Auerbach 1954

E. Auerbach, *Tudor artists: a study of painters in the royal service and of portraiture on illuminated documents from the accession of Henry VIII to the death of Elizabeth I*, London 1954

Bagley-Young 2008

A. Bagley-Young, 'Jan Cornelisz Vermeijen's "Cardinal Erard de la Marck" and "Holy family": a diptych reunited', *The Burlington Magazine CL* (2008), pp. 76-82

Baillie 1984

M.G.L. Baillie, 'Some thoughts on art-historical dendrochronology', *Journal of Archaeological Soil XI* (1984), pp. 371-93

Baldass 1918

L. Baldass, 'Die Niederländische Landschaftsmalerei von Patenir bis Breughel', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien XXXIV* (1918), pp. 111-57

Baldass 1920

L. Baldass, 'Ein Frühwerk des Geertgen tot Sint Jans und die holländische Malerei des XV. Jahrhunderts', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien XXXV* (1920-21), pp. 1-33

Baldass 1922

L. Baldass, 'Dirk Vellert als Tafelmaler', *Belvedere I* (1922), pp. 162-67

Baldass 1925

L. Baldass, *Joos van Cleve: die Meister des Todes Maria*, Vienna 1925

Baldass 1929a

L. Baldass, 'Zeichnungen von Jan de Cock und seinem Doppelgänger', *Die Graphischen Künste. Beilage Mitteilungen der Gesellschaft für vervielfältigende Kunst LII* (1929), pp. 71-74

Baldass 1929b

L. Baldass, 'Die "venezianischen" Bilder des Jan van Scorel', *Zeitschrift für bildende Kunst* LXIII (1929-30), pp. 217-22

Baldass 1933

L. Baldass, 'Gotik und Renaissance im Werk des Quenten Metsys', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* VIII (1933), pp. 137-82

Baldass 1937

L. Baldass, 'Die niederländischen Maler des spätgotischen Stiles', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* IX (1937), pp. 117-38

Baldass 1943

L. Baldass, *Hieronymus Bosch*, Vienna 1943

Baldass 1944

L. Baldass, 'Die Entwicklung des Bernart van Orley', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* XIII (1944), pp. 141-91

Baldinucci I-VI, 1681-1728

F. Baldinucci, *Notizie dei professori del disegno da Cimabue in qua*, 6 vols., Florence 1681-1728

Balet 1910

L. Balet, *Der Frühholländer Geertgen tot Sint Jans*, The Hague 1910

Bangel 1915

R. Bangel, 'Die Sammlung Hoogendijk im Rijksmuseum', *Der Cicerone* VII (1915), pp. 171-89

Bangs 1979

J.D. Bangs, *Cornelis Engelbrechtsz's Leiden: studies in cultural history*, Assen 1979

Bangs 1999

J.D. Bangs, 'The Masters of Alkmaar and hand X: the Haarlem painters of the Van Waterlant family', *Wallraf-Richartz Jahrbuch* LV (1999), pp. 65-162

Barlaeus I-II, 1645-46

C. Barlaeus, *Poemata Editio IV, Altera plus parte auctior*, 2 vols. (*Pars I, Heroicorum* and *Pars II, Elegiarum et miscellaneorum carminum*), Amsterdam 1645-46

Basel 1995

J.F. Holger *et al.*, *Bonifacius Amerbach 1495-1562: zum 500. Geburtstag des Basler Juristen und Erben des Erasmus von Rotterdam*, Basel (Kunstmuseum Basel) 1995

Van Bastelaer/Hulin de Loo 1907

R. van Bastelaer and G. Hulin de Loo, *Peter Brueghel l'ancien, son oeuvre et son temps: étude historique suivie des catalogues raisonnés de son oeuvre dessiné et gravé*, Brussels 1907

Bauch 1967a

K. Bauch, *Studien zur Kunstgeschichte*, Berlin 1967

Bauch 1967b

K. Bauch, 'Bildnisse des Jan van Eyck', in Bauch 1967a, pp. 79-122

Bauch et al. 1978

J. Bauch, D. Eckstein and G. Brauner, 'Dendrochronologische Untersuchungen an Eichenholztafeln von Rubens-Gemälden', *Jahrbuch der Berliner Museen* XX (1978), pp. 209-21

Baudisch 1940

C.P. Baudisch, *Jan Joest van Kalkar: ein Beitrag zur Kunstgeschichte des Niederrheins*, Bonn 1940

Bautier 1929

P. Bautier, 'Een portret van Keizer Maximiliaan naar Joos van Cleve', *Onze Kunst* XLVI (1929), p. 139

Bax 1945

D. Bax, 'Jeroen Bosch' keisnijding', *Historia* X (1945), pp. 121-24

Bax 1949

D. Bax, *Ontcijfering van Jeroen Bosch*, The Hague 1949

Bax 1962

D. Bax, 'Bezwaren tegen L. Brand Philips interpretatie van Jeroen Bosch' marskramer, goochelaar, keisnijder en voorgrond van hooiwagenpaneel', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XIII (1962), pp. 1-54

Beaulieu/Baylé 1956

M. Beaulieu and J. Baylé, *Le costume en Bourgogne de Philippe le Hardi à la mort de Charles le Téméraire (1364-1477)*, Paris 1956

Beck 1905

E. Beck, 'Ecclesiastical dress in art: article I - colour (Part I),' *The Burlington Magazine* XXVIII (1905), pp. 281-88

Beets 1913

N. Beets, *Lucas de Leyde*, Brussels/Paris 1913

Beets 1914a

N. Beets, 'De tentoonstelling van Noord-Nederlandsche schilder- en beeldhouwkunst vóór 1575', *Onze Kunst* XIII (1914), pp. 41-62

Beets 1914b

N. Beets, 'De tentoonstelling van Noord-Nederlandsche schilder- en beeldhouwkunst vóór 1575 II,' *Onze Kunst* XXV (1914), pp. 85-103

Beets 1934

N. Beets, 'Zestiende-eeuwsche kunstenaars: III: Lucas van Leyden', *Oud Holland* LI (1934), pp. 49-59, 151-62, 197-209

Beets 1935

N. Beets, 'Zestiende-eeuwsche Kunstenaars: IV: Lucas Corneliszoon de Kock', *Oud Holland* LII (1935), pp. 49-76, pp. 159-73, pp. 216-28

Beets 1936

N. Beets, 'Zestiende-eeuwsche Kunstenaars: IV: Lucas Corneliszoon de Kock: 3: de schilderijen van Lucas Cornelis de Kock en van Cornelis Cornelisz. Kunst, exeat Jan Wellens de Cock', *Oud Holland* LIII (1936), pp. 55-78

Beets 1939

N. Beets, 'Cornelis Anthonisz.: de portretten', *Oud Holland* LVI (1939), pp. 199-221

Beets 1940

N. Beets, *Lucas van Leyden*, Amsterdam 1940

Beets 1952a

N. Beets, 'Nog eens "Jan Wellens de Cock" en de zonen van Cornelis Engelbrechtsz: Pieter Cornelis Kunst, Cornelis Cornelisz Kunst, Lucas Cornelisz de Kock', *Oud Holland* LXVII (1952), pp. 1-30

Beets 1952b

N. Beets, 'De dans om het gouden kalf: een hervonden triptiek van Lucas van Leyden', *Oud Holland* LXVII (1952), pp. 183-99

Behling 1957

L. Behling, *Die Pflanze in der Mittelalterlichen Tafelmalerei*, Weimar 1957

Beitz 1922

E. Beitz, *Christophorus und christlicher Ritter*, Cologne 1922

Belonje 1955

J. Belonje, 'De afkomst van het geslacht Van Egmond van de Nijenburg', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* IX (1955), pp. 39-76

Belonje 1956

J. Belonje, *De twee Nijenburgen bij Alkmaar*, Wormerveer 1956

Benecke 1982

G. Benecke, *Maximilian I (1459-1519): an analytical biography*, London 1982

Benesch 1929

O. Benesch, 'Jan Vermeyen als Bildnismaler', *Münchener Jahrbuch der Bildende Kunst* VI (1929), pp. 204-15

Benoît 1899

C. Benoît, 'Le triptyque d'Oultremont', *Gazette des Beaux-Arts* XLI (1899), pp. 265-79, 369-80

Benschop 1984

M.H. Benschop, *Inventaris van het archief van het klooster van Sint Agnes te Dordrecht, 1393-1571*, Dordrecht 1984

Berg 1971

K.H. Berg, 'Gemälde: H. Hieronymus', *Jahrbuch der Rheinischen Denkmalpflege: Forschungen und Berichte XXVIII* (1971), pp. 156-57

Bergmans 1998

A. Bergmans (ed.), *Leuven in de late Middeleeuwen: Dirk Bouts: het laatste Avondmaal*, Tielt 1998

Bergström 1955

I. Bergström, 'Disguised symbolism in Madonna pictures and still life', *The Burlington Magazine* XCVII (1955), pp. 303-08

Bergström 1958

I. Bergström, *Den symbolika nejlikan i senmedeltidens och renässansens konst*, Malmö 1958

Berlin 1906

Ausstellung von werken Alter Kunst aus dem Privatbesitz der Mitglieder des Kaiser Friedrich-Museums-Vereins, Berlin (Gräfllich Rederb'schen Palais) 1906

Coll. cat. Berlin 1975

Gemäldegalerie, Staatliche Museen Preußischer Kulturbesitz, Berlin: Katalog der ausgestellten Gemälde des 13.-18. Jahrhunderts, Berlin 1975

Coll. cat. Berlin 1996

H. Bock *et al.*, *Gemäldegalerie Berlin: Gesamtverzeichnis*, Berlin (Staatliche Museen zu Berlin) 1996

Berliner 1955

R. Berliner, 'Arma Christi', *Münchner Jahrbuch der Bildenden Kunst* VI (1955), pp. 35-152

Bialostocki 1966

J. Bialostocki, *Les Musées de Pologne: Gdąnsk, Kraków, Warszawa*, Brussels 1966

Bialostocki 1973

J. Białostocki, 'Maerten van Heemskerck's unknown Baptism of Christ', in Bruyn *et al.* 1973, pp. 27-31

Biermans *et al.* 2007

J. Biermans *et al.* (eds.), *Manuscripten en miniaturen: studies aangeboden aan Anne S. Korteweg bij haar afscheid van de Koninklijke Bibliotheek*, Zutphen 2007

Bijl *et al.* 1989

M. Bijl *et al.*, 'Pieter Aertsen in het restauratieatelier van het Rijksmuseum', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XL (1989), pp. 197-233

Bijloos 1980

J. Bijloos, *Adrianus VI: de Nederlandse paus*, Haarlem 1980

Le Blanc 1990

P.M. le Blanc, 'Schilderkunst te 's-Hertogenbosch', in 's-Hertogenbosch 1990, pp. 387-94

Van Bleyswijk 1667

D. van Bleyswijck, *Beschryvinge der stad Delft*, 2 vols., Delft 1667

Blume et al. 2007

D. Blume et al., 'Wechselnde Blickwinkel: die Bildzyklen der heiligen Elisabeth vor der Reformation', in Eisenach 2007, II, pp. 271-92

BN I-XLIV, 1866-1986

Biographie nationale de Belgique, 44 vols., Brussels 1866-1986

Bode 1881

W. Bode, 'Berichte und Mitteilungen aus Sammlungen und Museen über Staatliche Kunstpflege und Restaurationen, neue Funde', *Repertorium für Kunstwissenschaft* IV (1881), pp. 300-01

Von Bodenhausen 1905

E. von Bodenhausen, *Gerard David und seine Schule*, Munich 1905

Bodkin 1945

T. Bodkin, *Dismembered masterpieces: a plea for their reconstruction by international action*, London 1945

Boeke 1974

M. Boeke, *Rondom het paradijs verhaal*, Wassenaar 1974

De Boer/Cordfunke 1995

D.E.H. de Boer and E.H.P. Cordfunke, *Graven van Holland: portretten in woord en beeld (880-1580)*, Zutphen 1995

Boers 2004

M. Boers, 'De schilderijenverzameling van baron Willem Vincent van Wyttenhorst', *Oud Holland* CXVII (2004), pp. 181-243

Bogaers 2005

L.C.J.J. Bogaers, 'Commemoration in a Utrecht collegiate church: burial and memorial culture in St. Peter's (1054-1784)', in Van Bueren 2005a, pp. 191-219

Boitet 1729 (1972)

R. Boitet, *Beschryving der stad Delft, behelzende een zeer naaukeurige en uitvoerige verhandeling van deszelfs eerste oorsprong, benaming, bevolking, aanwas, gelegenheid, prachtige en kunstige gedenkstukken en zeltzaamheden: Nevens derzelver voorregten, handvesten, privilegien nen regeeringsvorm: Alles 'tzamengesteld en getrokken uit oude handschriften, memorien, en brieven, en met zeer veele echte bewysstukken (te vooren noit gedrukt) bevestigd: door Verscheide Liefhebbers en Kenners der Nederlandsche Oudheden*, Delft 1729, ed. A.O. Kouwenhoven, Alphen a/d Rijn 1972

Bok 1996

M.J. Bok, 'Laying claims to nobility in the Dutch Republic: epitaphs, true and false', *Simiolus* XXIV (1996), pp. 209-26

Bonenfant-Feytmans 1991

A.M. Bonenfant-Feytmans, 'Aert van den Bossche: peintre du polyptyque des Saints Crépin et Crépinien', *Annales d'Histoire de l'Art et d'Archéologie* XIII (1991), pp. 43-58

Van den Boogaart 2005

E. van den Boogaart, 'Christophle le More, lijfwacht van Karel V?', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIII (2005), pp. 413-33

Van der Boom 1960

A. van der Boom, *De Kunst der glazieners in Europa, 1100-1600*, Amsterdam 1960

Boomkamp 1747

G. Boomkamp, *Alkmaer en deszelfs Geschiedenissen uit de nagelatene papieren van Simon Eikelenberg, en veele andere echte stukken en bescheiden*, Rotterdam 1747

Boon 1942

K.G. Boon, *Quinten Massys*, Amsterdam 1942

Boon 1946

K.G. Boon, *Gerard David*, Amsterdam 1946

Boon 1950

K.G. Boon, 'Over grisaille en zilverstift: stromingen in de Franse tekenkunst rondom 1400, *Maandblad voor Beeldende Kunsten* XXVI (1950), pp. 263-73

Boon 1958

K.G. Boon, 'De Meester van het Amsterdamse Sterfbed van Maria', *Openbaar Kunstbezit* II (1958), p. 32

Boon 1961

K.G. Boon, 'Een Utrechtse schilder uit de 15e eeuw: de Meester van de Boom van Jesse in de Buurkerk', *Oud Holland* LXXVI (1961), pp. 51-60

Boon [1963]

K.G. Boon, 'De Meester van de Virgo inter Virgines', *Oud Delft. Een serie historische publicaties over Delft en Delvenaren* II [1963], pp. 5-35

Boon 1966

K.G. Boon, 'Geertgen tot St. Jans of Mostaert', *Oud Holland* LXXXI (1966), pp. 61-72

Boon 1967a

K.G. Boon, *Geertgen tot St. Jans*, Amsterdam 1967

Boon 1967b

K.G. Boon, 'Cross-currents in early northern painting', *Apollo* LXXXVI (1967), pp. 5-15

Boon 1968

K.G. Boon, 'Werk van een vroege Goudse of Leidse schilder in het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum* XVI (1968), pp. 3-12

Boon 1969

K.G. Boon, 'Rondom Aertgen', in Miedema *et al.* 1969, pp. 55-60, 272-76

Boon 1973

K.G. Boon, 'De vroegste glascartons uit de Sint-Janskerk te Gouda', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXI (1973), pp. 151-75

Boon 1981a

K.G. Boon, 'Le Maître de Jan Mostaert, un problème pas encore résolu', in Dyczek-Gwizdz *et al.* 1981, pp. 313-20

Boon 1981b

K.G. Boon, Review of Châtelet 1981, *Oud Holland* XCV(1981), pp. 162-67

Boon 1983

K.G. Boon, 'The life and work of Hugo Jacobz before 1500', in Logan 1983, pp. 43-48

Boon 1990

K.G. Boon, 'A unique group of cartoons for glass reconsidered', in Villadsen *et al.* 1990, pp. 299-314

Borchert 1984

E.J.A. Borchert, 'Materieel onderzoek van het schilderij "Salomo en de Koningen van Sheba" toegeschreven aan Jan Swart van Groningen', unpublished minor thesis, University of Groningen 1984

Borchert 2008

T. Borchert, *Van Eyck*, Ghent 2008

Boschma 1961

C. Boschma, 'Rembrandt's tekeningen van de Rhenense stadspoorten', *Oud Holland* LXXVI (1961), pp. 91-96

De Bosque 1975

A. de Bosque, *Quentin Metsijs*, Brussels 1975

Bosschere 1907

J. de Bosschere, *Quinten Metsys*, Brussels 1907

Boston 1939

Art in New England: paintings, drawings, prints from private collections in New England, Boston (Museum of Fine Arts) 1939

Botke/Nijsingh 2003

K.D. Botke and E. Nijsingh, 'Biografie van Jacob Cornelisz. van Oostanen', in Groningen-Oostzaan 2003, pp. 13-18

Bott 1965

G. Bott, 'Schmerzensmann und Schmerzensmutter nach Lucas van Leyden', in Schlegel/Zoege von Manteuffel 1965, pp. 345-60

Brand-Philip 1953

L. Brand-Philip, 'The Prado *Epiphany* by Jerome Bosch', *The Art Bulletin* IIIV (1953), pp. 267-93

Brand-Philip 1958

L. Brand-Philip, 'The Peddler by Hieronymus Bosch: a study in detection', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek IX* (1958), pp. 1-82

Van den Branden 1883

F.J. van den Branden, *Geschiedenis der Antwerpsche schilderschool*, Antwerp 1883

Brans 1952

J.V.L. Brans, 'Un nouveau Bosch au musée du Prado', *Gazette des Beaux-Arts XL* (1952), pp. 129-31

Breckenridge 1957

J.D. Breckenridge, "'Et Prima Vedit": the iconography of the appearance of Christ to his mother', *The Art Bulletin XXXIX* (1957), pp. 9-32

Bredius 1913

A. Bredius, 'Schilderijen in oude inventarissen', *Oud Holland XXXI* (1913), pp. 205-06

Ten Brink 1879

J. ten Brink (ed.), 'De verzameling Isendoorn à Blois', *Nederlandsche Kunstbode: Beeldende Kunst, Oudheidkunde, en Kunstnijverheid* (23 August 1879), pp. 181-83

Van den Brink 2001

P. van den Brink, 'De kunst van het kopiëren', in Maastricht-Brussels 2001, pp. 12-43

Van den Brink 2003

P. van den Brink, 'Hieronymus Bosch as model provider for a copyright free market', in Verougstraete/Van Schoute 2003, pp. 84-101

Broadley 1961

H.T. Broadley, *The mature style of Quinten Massys*, diss., New York University 1961

Brokken et al. 1996

H. Brokken, F.W.J. Kroon and A. van der Steuer (eds.), *Hart voor Haarlem: liber amicorum voor Jaap Temminck*, Haarlem 1996

Brown 1999

B.L. Brown, 'From hell to paradise: landscape and figure in early sixteenth-century Venice', in Venice 1999, pp. 424-31

Bruges 1902

W.H.J. Weale et al., *Exposition des primitifs flamands et d'art ancien*, Bruges (Gruuthuusemuseum) 1902

Bruges 1908

K. de Lettenhove, K.M.P. de Mont, J. van Gheyn et al., *Les chefs-d'oeuvre d'art ancien a l'exposition de la Toison d'Or à Bruges en 1907*, Bruges 1908

Bruges 1969

J. Bialostocki, P. Boerlin et al., *Anonieme Vlaamse primitieven: Zuidnederlandse meesters met noodnamen van de 15de en het begin van de 16de eeuw*, Bruges (Groeningemuseum) 1969

Bruges 1994

D. de Vos (ed.), *Hans Memling*, Bruges (Groeningemuseum) 1994

Bruges 1998

M.P.J. Martens (ed.), *Brugge en de renaissance: van Memling tot Pourbus*, 2 vols., Bruges (Memlingmuseum-Oud Sint Janshospitaal) 1998

Bruges 2004

H. Verougstraete *et al.*, *Fake or not fake: het verhaal van de restauratie van de Vlaamse primitieven*, Bruges (Groeningemuseum) 2004

Bruges 2007

P. Vandenbroeck and M. Ángel Zalama (eds.), *Filips de Schone: de schoonheid van de waanzin*, Bruges (Bruggemuseum) 2007

Bruges-Rotterdam 1965

H. Pauwels, H.R. Hoetink *et al.*, *Jan Gossaert genaamd Mabuse*, Bruges (Groeningemuseum), Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen) 1965

Bruijnen 1997

Y. Bruijnen, 'Celebrating the reunification of Gerard David's triptych', in *The Hague* 1997, pp. 11-23

Bruinvis 1904

C.W. Bruinvis, 'De bouw en versiering der St. Laurens of Groote Kerk te Alkmaar', *Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom van Haarlem XXVIII* (1904), pp. 192-236

Brulliot I-III, 1832-34

F. Brulliot, *Dictionnaire des monogrammes, marques figurées, lettres initiales, noms abrégés etc.*, 3 vols., Munich 1832-34 (I, 1832; II, 1833; III, 1834)

Brunin 1968

H. Brunin, 'De Erasmusportretten van en naar Holbein de Jonge', *Bulletin Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique XVII* (1968), pp. 145-60

Brussels 1935

Cinq siècles d'art: exposition universelle et internationale de Bruxelles, Brussels (Museum for Art and History) 1935

Brussels 1963

L.S. Bergmans *et al.* (eds.), *De eeuw van Bruegel: de schilderkunst in België in de 16e eeuw*, Brussels (Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique) 1963

Brussels 1977

P. Cockshaw *et al.*, *Karel de Stoute: tentoonstelling georganiseerd naar aanleiding van de vijfhonderdste verjaardag van zijn dood*, Brussels (Bibliothèque Albert Ier) 1977

Coll. cat. Brussels 1984

H. Pauwels (ed.), *Inventariscatalogus van de oude schilderkunst*, Brussels (Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique) 1984

Brussels 1987

H. Fillitz (ed.), *Schatten van het Gulden Vlies*, Brussels (Palais des Beaux-Arts) 1987

Coll. cat. Brussels 1988

H. Pauwels *et al.*, *Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België: Museum voor Oude Kunst*, Brussels 1988

Brussels 1996

P. Cockshaw and C. Van den Bergen-Pantens (eds.), *L'ordre de la Toison d'or, de Philippe le Bon à Philippe le Beau (1430-1505): idéal ou reflet d'une société?*, Brussels (Bibliothèque Royale de Belgique) 1996

Coll. cat. Brussels 1996

C. Stroo and P. Syfer-d'Olne, *Catalogue of early Netherlandish painting in the Royal Museums of Fine Arts of Belgium: the Flemish primitives I: the Master of Flémalle and Rogier van der Weyden groups*, Brussels 1996

Coll. cat. Brussels I-IV, 1996-2006

C. Stroo *et al.*, *The Flemish primitives: catalogue of early Netherlandish painting in the Royal Museums of Fine Arts of Belgium*, 4 vols., Brussels 1996-2006 (I, 1996; II, 1999; III, 2001; IV, 2006)

Coll. cat. Brussels 1999

C. Stroo *et al.*, *Catalogue of early Netherlandish painting in the Royal Museums of Fine Arts of Belgium: the Flemish primitives I: the Dirk Bouts, Petrus Christus, Hans Memling and Hugo van der Goes groups*, Brussels 1999

Coll. cat. Brussels 2001

C. Stroo *et al.*, *Catalogue of early Netherlandish painting in the Royal Museums of Fine Arts of Belgium: the Flemish primitives III: the Hieronymus Bosch, Albrecht Bouts, Gerard David, Colijn de Coter and Goosen van der Weyden groups*, Brussels 2001

Coll. cat. Brussels 2006

P. Syfer-d'Olne *et al.*, *Catalogue of early Netherlandish painting in the Royal Museums of Fine Arts of Belgium: the Flemish primitives IV: masters with provisional names*, Brussels 2006

Brussels-Rome 1995

N. Dacos and B.W. Meijer (eds.), *Fiamminghi a Roma, 1508/1608*, Brussels (Palais des Beaux-Arts), Rome (Palazzo delle Esposizioni) 1995

Brussels etc. 1996

M. Favier, N. Schneider *et al.*, *Kunst voor fijnproevers*, Brussels (Galerie van het Gemeentekrediet), Darmstadt (Hessisches Landesmuseum Darmstadt), Cologne (Wallraf-Richartz-Museum) 1996-97

Bruyn 1954

J. Bruyn, 'Enige werken van Jan van Scorel uit zijn Haarlemse tijd (1527-1529)', *Bulletin van het Rijksmuseum* II (1954), pp. 51-58

Bruyn 1955

J. Bruyn, 'Vroege portretten van Maerten van Heemskerck', *Bulletin van het Rijksmuseum* III (1955), pp. 27-35

Bruyn 1960

J. Bruyn, 'Twee St. Antonius-panelen en andere werken van Aertgen van Leyden', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XI* (1960), pp. 36-119

Bruyn 1961

J. Bruyn, 'Een drieluik van Aertgen van Leyden', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1961, pp. 113-29

Bruyn 1965

J. Bruyn, 'The Jan Gossaert exhibition in Rotterdam and Bruges', *The Burlington Magazine* CVII (1965), pp. 462-67

Bruyn 1966

J. Bruyn, 'De Abdij van Egmond als opdrachtgeefster van kunstwerken in het begin van de zestiende eeuw', *Oud-Holland LXXXI* (1966), pp. 145-72, 197-227

Bruyn 1969

J. Bruyn, 'Lucas van Leyden en zijn Leidse tijdgenoten in hun relatie tot Zuid-Nederland', in Miedema *et al.* 1969, pp. 44-47, 263-64

Bruyn 1983a

J. Bruyn, 'Over de betekenis van het werk van Jan van Scorel omstreeks 1530 voor oudere en jongere tijdgenoten: 1: Jan van Scorel's invloed op een oudere generatie', *Oud Holland XCVII* (1983), pp. 117-24

Bruyn 1983b

J. Bruyn, 'Over de betekenis van het werk van Jan van Scorel omstreeks 1530 voor oudere en jongere tijdgenoten: 2: een vermoedelijke Alkmaarse Pseudo-Heemskerck', *Oud-Holland XCVII* (1983), pp. 217-23

Bruyn 1984

J. Bruyn, 'Over de betekenis van het werk van Jan van Scorel omstreeks 1539 voor oudere en jongere tijdgenoten (3)', *Oud Holland XCVIII* (1984), pp. 5-7

Bruyn 1987

J. Bruyn, 'Oude en nieuwe elementen in de 16de-eeuwse voorstellingswereld', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXV* (1987), pp. 138-63

Bruyn/Millar 1962

J. Bruyn and O. Millar, 'Notes on the Royal Collection – III: the "Dutch Gift" to Charles I', *The Burlington Magazine* CIV (1962), pp. 291-94

Bruyn et al. 1973

J. Bruyn *et al.* (eds.), *Album Amicorum J.G. van Gelder*, The Hague 1973

De Bruyn Kops 1970

C.J. de Bruyn Kops, 'Jan Cornelisz. Vermeijen (ca. 1500-1559), Kardinaal Erard de la Marck', *Openbaar Kunstbezit XIV* (1970), pp. 30a-b

De Bruyn Kops 1975

C.J. de Bruyn Kops, 'De Zeven Werken van Barmhartigheid van de Meester van Alkmaar gerestaureerd', *Bulletin van het Rijksmuseum XXIII* (1975), pp. 203-26

Buchelius 1583-1639 (1928)

G.J. Hoogewerff and J.Q. van Regteren Altena (eds.), *'Res pictoriae': aantekeningen over kunstenaars en kunstwerken, voorkomende in 'Diarium, Res pictoriae, Notae quotidianae en Descriptio urbis ultrajectinae' (1583-1639)*, The Hague 1928

Budde/Krischel 2001

R. Budde and R. Krischel, *Das Stundenbuch der Sophia van Bylant*, Cologne 2001

Van Bueren 1993

T. van Bueren, *Tot lof van Haarlem*, Hilversum 1993

Van Bueren 1999

T. van Bueren, *Leven na de dood: gedenken in de late Middeleeuwen*, Turnhout 1999

Van Bueren 2005a

T. van Bueren (ed.), *Care for the here and the hereafter: memoria, art and ritual in the Middle Ages*, Turnhout 2005

Van Bueren 2005b

T. van Bueren, 'Care for the here and hereafter: a multitude of possibilities', in Van Bueren 2005a, pp. 13-34

Van Bueren/Oexle 2005

T. van Bueren and O.G. Oexle, 'Die Darstellung der Sukzession: über Sukzessionsbilder und ihren Kontext', in Van Bueren 2005a, pp. 55-77

Van Bühren 1998

R. van Bühren, *Die Werke der Barmherzigkeit in der Kunst des 12.-18. Jahrhunderts: zum Wandel eines Bildmotivs vor dem Hintergrund neuzeitlicher Rhetorikrezeption*, Hildesheim 1998

Buijs 1989

H. Buijs, 'Voorstellingen van Christus in het huis van Maria en Martha in het zestiende-eeuwse keukenstuk', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XL* (1989), pp. 93-128

Buijsen 1988

E. Buijsen, 'De Meester van Rhenen en de Meester van de St.-Elisabeth-panelen: niet één maar twee personen', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXVI* (1988), pp. 133-38

Buijsen 1997

E. Buijsen, 'Considering the ox and the ass: in search of an interpretation for Gerard David's *Forest scene*', in The Hague 1997, pp. 24-38

Bullart 1682

I. Bullart, *Academie des sciences et des arts*, Amsterdam 1682

Burckhardt 1898

J. Burckhardt, *Der Cicerone*, Leipzig 1898

Burger 1925

W. Burger, *Die Malerei in den Niederlanden 1400-1550*, Munich 1925

Van Buuren 1997

F. van Buuren, 'Sint Cunera van Rhenen, een legende', in Mulder-Bakker/Carasso-Kok 1997, pp. 109-25

Buurman 1990

D.J.G. Buurman, *De Cannenburch en zijn bewoners*, Arnhem 1990

Buzatti/Cipotti 1966

D. Buzatti and M. Cipotti, *L'opera completa di Bosch*, Milan 1966

Byvanck 1930

A.W. Byvanck, 'De Meester van Zweder van Culemborg en de Utrechtse miniaturen', *Oudheidkundig Jaarboek. Bulletin van den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond* X (1930), pp. 127-39

Byvanck 1932

A.W. Byvanck, 'Kroniek der Noordnederlandsche miniaturen', *Oudheidkundig Jaarboek. Bulletin van den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond* I (1932), pp. 139-45

De Callatay 1965

E. de Callatay, 'Cornelis Massys, paysagiste, collaborateur de son père et de son frère et auteur de l'album Errera', *Bulletin Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique* XIV (1965), pp. 49-70

Campbell 1974

L. Campbell, 'The life and work of Hugo van der Goes', in Thompson/Campbell 1974, pp. 3-7

Campbell 1985

L. Campbell, *The early Flemish pictures in the collection of her Majesty the Queen*, Cambridge 1985

Campbell 1990

L. Campbell, *Renaissance portraits: European portrait-painting in the 14th, 15th and 16th centuries*, New Haven/London 1990

Campbell et al. 1978

L. Campbell et al., 'Quentin Matsys, Desiderius Erasmus, Pieter Gillis, and Thomas More', *The Burlington Magazine* CXX (1978), pp. 716-24

Carasso-Kok 2004

M. Carasso-Kok (ed.), *Geschiedenis van Amsterdam, een stad uit het niets, tot 1578*, Amsterdam 2004

Carlier 2007

A. Carlier, 'Oeuvres de jeunesse du Maître de Sainte Madeleine: nouvelles attributions', in Gombert 2007, pp. 87-98

Caron 1984

M.L. Caron, 'Ansien doet gedencken: de religieuze voorstellingwereld van de Moderne Devotie', in *Utrecht-Deventer* 1984, pp. 25-42

Carroll 1964

E.A. Carroll, *The drawings of Rosso Fiorentino*, 2 vols., diss., Harvard University, Cambridge (MA) 1964; New York 1976

Carroll 1987

J.L. Carroll, *The paintings of Jacob Cornelisz. van Oostsanen (1472?-1533)*, diss., University of North Carolina 1987; Ann Arbor 1987

Carter 1933

A.C.R. Carter, 'Forthcoming sales: delightful Behrens furniture', *The Burlington Magazine* LXIII (July 1933), pp. xv-xvi

Carter 1961

D.G. Carter, 'The Providence crucifixion: its place and meaning for Dutch fifteenth century painting', *Bulletin of Rhode Island School of Design* 1961-62, no. 4, pp. 1-40

Casier 1923a

J. Casier, 'Le "Sinte Elisabethvloed" près Dordrecht, en 1421: volets de retable vers 1470-1480', *Annales de l'Académie royale d'archéologie de Belgique* XVII (1923), pp. 5-11

Casier 1923b

J. Casier, 'Légende de sainte Elisabeth de Hongrie et le Sinte Elisabethsvloed de 1421', *Gand Artistique* II (1923), no. 10, pp. 249-55

Castellim 1966

E. Castellim, *Simboli e imagini*, Rome 1966

Van de Castyne 1935

O. van de Castyne, 'Autour de "l'instruction pastorale" du Louvre', *Revue Belge d'Architecture et d'Histoire de l'Art* V (1935), pp. 319-28

Van de Castyne 1936

O. van de Castyne, '"Autour de "l'instruction pastorale" du Louvre": Saint Augustin ou Saint Géry?', *Revue Belge d'Architecture et d'Histoire de l'Art* VI (1936), pp. 63-65

Cauchies 2003

J.-M. Cauchies, *Philippe le Beau: le dernier duc de Bourgogne*, Turnhout 2003

Châtelet 1981

A. Châtelet, *Early Dutch painting: painting in the northern Netherlands in the fifteenth century*, Amsterdam 1981

Châtelet 2007

A. Châtelet, *Visages d'antan: le Recueil d'Arras*, Lathuile 2007

Checa 2008

F. Checa (ed.), *Inventarios reales de Carlos V y de la familia imperial (Royal inventories of Charles V and the imperial family)*, Madrid 2008

Clark et al. 1985

W. Clark et al., *Tribute to Lotte Brand Philip: art historian and detective*, New York 1985

Coll. cat. Cleveland 1974

E. de Fernandez-Gimenez, A-Tzeuschler Lurie, W. Stechow and N. Coe Wixom, *The Cleveland Museum of Art: European paintings before 1500: catalogue of paintings: part one*, Cleveland 1974

Cleven 1990

E. Cleven, “‘Ach, was ist der Wald schön Grün’: Gerard David, das Bosgesicht und sein (Miss-)Verständnis”, *Akt CLVI* (1990), pp. 2-14

Cleveringa 1961

J.L. Cleveringa, ‘Catalogus van de schilderijen van de schenking De Bruijn-van der Leeuw’, *Bulletin van het Rijksmuseum IX* (1961), pp. 63-67

Cohen 1904

W. Cohen, *Studien zu Quinten Metsys: ein Beitrag zur Geschichte der Malerei in den Niederlanden*, Bonn 1904

Cohen 1910

W. Cohen, ‘Die Ausstellung alter gemälde aus Wiesbadener Privatbesitz’, *Der Cicerone II* (1910), pp. 221-25

Coll. cat. Cologne 1969

I. Hiller and H. Vey, *Katalog der Deutschen und Niederländischen Gemälde bis 1550 (mit Ausnahme der Kölner Malerei) im Wallraf-Richartz-Museum und im Kunstgewerbemuseum der Stadt Köln*, Cologne 1969

Cologne 1982

F.G. Zehnder (ed.), *Die Heiligen Drie Könige: Darstellung und Verehrung*, Cologne (Wallraf-Richartz-Museum in der Josef-Haubrich-Kunsthalle) 1982-83

Coll. cat. Cologne 1990

F.G. Zehnder, *Katalog der Altkölner Malerei*, Cologne (Wallraf-Richartz-Museum) 1990

Cologne 2001

R. Budde and R. Krischel (eds.), *Genie ohne Namen: der Meister des Bartholomäus-Altars*, Cologne (Wallraf-Richartz-Museum) 2001

Combe 1958

J. Combe, *Jérôme Bosch*, Paris 1958

Combrink 1988

J. Combrink, *Dat leven van Kunera*, Zutphen 1988

Coninckx 1907

H. Coninckx, ‘Notes d’Art’, *Bulletin du cercle archéologique littéraire artistique de Malines XVII* (1907), pp. 53-101

Conrads 1990

M. Conrads, *Handboek kostuum accessoires*, Baarn 1990

Conway 1921

M. Conway, *The Van Eycks and their followers*, London 1921

Coll. cat. Copenhagen 1976

Catalogue of old foreign paintings: Royal Museum of Fine Arts, Copenhagen 1976

Cordfunke et al. 1987

E.H.P. Cordfunke et al., *Kennemer historie: uit de geschiedenis van Alkmaar en omstreken*, Zutphen 1987

Courcelle I-III, 1965-72

J. Courcelle and P. Courcelle, *Iconographie de Saint Augustin*, 3 vols., Paris 1965-72 (I, 1965; II, 1969; III, 1972)

Del Court/Six 1903

W. del Court and J. Six, 'De Amsterdamsche schutterstukken', *Oud Holland* XXI (1903), pp. 65-84

Cox 2005

J.C.M. Cox, *De heeren van Alkmaar: regeerders en regenten, vroedschap en raad 1264-2005*, Alkmaar 2005

Dealer cat. Cramer 1974

Paintings by old masters (XIX, Part I), The Hague (Galerie Cramer) 1974

Crijns/Van Leeuwen 1992

M. Crijns and R. van Leeuwen, *Huidziekten in de beeldende kunst*, Nieuwegein 1992

Currie 2003

C. Currie, 'Une déploration du Christ du premier quart du XVIe siècle et la famille des Lannoy-Molembaix', *Bulletin van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium* XXX (2003), pp. 173-90

Cust 1910

L. Cust, 'Notes on pictures in the Royal Collections – XIX: paintings attributed to Lucas van Leyden', *The Burlington Magazine* XVIII (1910-11), pp. 149-50

Cuypers/Kalf et al. I-XI, 1915-1933

P.J.H. Cuypers, J. Kalf et al. (eds.), *Voorloopige lijst der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst*, 11 vols., Utrecht/The Hague 1915-33

Dacos 1995

N. Dacos, *Roma Quanta Fuit: tre pittori fiamminghi nella Domus Aurea*, Rome 1995

Dardes/Rothe 1998

K. Dardes and A. Rothe (eds.), *The structural conservation of panel paintings (Proceedings of a symposium at the J. Paul Getty Museum, 24-28 April 1995)*, Los Angeles 1998

Davies 1937

M. Davies, 'National Gallery notes: I: Geertgen tot St. Jans', *The Burlington Magazine* LXX (1937), pp. 88-92

Dean et al. 1996

J.S. Dean, D.M. Meko and T.W. Swetnam (eds.), *Tree rings, environment and humanity: relationship and processes*, Tucson 1996

Deelen 1967

M.E. Deelen, 'De inneming van Rhenen door de Meester van de H. Elisabeth', *Bulletin van het Rijksmuseum* XV (1967), pp. 91-93

Defoer 1987

H.L.M. Defoer, 'Borduursels op laat-middeleeuwse kerkgewaden', in Utrecht 1987, pp. 51-82

Defoer 1998

H.L.M. Defoer, 'De marteldood van de H. Lucia door de Meester van de Kruisafneming uit de Verzameling Figdor', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLVI (1998), pp. 264-74, 348-49

Defoer 2003

H.L.M. Defoer, 'Der Meister des Bartholomäus-Altars und die Kunst der Nordlichen Niederlande: Betrachtungen anlässlich einer Ausstellung', *Wallraf-Richartz-Jahrbuch* LXIV (2003), pp. 215-40

Dek 1970

A.W.E. Dek, *Genealogie der heren en graven van Egmond*, Zaltbommel 1970 (2nd ed.)

Dek 1979

A.W.E. Dek, *Genealogie der heren van Borselen*, Zaltbommel 1979

Dekker 2002

C. Dekker, *Een schamele landstede: geschiedenis van Goes tot aan de Satisfactie in 1577*, Goes 2002

Delft 1979

R.-A. Leeuw and I.V.T. Spaander (eds.), *De stad Delft: cultuur en maatschappij tot 1572*, 2 vols., Delft (Stedelijk Museum Het Prinsenhof) 1979

Denucé 1932

J. Denucé, *De Antwerpsche "konstkamers": inventarissen van kunstverzamelingen te Antwerpen in de 16e en 17e eeuwen*, Amsterdam 1932

Deroubaix 1977

C. Deroubaix, 'Un triptyque du Maître de la Légende de Sainte Catherine (Pieter van der Weyden ?) reconstitué', *Bulletin Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium* XVII (1977-78), pp. 153-72

Dessart 1943

C. Dessart (ed.), *Bernard van Orley 1488-1541*, Brussels 1943

Destrée 1907

J. Destrée, 'Une peinture à la détrempe attribuée à Hugo van der Goes', *L'Art flamand et hollandais* VIII (1907), pp. 168-75

Destrée 1914

J. Destrée, *Hugo van der Goes*, Brussels/Paris 1914

Van Deyssel 1946

L. van Deyssel, *Gedenkschriften, 1864-1924*, The Hague 1946

Dhanens 1998

E. Dhanens, *Hugo van der Goes*, Antwerp 1998

Díaz Padrón/Padrón Mérida 1984

M. Díaz Padrón and A. Padrón Mérida, 'Miscelánea de pintura Flamenca del siglo XVI', *Archivo Español de Arte* LVII (1984), pp. 337-56

Van Dijck 2001

G. van Dijck, *Op zoek naar Jheronimus van Aken alias Bosch: de feiten: familie, vrienden en opdrachtgevers*, Zaltbommel 2001

Dijkstra 1990

J. Dijkstra, *Origineel en kopie: een onderzoek naar de navolging van de Meester van Flemalle en Rogier van der Weyden*, diss., University of Amsterdam 1990

Dinzelbacher 1991

P. Dinzelbacher (ed.), *Revelationes*, Turnhout 1991

Diskant Muir 2004

C. Diskant Muir, 'St Agnes of Rome as a bride of Christ: a northern European phenomenon, c. 1450-1520', *Simiolus* XXXI (2004-05), pp. 134-55

Dittrich 2004

S. Dittrich and L. Dittrich, *Lexikon der Tiersymbole: Tiere als Sinnbilder in der Malerei des 14.-17. Jahrhunderts*, Petersberg 2004

Douwes 1932

W.F. Douwes, 'Drie Kruisafnemingen', *Maandblad voor Beeldende Kunsten* IX (1932), pp. 178-84

Drossaers/Lunsingh Scheurleer I-III, 1974-76

S.W.A. Drossaers and T.H. Lunsingh Scheurleer, *Inventarissen van de inboedels in de verblijven van de Oranjes en daarmee gelijk te stellen stukken 1567-1795*, 3 vols., The Hague 1974-76 (I, 1974; II, 1974; III, 1976)

Dubiez 1969

F.J. Dubiez, *Cornelis Anthoniszoon van Amsterdam: zijn leven en werken, ca. 1507-1553*, Amsterdam 1969

Coll. cat. Dublin 1987

C. Vogelaar, *Netherlandish fifteenth and sixteenth century paintings in the National Gallery of Ireland*, Dublin 1987

Dudok van Heel 1993

S.A.C. Dudok van Heel, 'Heereman van Zuydtwijck: een oud Amsterdams katholiek geslacht dat van Holland vervreemdde', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie en het Iconografisch Bureau* XLVII (1993), pp. 43-83

Dudok van Heel 1996

S.A.C. Dudok van Heel, 'Twee figuren teveel: de familie Cat en hun memorietafel uit 1517', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie en het Iconografisch Bureau L* (1996), pp. 199-223

Dülberg 1899a

F. Dülberg, *Die Leydener Malerschule – I. Gerardus Leydanus. II. Cornelis Engebrechtsz.*, diss., Friedrich-Wilhelms-Universität, Berlin 1899

Dülberg 1899b

F. Dülberg, 'Die Persönlichkeit des Lucas van Leyden', *Oud Holland* XVII (1899), pp. 65-83

Dülberg 1899c

F. Dülberg, 'Die Nachkommen des Lucas van Leyden', *Oud Holland* XVII (1899), pp. 156-62

Dülberg 1899d

F. Dülberg, 'Das Jungste Gericht des Lucas van Leyden', *Repertorium für Kunstwissenschaft* XXII (1899), pp. 30-61

Dülberg 1902

F. Dülberg, 'Frühhollländer in der Schweiz', *Anzeiger für Altertumskunde* IV (1902-03), pp. 160-67

Dülberg I, n.d.

F. Dülberg, *Frühhollländer – 1450-1550 – I – Die Altarwerke des Cornelis Engebrechtszoon und des Lukas van Leyden im Leidener Städtischen Museum*, Haarlem n.d.

Dülberg II, n.d.

F. Dülberg, *Frühhollländer – 1450-1550 – II – Altholländische Gemälde im Erzbischöflichen Museum zu Utrecht*, Haarlem n.d.

Dülberg III, 1907

F. Dülberg, *Frühhollländer – 1450-1550 – III: Frühhollländer in Italien*, Haarlem 1907

Dülberg IV, 1908

F. Dülberg, *Frühhollländer – 1450-1550 – IV – Frühhollländer in Paris*, Haarlem 1908

Dülberg 1909

F. Dülberg, 'Lucas van Leyden', *Onze Kunst* XV (1909), pp. 1-17

Dunkerton et al. 1991

J. Dunkerton, S. Foister, D. Gordon and N. Penny, *Giotto to Dürer: early Netherlandish painting in the National Gallery*, London/New Haven 1991

Durand-Gréville 1904

E. Durand-Gréville, 'La peinture hollandaise au xve siècle: Albert van Ouwater et Gérard de Saint-Jean', *La revue de l'art ancien et moderne* XVI (1904), pp. 249-67, 373-90

Dürer 1520 (1995)

A. Dürer, *Dürer's record of journeys to Venice and the Low Countries*, ed. R. Fry, New York 1995

Duverger 1969

J. Duverger, 'Hofschilder Lieven Van Lathem (ca. 1430-1493)', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1969, pp. 97-104

Duverger 1971

J. Duverger, 'Jan Mostaert: ereschilder van Margareta van Oostenrijk', *Aachener Kunstblätter* XLI (1971), pp. 113-17

Duwe 1994

G. Duwe, *Die Anbetung der Heiligen Drei Könige in der niederländischen Malerei des 15. und 16. Jahrhunderts*, Frankfurt 1994

Dyczek-Gwizdz et al. 1981

A. Dyczek-Gwizdz et al. (eds.), *Ars auro prior: studia Ioanni Bialostocki sexagenario dicata*, Warsaw 1981

Earle/Lowe 2005

T.F. Earle and K.J.P. Lowe (eds.), *Black Africans in Renaissance Europe*, Cambridge 2005

Ebeling 1926

H.J.M. Ebeling, 'De strijd om het behoud der wapenborden in de St. Janskerk te 's-Hertogenbosch', *Historisch Tijdschrift* 5 (1926), pp. 1-15

Van Eeghen 1986

I.H. van Eeghen, 'Jacob Cornelisz., Cornelis Anthonisz. en hun familierelaties', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXXVII (1986), pp. 95-132

Ehmke 1967

R. Ehmke, 'Ein Tafelbild der Geburt Christi in der Ursulakirche zu Köln', *Jahrbuch der Rheinischen Denkmalpflege* XXVII (1967), pp. 223-51

Eichberger 1996

D. Eichberger, 'Margaret of Austria's portrait collection: female patronage in the light of dynastic ambitions and artistic quality', *Renaissance Studies* X (1996), pp. 259-79

Eichberger 2002

D. Eichberger, *Leben mit Kunst, Wirken durch Kunst: Sammelwesen und Hofkunst unter Margarete von Österreich, Regentin der Niederlande*, Turnhout 2002

Eichberger 2008

D. Eichberger, 'Margaret of Austria and the documentation of her collection in Mechelen', in Checa 2008

Eichberger/Beaven 1995

D. Eichberger and L. Beaven, 'Family members and political allies: the portrait collection of Margaret of Austria', *The Art Bulletin* LXXVII (June 1995), pp. 225-48

Eisenach 2007

U. John and H. Wittmann (eds.), *Elisabeth van Thüringen: eine europäische Heilige*, 2 vols., Eisenach (Wartburg) 2007

Eisler 1961

C. Eisler, *New England Museums*, Brussels 1961

Eisler 1967

C. Eisler, 'Rubens' uses of the northern past: the Michiel's triptych and its sources', *Bulletin Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique* LX (1967), pp. 43-78

Ekkart 1998

R.E.O. Ekkart, *Isaac Claesz. van Swanenburgh – 1537-1614: Leids schilder en burgemeester*, Zwolle 1998

Ekkart 2000

R.E.O. Ekkart, 'Twee onbekende luiken met stichtersportretten door Aertgen van Leyden', *Oud Holland* CXIV (2000), pp. 125-30

Engelbert 1995

A. Engelbert, *Conrad von Soest: ein Dortmunder Maler um 1400*, Dortmund 1995

Enklaar 1931

D.T. Enklaar, 'Een onbekend portret van bisschop David van Bourgondië', *Jaarboekje van Oud Utrecht* VIII (1931), pp. 36-43

Enklaar 1937

D.T. Enklaar, *Varende luyden: studiën over middeleeuwse groepen van onmaatschappelijken in de Nederlanden*, Assen 1937

Enklaar 1939

D.T. Enklaar, 'Portretten van Bredasche Nassau's en hun gevolg', *Oud Holland* LVI (1939), pp. 139-44

ENP I-XIV, 1967-76

M.J. Friedländer, *Early Netherlandish Painting*, 14 vols., Leiden 1967-76 (I, 1967; II, 1967; III, 1968; IV, 1969; V, 1969; VIa, 1971; VIb, 1971; VII, 1971; VIII, 1972; IXa, 1972; IXb, 1973; X, 1973; XI, 1974; XII, 1975; XIII, 1975; XIV, 1976)

Enthoven 1925

J.J.K. Enthoven, 'Een oude voorstelling van den Sint-Elizabeths-vloed van 1421', *Tijdschrift van het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap te Amsterdam* XLII (1925), pp. 133-38

Essen-Vienna 2003

A. Wied (ed.), *Die Flämische Landschaft 1520-1700*, Essen (Villa Hügel), Vienna (Kunsthistorisches Museum) 2003

Van Ette 1950

D.A. van Ette, *Beknopte geschiedenis van de orde der reguliere kanunniken van Sint Augustus*, Maastricht 1950

Van Even 1846

E. van Even, *Notice biographique sur le peintre Quentin Metsys*, Louvain 1846

Faggin 1968

G.T. Faggin, *La pittura ad Anversa nel cinquecento*, Florence 1968

Falkenburg 1994

R.L. Falkenburg, *The fruit of devotion: mysticism and the imagery of love in Flemish paintings of the Virgin and Child, 1450-1550*, Amsterdam/Philadelphia 1994

Faries 1970

M. Faries, 'Jan van Scorel: additional documents from the church records of Utrecht', *Oud Holland* LXXV (1970), pp. 2-24

Faries 1972

M. Faries, *Jan van Scorel: his style and its historical context*, diss., Bryn Mawr College (Penn.) 1972

Faries 1975

M. Faries, 'Underdrawings in the workshop production of Jan van Scorel: a study with infrared reflectography', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXVI (1975), pp. 89-229

Faries 1983a

M. Faries, 'Two additional panels from the Jan van Scorel group: comments on authorship', in Van Schoute/Hollanders-Favart 1983, pp. 121-31

Faries 1983b

M.A. Faries, 'Master and pupil: a North-Netherlandish example', in Van Schoute/Hollanders-Favart 1983, pp. 101-11

Faries 1987

M. Faries, 'Some results of recent Scorel research: Scorel's definition of landscape in design and color', in Hall 1987, pp. 76-89

Faries 1995

M. Faries, 'Attributing the layers of Maarten van Heemskerck's Cologne *Lamentation*', in Van Schoute/Verougstraete-Marcq 1995, pp. 133-41

Faries 1997

M. Faries, 'Jan van Scorel's clerical patronage', *Bollettino d'arte, Supplemento al fasc. C* (1997), pp. 107-16

Faries 2002

M. Faries, 'Another new early Jan van Scorel', in Van Veen *et al.* 2002, pp. 41-49

Faries 2003

M. Faries, 'Technical studies of early Netherlandish painting: a critical overview of recent developments', in Faries/Spronk 2003, pp. 1-37

Faries 2006a

M. Faries, 'Jan van Scorel's Mary Magdalene: original and copy', in Verougstraete/Couvert 2006, pp. 150-58

Faries 2006b

M. Faries (ed.), *Making and marketing: studies of the painting process in fifteenth- and sixteenth-century Netherlandish workshops*, Turnhout 2006

Faries 2008

M. Faries, 'IRR update: practical and interpretative issues', in Verougstraete 2008

Faries 2009

M. Faries, 'Jan van Scorel's drawing and painting technique', in coll. cat. Utrecht 2009

Faries/Klein 2009

M. Faries and P. Klein, 'Panels and dendrochronology: works by Jan van Scorel and other masters in the Centraal Museum's collection', in coll. cat. Utrecht 2009

Faries/Spronk 2003

M. Faries and R. Spronk (eds.), *Recent developments in the technical examination of early Netherlandish painting: methodology, limitations, and perspectives*, Turnhout/Cambridge (MA) 2003

Faries/Wolff 1996

M. Faries and M. Wolff, 'Landscape in the early paintings of Jan van Scorel', *The Burlington Magazine* CXXXVIII (1996), pp. 733-94

Faries et al. 1987

M. Faries, B. Heller and D. Levine, 'The recently discovered underdrawings of the Master of the Saint Ursula Legend's Triptych of the Nativity', *Bulletin of the Detroit Institute of Arts* LXII (1987), no. 4, pp. 4-19

Faries et al. 2008

M. Faries et al., 'De laat-middeleeuwse schilder aan het werk', in Rotterdam 2008a, pp. 45-58

Farmer 1981

D. Farmer, *Bernard van Orley of Brussels*, diss., Princeton University 1981

Fickaert 1648

F. Fickaert, *Metamorphosis, ofte wonderbaere veranderingh' ende leven van den vermaerden Mr. Quinten Matsys, constigh grof-smit, ende schilder binnen Antwerpen*, Antwerp 1648

Filedt Kok 1978a

J.P. Filedt Kok, 'Underdrawings and other technical aspects in the paintings of Lucas van Leyden', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXIX (1978), pp. 1-184

Filedt Kok 1978b

J.P. Filedt Kok, 'Lucas van Leyden: exhibitions and recent publications', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXIX (1978), pp. 509-20

Filedt Kok 1988

J.P. Filedt Kok, 'Een Biblia Pauperum met houtsneden van Jacob Cornelisz. en Lucas van Leyden gereconstrueerd', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXVI (1988), pp. 83-116

Filedt Kok 1996

J.P. Filedt Kok, 'Over de Calvarieberg: Albrecht Dürer in Leiden, omstreeks 1520', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLIV (1996), pp. 335-59

Filedt Kok 1998

J.P. Filedt Kok, 'De vroege Nederlandse schilderkunst in het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLVI (1998), pp. 125-205

Filedt Kok 1999

J.P. Filedt Kok, 'The workshop practice of Cornelis Engebrechtsz.: some preliminary remarks', in Verougstraete/Van Schoute 1999, pp. 19-28

Filedt Kok 2008a

J.P. Filedt Kok, *De Dans om het gouden kalf van Lucas van Leyden*, Amsterdam 2008

Filedt Kok 2008b

J.P. Filedt Kok, 'Het Paradijs van Herri Bles', in J.E. Abrahamse, M. Carasso-Kok and E. Schmitz, *De verbeelde wereld – Liber amicorum voor Boudewijn Bakker*, Bussum 2008, pp. 104-111, 223-25

Filedt Kok/De Winkel 2005

J.P. Filedt Kok and M. de Winkel, 'Een portret van een zwarte Afrikaanse man door Jan Mostaert', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIII (2005), pp. 381-411

Filedt Kok et al. 1975

J.P. Filedt Kok et al., 'Das Diptychon des Lucas van Leyden von 1522: Versuch einer Rekonstruktion', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXVI (1975), pp. 229-58

Filedt Kok et al. 1987

J.P. Filedt Kok et al. (eds.), 'Kunst voor de beeldenstorm 1986: aanvullingen en correcties op de catalogus', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXXV (1987), pp. 252-63

Firmenich-Richartz 1894

E. Firmenich-Richartz, 'Der Meister des Todes Mariae: sein Name und seine Herkunft', *Zeitschrift für bildende Kunst* V (1894), pp. 187-94

Van Fornenbergh 1648

A. van Fornenbergh, *Den Antwerpschen Protheus, ofte cyclopschen Apelles; dat is: Het leven ende konstrijke daden des uyt-nemenden, ende hooghberoemden Mr. Quinten Matsys*, Antwerp 1648

Fraiture 2000

P. Fraiture, 'La dendrochronologie au service du patrimoine mobilier: analyse des oeuvres du maître du calvaire de Waha', in Marche-en-Famenne 2000, pp. 172-88

Fraiture 2001

P. Fraiture, 'Datation dendrochronologique de quelques œuvres présentées à Namur lors de l'exposition autour de Henri Bles', in Toussaint 2001b, pp. 157-69

Coll. cat. Frankfurt 1993

J. Sander, *Niederländische Gemälde im Städel, 1400-1500*, Frankfurt 1993

Freedberg 1982

D. Freedberg, 'The hidden God: image and interdiction in the Netherlands in the sixteenth century', *Art History* V (1982), pp. 133-53

Freund 1936

L. Freund, *Studien zur Bildgeschichte der Sybillen in der Neueren Kunst*, Hamburg 1936

Friedländer 1900

M.J. Friedländer, 'Die Leihausstellung der New Gallery in London, Januar-März 1900: hauptsächlich niederländische Gemälde des XV. und XVI. Jahrhunderts', *Repertorium für Kunstwissenschaft* XXIII (1900), pp. 245-58

Friedländer 1903a

M.J. Friedländer, *Meisterwerke der niederländischen Malerei des XV. und XVI. Jahrhunderts*, Munich 1903

Friedländer 1903b

M.J. Friedländer, 'Die Brügger Leihausstellung von 1902', *Repertorium für Kunstwissenschaft* XXVI (1903), pp. 66-175

Friedländer 1903c

M.J. Friedländer, 'Geertgen tot St. Jans', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen* XXIV (1903), pp. 62-70

Friedländer 1904

M.J. Friedländer, 'Hugo van der Goes: eine Nachlese', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen* XXV (1904), pp. 108-18

Friedländer 1905a

M.J. Friedländer, 'Neues für Mostaert', *Repertorium für Kunstwissenschaft* XXVIII (1905), pp. 517-21

Friedländer 1905b

M.J. Friedländer, 'Das Inventar der Sammlung Wyttendorp', *Oud Holland* XXIII (1905), pp. 63-68

Friedländer 1906

M.J. Friedländer, 'De verzameling Von Kaufmann te Berlijn', *Onze Kunst* X (1906), pp. 29-40

Friedländer 1909

M.J. Friedländer, 'Bernart van Orley', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen* XXX (1909), pp. 9-35, 89-107, 155-78

Friedländer 1910

M.J. Friedländer, 'Der Meister der Virgo inter Virgines', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen* XXXI (1910), pp. 64-72

Friedländer 1913

M.J. Friedländer, 'A painter in Delft at the beginning of the 16th century', *The Burlington Magazine* XX (1913), pp. 102-07

Friedländer 1915

M.J. Friedländer, 'Die Antwerpener Manieristen von 1520', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen* XXXVI (1915), pp. 65-70

Friedländer 1916

M.J. Friedländer, *Von Eyck bis Bruegel*, Berlin 1916

Friedländer 1918

M.J. Friedländer, 'Jan Wellensz. de Cock', *Zeitschrift für bildende Kunst* XXIX (1918), pp. 67-74

Friedländer 1921

M.J. Friedländer, *Van Eyck bis Breugel*, Berlin 1921

Friedländer 1924

M.J. Friedländer, 'Der Meister der Barabaralegende', *Jahrbuch für Kunstwissenschaft* I (1924-25), pp. 20-25

Friedländer I-XIV, 1924-37

M.J. Friedländer, *Die Altniederländische Malerei*, 14 vols., Berlin-Leiden 1924-37 (I, 1924; II, 1924; III, 1925; IV, 1926; V, 1927; VI, 1928; VII, 1929; VIII, 1930; IX, 1931; X, 1932; XI, 1933; XII, 1935; XIII, 1936; XIV, 1937)

Friedländer 1930

M.J. Friedländer, 'Über die Anfänge des Malers Lucas van Leyden', *Der Cicerone* XXII (1930), pp. 498-99

Friedländer 1934

M.J. Friedländer, 'Der H. Hieronymus von Marinus van Reymerswaele', *Pantheon* XIII (1934), pp. 33-36

Friedländer 1947

M.J. Friedländer, *Essays über die Landschaftsmalerei und andere Bildgattungen*, The Hague 1947

Friedländer 1949

M.J. Friedländer, 'Jan de Cock oder Lucas Kock', *Miscellanea Leo van Puyvelde*, Brussels 1949, pp. 84-88

Friedländer 1952

M.J. Friedländer, *Collection Hans Wetzlar*, Amsterdam 1952

Friedländer 1956

M.J. Friedländer, *From Van Eyck to Breugel*, London 1956

Friedländer 1963

M.J. Friedländer, *Lucas van Leyden*, ed. F. Winkler, Berlin 1963

Friedman 1946

H. Friedman, *The symbolic goldfinch*, Washington 1946

Fröhlich-Bum 1934

L. Fröhlich-Bum, 'Einige Werke des Meisters von Alkmaar in Wiener Privatbesitz', *Oud Holland* LI (1934), pp. 182-87

Frommel 1967

C.L. Frommel, *Baldassare Peruzzi als Maler und Zeichner*, Vienna 1967

Gaens/De Gauwe 2006

T. Gaens and J. de Gauwe, *De kracht van de stilte: geest en geschiedenis van de kartuizerorde*, Louvain 2006

Gans 1961

M.H. Gans, *Juwelen en mensen: de geschiedenis van het bijou van 1400 tot 1900 voornamelijk naar Nederlandse bronnen*, Amsterdam 1961

Gavelle 1929

E. Gavelle, *L'école de peinture de Leyde et le romantisme hollandais au début de la Renaissance: Cornelis Engebrechtsz.*, Lille 1929

De Geest 2000

J. de Geest, 'Chronologie', in Ghent 2000, pp. 15-24

Geisberg 1974

M. Geisberg, *The German single-leaf woodcut 1500-1550*, ed. W.L. Strauss, New York 1974

Geldenhauer 1529 (1901)

G. Geldenhauer, *Vita clarissimi principis Philippia Burgundia*, Strasbourg 1529; ed. J. Prinsen, *Collectanea van Gerardus Geldenhauer Noviomagus gevolgd door den herdruk van eenige zijner werken*, Amsterdam 1901, pp. 223-48

Van Gelder 1927

J.G. van Gelder, 'Some unpublished works by Jan Wellensz. de Cock', *The Burlington Magazine* LI (1927), pp. 68-79

Van Gelder 1939

J.G. van Gelder, 'Early work of Jan Vermeyen and Cornelis Buys II', in *Communications: XVth international congress of the history of art*, London 1939, p. 17

Van Gelder 1946

J.G. van Gelder, 'De Kerkprediking van Lucas van Leyden', *Oud Holland* LXI (1946), pp. 101-06

Van Gelder 1965

J.G. van Gelder, 'Jan van Scorel (1495-1562): de Heilige Maria Magdalene', *Openbaar Kunstbezit* IX (1965), pp. 29a-b

Van Gelder-Schrijver 1930

N.F. van Gelder-Schrijver, 'De Meester van Alkmaar: eene bijdrage tot kennis van de Haarlemsche schilderschool', *Oud Holland* XLVII (1930), pp. 97-121

Van Gelder-Schrijver 1931

N.F. van Gelder-Schrijver, 'De Meester van Alkmaar II', *Oud-Holland* XLVIII (1931), pp. 42-47

Van Gelder/Duverger I-III, 1954-56

H.E. van Gelder and J. Duverger (eds.), *Kunstgeschiedenis der Nederlanden: van de middeleeuwen tot onze tijd*, 3 vols., Utrecht 1954-56 (I, 1954; II, 1955; III, 1956)

Gelfland/Gibson 2002

L.D. Gelfland and W.S. Gibson, 'Surrogate selves: the *Rolin Madonna* and the late-Medieval devotional portrait', *Simiolus* XXIX (2002), pp. 119-38

Genaille 1952

R. Genaille, 'La peinture aux anciens Pays-bas au XVIe siècle', *Gazette des Beaux-Arts* XCIV (1952), pp. 243-52

Genaille 1954

R. Genaille, 'L'oeuvre de Pieter Aertsen', *Gazette des Beaux-Arts* XLIV (1954), pp. 267-88

Genaille 1967

R. Genaille, 'D'Aertsen à Snijders: Manierisme et Baroque', *Bulletin des Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique* XVI (1967), pp. 79-98

Geneva 2005

F. Elsig (ed.), *La naissance des genres: la peinture des anciens Pays-Bas (avant 1620)*, Geneva (Musée d'art et d'histoire de Genève) 2005

Van Gent 1991

M.J. van Gent, 'Jan van Egmond: een Hollands succesverhaal', *Handelingen van de Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen* XCV (1991), pp. 259-69

Gerlach 1967

P. Gerlach, 'Jheronimus van Aken alias Bosch en de Onze Lieve Vrouwe-Broederschap', in 's-Hertogenbosch 1967, pp. 48-60

Gerlach 1968

P. Gerlach, 'Nabeschouwing over de Jeroen Bosch-tentoonstelling', *Brabantia* XVII (1968), pp. 373-83

Gerlach 1969

P. Gerlach, 'De Nassauers van Breda en Jeroen Bosch "De Tuin der Lusten"', *Brabantia* XVIII (1969), pp. 155-60

Gerlach 1971

P. Gerlach, 'De schildertechniek van Jeroen Bosch', *Brabantia* XX (1971), pp. 240-45

Gerson 1950

H. Gerson, *Van Geertgen tot Frans Hals*, Amsterdam 1950

Coll. cat. Gevers 1808

'Catalogue Raisonné d'une Collection de Tableaux appartenant à Monsieur A.L. Gevers, Page de Leurs Majestés le Roi et la Reine de Hollande', 1808; transcribed in Moes/Van Biema 1909, pp. 145-51

Ghent 1955

H. Nowé et al., *Keizer Karel en zijn tijd*, Ghent (Museum voor Schone Kunsten) 1955

Ghent 2000

L. Alringer *et al.* (eds.), *Carolus: Keizer Karel V 1500-1558*, Ghent (Kunsthall De Sint-Pietersabdij) 2000

Gibson 1966

W.S. Gibson, 'Pieter Cornelisz. Kunst as a panel painter', *Simiolus* I (1966-67), pp. 37-45

Gibson 1969a

W.S. Gibson, *The paintings of Cornelis Engebrechtsz.*, diss., Harvard University, Cambridge (MA) 1969; New York/London 1977

Gibson 1969b

W.S. Gibson, 'Lucas van Leyden and his two teachers', *Simiolus* IV (1969-70), pp. 90-99

Gibson 1970

W.S. Gibson, 'The Master of the Douai Carrying of the Cross', *Oud Holland* LXXV (1970), pp. 111-15

Gibson 1980

W.S. Gibson, Review of *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXIX* (1978), *Simiolus* XI (1980), pp. 107-12

Gibson 1986

W.S. Gibson, 'Lucas van Leyden's late paintings: the Italian connection', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXXVII* (1986), pp. 41-52

Gibson 1989

W.S. Gibson, *Mirror of the earth: the world landscape in sixteenth century flemish painting*, Princeton 1989

Gibson 1998

W.S. Gibson, 'The man with the little owl: the legacy of Herri Bles', in Muller *et al.* 1998, pp. 131-42

Glück 1896

G. Glück, 'Jan Mostaert', *Zeitschrift für bildende Kunst* VII (1896), pp. 265-72

Glück 1901

G. Glück, 'Beiträge zur Geschichte der Antwerpner Malerei im XVI. Jahrhundert', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen des allerhöchsten Kaiserhauses* XX (1901), pp. 1-34

Glück 1903

G. Glück, 'Über einige Bildnisse von Jan Mostaert', in Wickhoff 1903, pp. 64 -72

Glück 1905

G. Glück, 'Ein angebliches Bildnis der Frau Roger van der Weydens', *Mitteilungen der Gesellschaft für vervielfältigende Kunst* XXVIII (1905), pp. 1-2

Glück 1932

G. Glück, 'Die Darstellungen des Karnevals und der Fasten von Bosch und Bruegel', in Vermeulen 1932, pp. 263-68

Glück 1933

G. Glück, 'Bildnisse aus dem Hause Habsburg: I: Kaiserin Isabella', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* VII (1933), pp. 183-210

Glück 1934

G. Glück, 'Bildnisse aus dem Hause Habsburg: II: Königin Maria van Ungarn', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* VIII (1934), pp. 173-96

Glück 1935

G. Glück, 'Über einige Landschaftsgemälde Pieter Bruegels d.Ä.', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* IX (1935), pp. 151-65

Glück 1937

G. Glück, 'Bildnisse aus dem Hause Habsburg: III: Kaiser Karel V', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* XI (1937), pp. 165-78

Goddard 1984

S.H. Goddard, *The Master of Frankfurt and his shop*, Brussels 1984

Van der Goes/De Meyere 1996

A. van der Goes and J. de Meyere (eds.), *Op stand aan de wand: vijf eeuwen familieportretten in Slot Zuylen*, Maarssen 1996

Goetschalkx 1903

P.J. Goetschalkx, 'Invoering van de hervorming te Naaldwijk, Honsholredijk en andere plaatsen rond de stad Delft', *Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom van Haarlem* XXVII (1903), pp. 321-423

Gombert 2007

F. Gombert, *Le Maître au Feuillage brodé: démarches d'artistes et méthodes d'attribution d'oeuvres à un peintre anonyme des anciens Pays-Bas du XVe siècle*, Lille 2007

Van Goor 1744

T.E. van Goor, *Beschryving der Stadt en Lande van Breda*, The Hague 1744

Goossens 1964

K. Goossens, 'Een "Bewening van Christus" naar Hugo van der Goes?', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1964, pp. 145-56

Göpfert 1987

P.H. Göpfert, 'Ein Museum zum Kaufen', *Weltkunst* LVII (1987), pp. 2243-57

Gossart 1902

M. Gossart, *Un des peintres peu connus de l'école flamande de transition: Jean Gossart de Maubeuge, sa vie et son oeuvre, d'après les derniers recherches & des documents inédits*, Lille 1902

Gouda 2002

Z. van Ruyven-Zeman *et al.*, *Het geheim van Gouda: de cartons van de Goudse glazen*, Gouda (Stedelijk Museum Het Catharina Gasthuis) 2002

Dealer cat. Goudstikker 1924

Catalogue de la collection Goudstikker d'Amsterdam exposée dans les locaux du 'Rotterdamse Kunstkring' Witte de Withstraat 35a Rotterdam, 1924-25

Gratama 1915

G.D. Gratama, 'Tentoonstelling van oude kunst uit het bezit van bewoners van Haarlem en omstreken', *Onze Kunst* XIV (1915), pp. 69-91

Grieten 1994

S. Grieten, 'Het Toren van Babel-schilderij in het Mauritshuis: een illustratie van de relatie tussen de 15de-eeuwse miniatuur- en schilderkunst in de Nederlanden', *Oud Holland* CVIII (1994), pp. 109-19

Groenewegen/Vis 1998

H.I.M. Groenewegen and P.W. Vis (eds.), *Naeltwick 1198-1998*, Naaldwijk 1998

Groningen-Oostzaan 2003

M. Leeftang and D. Meuwissen (eds.), *Ondertekend: onderzoek naar de ondertekening van de schilderijen van Jacob Cornelisz. van Oostsanen*, Groningen (Harmoniegebouw), Oostzaan (Grote Kerk) 2003

Grosshans 1972

R. Grosshans, 'Zwei Bildnisse Adolfs von Cleve und von der Mark, Heern zu Ravenstein und Wynnendael (1425-1492)', *Berliner Museen* XXII (1972), pp. 3-10

Grosshans 1980

R. Grosshans, *Maerten van Heemskerck: die Gemälde*, Berlin 1980

Grössinger 1992

C. Grössinger, *North-European panel paintings: a catalogue of Netherlandish & German paintings before 1600 in English churches & colleges*, London 1992

De Gruben 1997

F. de Gruben, *Les chapitres de la Toison d'Or à l'époque Bourguignonne (1430-1477)*, Louvain 1997

Guarini 1621

M. Guarini, *Compendio Historico di Ferrara*, Ferrara 1621

De Guevara 1788

Felipe de Guevara, *Comentarios de la pintura*, ed. Antonio Ponz, Madrid 1788

Guicciardini 1567

Lodovico Guicciardini, *Descrittione di tutti i Paesi Bassi*, Antwerp 1567

Guratzsch 1980

H. Guratzsch, *Die Auferweckung des Lazarus in der niederländischen Kunst von 1400 bis 1700: Ikonographie und Ikonologie*, 2 vols., Kortrijk 1980

Haak 1958

B. Haak, 'Het portret van Pompejus Occo door Dirck Jacobsz.', *Bulletin van het Rijksmuseum* VI (1958), pp. 27-37

Haak 1963

B. Haak, 'Het portret van Erard de la Marck door Jan Cornelisz. Vermeijen', *Bulletin van het Rijksmuseum* XI (1963), pp. 11-19

Haakma Wagenaar 1968

T. Haakma Wagenaar, Review of Haslinghuis/Peeters 1965, *Bulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond* LXVII (1968), pp. 52-58

Haarlem 1986

E. de Jongh, *Portretten van echt en trouw: huwelijk en gezin in de Nederlandse kunst van de zeventiende eeuw*, Haarlem 1986

Haarlem 1988

M. Carasso-Kok and J. Levy-van Halm (eds.), *Schutters in Holland: kracht en zenuwen van de stad*, Haarlem (Frans Hals Museum) 1988

Coll. cat. Haarlem 2006

N. Köhler *et al.*, *Painting in Haarlem 1500-1850: the collection of the Frans Hals Museum*, Ghent 2006

Hackenbroch 1996

Y. Hackenbroch, *Enseignes: Renaissance hat jewels*, London 1996

Coll. cat. The Hague 1874

V. de Stuers, *Notice historique et descriptive des tableaux et des sculptures exposés dans le Musée Royal de La Haye*, The Hague 1874

Coll. cat. The Hague 1914

Catalogue raisonné des tableaux et des sculptures, Musée Royal de la Haye, The Hague (Mauritshuis) 1914

The Hague 1924

Catalogue de la Collection Goudstikker d'Amsterdam exposée dans les locaux du Schilderkundig Genootschap 'Pulchri Studio', The Hague (Pulchri) 1924

Coll. cat. The Hague 1935

Musée Royal de la Haye Mauritshuis: catalogue raisonné des tableaux et sculpture, 1935

Coll. cat. The Hague 1968

M.M. Tóth-Ubbens, *Schilderijen en beeldhouwwerken 15e en 16e eeuw: catalogus 1*, The Hague (Mauritshuis) 1968

Coll. cat. The Hague 1987

B. Broos, *Meesterwerken in het Mauritshuis*, The Hague 1987

The Hague 1988

B. Brenninkmeyer-de Rooij *et al.*, *Paintings from England: William III and the Royal Collections*, The Hague (Mauritshuis) 1988-89

Coll. cat. The Hague 1993

B. Broos, *Liefde, list en lijden: historiestukken in het Mauritshuis*, The Hague (Mauritshuis) 1993

The Hague 1997

A. van Suchtelen *et al.*, *Kunst op vleugels: rond een herenigd drieluik van Gerard David*, The Hague (Mauritshuis) 1997

The Hague 2003

S. Buck *et al.*, *Hans Holbein: portretschilder van de Renaissance*, The Hague (Mauritshuis) 2003

Coll. cat. The Hague 2004a

B. Broos and A. van Suchtelen, *Portraits in the Mauritshuis 1430-1790*, The Hague 2004

Coll. cat. The Hague 2004b

Q. Buvelot, *Royal Picture Gallery Mauritshuis: a summary catalogue*, The Hague 2004

Halkin 1930

L.E. Halkin, *Réforme Protestante et Réforme Catholique au Diocèse de Liège: le Cardinal de la Marck, Prince-évêque de Liège (1505-1538)*, Liège/Paris 1930

Van Hall 1963

H. van Hall, *Portretten van Nederlandse beeldende kunstenaars*, Amsterdam 1963

Hall 1968

E.G. Hall, 'Cardinal Albergati, St. Jerome and the Detroit Van Eyck', *The Art Quarterly* XXXI (1968), pp. 3-34

Hall 1987

M.B. Hall (ed.), *Color and technique in Renaissance painting: Italy and the North*, Locust Valley (NY) 1987

Hall 1992

J. Hall, *Hall's iconografisch handboek: onderwerpen, symbolen en motieven in de beeldende kunst*, Leiden 1992

Hand 1978

J.O. Hand, *Joos van Cleve: the early and mature paintings*, diss., Princeton University 1978

Hand 2004

J.O. Hand, *Joos van Cleve: the complete paintings*, New Haven 2004

Hand/Spronk 2006

J.O. Hand and R. Spronk (eds.), *Essays in context: unfolding the Netherlandish diptych*, Cambridge/New Haven 2006

Hannema 1937

D. Hannema, 'De Meester van de Johannes-panelen', *Bulletin Museum Boijmans Rotterdam* I (1937), pp. 3-4

Harrison 1987

J.C. Harrison Jr, *The paintings of Maerten van Heemskerck: a catalogue raisonné*, 2 vols., diss., University of Virginia 1987; Ann Arbor 1989

Harsin 1958

P. Harsin, 'Une problème d'histoire économique: la fortune d'Érard de la Marck, prince-évêque de Liège (1505-1538)', *Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences Morales et Politiques* XLIV (1958), pp. 366-406

Härting 1995

U. Härting, 'Bilder der Bibel: Gerard Davids "Waldlandschaften mit Ochsen und Esel" (um 1509) und Pieter Bruegels "Landschaft mit wilden Tieren"', *Niederdeutsche Beiträge zur Kunstgeschichte* XXXVI (1995), pp. 81-105

Haslinghuis 1926

E.J. Haslinghuis, 'De Buurkerk te Utrecht en hare bouwgeschiedenis', *Oudheidkundig Jaarboek* VI (1926), pp. 122-48

Haslinghuis/Peeters 1965

E.J. Haslinghuis and C.J.A.C. Peeters, *De Dom van Utrecht*, The Hague 1965

Havard 1876

H. Havard, *La Hollande pittoresque les frontières menacées: voyage dans les provinces de Frise, Groningue, Drenthe, Overijssel, Gueldre et Limbourg*, Paris 1876

Hazelzet 1979

K. Hazelzet, *Een schilderij centraal: het Utrechtse Kruisigingsdrieluik en de aanblik van de hostie*, Utrecht 1979

Heckscher 1956

W.S. Heckscher, 'The anadyomene in the Medieval tradition (Pelagia-Cleopatra-Aphrodite)', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* VII (1956), pp. 1-36

Van der Heijden et al. 1981

P.-J. van der Heijden, J. Hoekx and J. Kleyne (eds.), *Het Gulden Vlies: 's-Hertogenbosch ten tijde van het 14e Kapittel van het Gulden Vlies, 1481*, 's-Hertogenbosch 1981

Held 1931

J.S. Held, *Dürers Wirkung auf die Niederländische Kunst*, The Hague 1931

Held 1936

J. Held, 'Bildnisse Jan Mostaert', *Pantheon* XIX (1936), pp. 93-96

Heller 1827

J. Heller, *Das Leben und die Werke Albrecht Dürer's*, Bamberg 1827

Heller 1976

E. Heller, *Das Altniederländische Stifterbild*, Munich 1976

Helmus 1991

L.M. Helmus, 'Het altaarstuk met de Sint Elisabethsvloed uit de Grote Kerk van Dordrecht: de oorspronkelijke plaats en de opdrachtgevers', *Oud Holland* CV (1991), pp. 127-39

Helmus 1992

L.M. Helmus, 'De Elisabethsvloed en het altaar van de Wieldrechtenaren in de Grote Kerk van Dordrecht', *Kwartaal & Teken* XVIII (1992), pp. 1-10

Helmus 2003

L.M. Helmus, 'Altaarstukken voor de Reformatie', *De Onze-Lieve-Vrouwekerk en de grafkapel voor Oranje-Nassau te Breda*, Zeist 2003, pp. 220-39

Helmus 2008

L.M. Helmus, 'Herkomst Holland', in Rotterdam 2008a, pp. 34-44

Helmus et al. 2007

L. Helmus et al., *Stichting Victor: restauratie en natuurwetenschappelijk onderzoek in het Centraal Museum*, Utrecht 2007

Hendrikman 1995

L. Hendrikman, 'Joachim Patinir: heilige of handelaar?', *Akt LXVII* (1995), pp. 4-13

Hendrikman 2007

L. Hendrikman, *Jan Vermeyen: Erard de la Marck en de Heilige Familie: twee panelen, een tweeluik ?*, Haarlem/Maastricht 2007

Hendriks 2006

E. Hendriks, 'Haarlem studio practice', in coll. cat. Haarlem 2006, pp. 65-96

Henkel 1931

M.D. Henkel, 'Neuerwerbungen des Rijksmuseums in Amsterdam', *Pantheon VIII* (1931), p. 273

Henkel 1934

M.D. Henkel, 'Overzicht der litteratuur betreffende Nederlandse kunst', *Oud Holland LI* (1934), pp. 137-40

Henkel/Schöne 1996

A. Henkel and A. Schöne (eds.), *Emblemata: Handbuch zur Sinnbildkunst des XVI. und XVII. Jahrhunderts*, Stuttgart 1996

Henkels 1993

H. Henkels, 'Cézanne en Van Gogh in het Rijksmuseum voor Moderne Kunst in Amsterdam: de collectie van Cornelis Hoogendijk (1866-1911)', *Bulletin van het Rijksmuseum XLI* (1993), pp. 155-287

Hensen 1923

A.H.L. Hensen, 'De beeltenis van Adriaan VI op zijne medalje', *Mededeelingen van het Nederlandsch Historisch Instituut te Rome III* (1923), pp. 1-10

Hermesdorf et al. 1978

P.F.J.M. Hermesdorf et al., 'The examination and restoration of *The Last Judgement* by Lucas van Leyden', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXIX* (1978), pp. 311-424

's-Hertogenbosch 1967

K.G. Boon, J. Bruyn et al., *Jheronimus Bosch*, 's-Hertogenbosch (Noordbrabants Museum) 1967

's-Hertogenbosch 1990

A.M. Koldeweij (ed.), *In Buscoducis, 1450-1629: kunst uit de Bourgondische tijd te 's-Hertogenbosch: de cultuur van late middeleeuwen en renaissance*, 's-Hertogenbosch (Noordbrabants Museum) 1990

's-Hertogenbosch 1992

C. de Mooij (ed.), *Vastenavond – Carnaval: feesten van de omgekeerde wereld*, 's-Hertogenbosch (Noordbrabants Museum) 1992

Van Herwaarden 1983

J. van Herwaarden, 'Geloof en geloofsovertuigingen in de late middeleeuwen in de Nederlanden: Jeruzalembedevoarten, lijdensdevotie en kruiswegverering', *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden* XCVIII (1983), pp. 400-29

Herzog 1968

S.J. Herzog, *Jan Gossaert called Mabuse (ca. 1478-1532): a study of his chronology with a catalogue of his work*, diss., University of Michigan 1968; Ann Arbor 1968

Coll. cat. Van Heteren 1752

'Catalogus van Schilderyen, In't Kabinet van den Heer Bewindhebber, Adriaen Leonard van Heteren, in's Hage', in Hoet 1752, II, pp. 451-62

Heublin 1998

B. Heublin, *Der 'Verkannte' Joseph*, Weimar 1998

Van Heusinger 2001

C. van Heusinger, 'Karl V von Gossaert', *Jahrbuch des Kunsthistorisches Museums Wien* II (2001), pp. 9-72

Heuss et al. 1955

T. Heuss et al., *Edwin Rebslob zum 70. Geburtstag: eine Festgabe*, Berlin 1955

Van Heussen 1720

H.F. van Heussen, *Oudheden en gestichten van Delft en Delfland, mitsgaders van 's Gravenhage; of Beschrijving van de Kerken, Kloosters, Godshuizen, en vordere Geestelijke Gebouwen, die van tijd tot tijd te Delft, 's Gravenhage, en onder Delfland zijn gesticht: benevens een verhaal van haare inkomsten, wisselvalligheden, Oversten: vorders van de Geleerde mannen die te Delft of onder Delfland geboren zijn. Getrokken uyt de oude Handschriften van Kerken en Kloosters, en uyt veele andere gedenkstukken; ten meesten deele noit in 't licht gegeven. Uyt het latijn vertaald, en met Aantekeningen opgehelderd door H. V[an] R[ijn] Met Koopere Platen*, Leiden 1720

Heydenreich 2007

G. Heydenreich, *Lucas Cranach the elder: painting materials, techniques and workshop practices*, Amsterdam 2007

Heymans 1968

J.G. Heymans, 'Een Nijmeegs handschrift uit het herfsttij der Middeleeuwen', *Numaga* XV (1968), pp. 164-85

Hibbs Decoteau 1975

P. Hibbs Decoteau, *Colijn de Coter and the Bernatsky triptich*, diss., University of Wisconsin, Madison 1975

Hillam/Tyers 1995

J. Hillam and I. Tyers, 'Reliability and repeatability in dendrochronological analysis: tests using the Fletcher archive of panel-painting data', *Archaeometry* XXXVII (1995), pp. 395-405

Hilton Sterling 1970

W. Hilton Sterling, *The Wedding at Cana in Western art of the fourteenth, fifteenth and sixteenth centuries*, diss., University of Iowa, Iowa City 1970

Hinterding/Horsch 1989

E. Hinterding and F. Horsch, "'A small but choice collection": the art gallery of King Willem II of the Netherlands (1792-1849)', *Simiolus* XIX (1989), pp. 5-45

Hirschmann 1919

O. Hirschmann, 'Erwerbungen der Holländischen Museen während der Kriegsjahre', *Monatshefte für Kunstwissenschaft* XII (1919), pp. 88-94

Hoak 2004

D. Hoak, 'Edward VI (1537-1553)', in *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford 2004

Hoet 1752

G. Hoet, *Catalogus of Naamlyst van Schilderyen, met derzelver Pryzen Zedert een langen reeks van Jaaren zoo in Holland als op andere Plaatzen in het openbaar verkogt. Benevens een Verzameling van Lysten van Verscheyden nog in wezen zynde Cabinetten*, 2 vols., The Hague 1752

Hofman 1887

J.F. Hofman, 'De inboedel der heeren van Brederode op 't Slot Batestein bij Vianen, in de 17^e eeuw', *Dietsche Warand* (1887-88), pp. 595-617

Hofstede de Groot 1903

C. Hofstede de Groot, *Meisterwerke der Porträtmalerei auf den Ausstellung im Haag 1903*, Munich 1903

Hogeweg-Happel 2006

K. Hogeweg-Happel, 'Drie eeuwen Zeeuwen: enkele aspecten van de voorouderreeks die Jhr. Mr. Jacob de Witte van Citters (1817-1876) legateerde aan het Rijk en het Zeeuws Genootschap der Wetenschappen', thesis, Universiteit van Amsterdam 2006

Hollstein I-XLIII, 1954-96

F.W.H. Hollstein, *German engravings, etchings, and woodcuts ca. 1400-1700*, 43 vols., Amsterdam/Roosendaal/Rotterdam 1954-96

Hoogewerff 1912

G.J. Hoogewerff, *Nederlandse schilders in Italië in de 16de eeuw*, Utrecht 1912

Hoogewerff 1923a

G.J. Hoogewerff, *Jan van Scorel: peintre de la Renaissance hollandaise*, The Hague 1923

Hoogewerff 1923b

G.J. Hoogewerff, 'De beeltenissen van Paus Adriaan VI', *Mededeelingen van het Nederlandsch Historisch Instituut te Rome* III (1923), pp. 11-20

Hoogewerff 1929

G.J. Hoogewerff, 'Scorel - parallellen', *Oud Holland* XLVI (1929), pp. 197-214

Hoogewerff I-V, 1936-47

G.J. Hoogewerff, *De Noord-Nederlandsche schilderkunst*, 5 vols., The Hague 1936-47 (I, 1936; II, 1937; III, 1939; IV, 1941/42; V, 1947)

Hoogewerff 1954

G.J. Hoogewerff, 'De schilderkunst in de Noordelijke Nederlanden tot omstreeks 1440', in Van Gelder/Duverger I, 1954, pp. 180-203

Hoogewerff/Van Regteren Altena 1928

G.J. Hoogewerff and J.Q. van Regteren Altena (eds.), *A. van Buchel: 'Res pictoriae': aantekeningen over kunstenaars en kunstwerken, voorkomende in 'Diarium, Res pictoriae, Notae quotidianae en Descriptio urbis ultrajectinae' (1583-1639)*, The Hague 1928 (*Quellenstudien zur Holländischen Kunstgeschichte* XV)

De Hoop Scheffer et al. 1974

D. de Hoop Scheffer, C. van Hasselt and C. White (eds.), *Liber amicorum Karel G. Boon*, Amsterdam 1974

Van Hooydonk 1995

J.H. van Hooydonk, *Graaf Hendrik III van Nassau-Breda en zijn stad 1504-1538*, Breda 1995

Horn 1989

H.J. Horn, *Jan Cornelisz Vermeyen: painter of Charles V and his conquest of Tunis*, 2 vols., Doornspijk 1989

Houdoy 1872

J. Houdoy, 'Marguerite d'Autriche: l'église de Brou: les artistes de la renaissance en Flandre', *Gazette des Beaux-Arts* XIV (1872), pp. 515-18

Houston 1974

D. de Menil et al., *Gray is the color: an exhibition of grisaille painting XIIIth-XXth centuries*, Houston 1974

Houtzager 1959

M.E. Houtzager, 'Beeltenissen van Paus Adrianus VI in Utrecht aanwezig', *Jaarboekje van Oud Utrecht* XXXII (1959), pp. 53-71

Houtzager et al. 1967

E. Houtzager et al. (eds.), *Röntgenonderzoek van oude schilderijen in het Centraal Museum te Utrecht*, Utrecht 1967

Van den Hoven van Genderen 1996

B. van den Hoven van Genderen, 'Adriaan van Utrecht', in Aalberts et al. 1996, III, pp. 11-17

Hudig 1934

F.W. Hudig, 'De Preek van Lucas van Leyden', *Oud Holland* LI (1934), pp. 65-69

Huizinga 1925

J. Huizinga, *Erasmus*, Haarlem 1925

Huizinga 1935

J. Huizinga, *Herfsttij der Middeleeuwen: studie over levens- en gedachtenvormen der veertiende en vijftiende eeuw in Frankrijk en der Nederlanden*, Haarlem 1935

Hulin de Loo 1902

G. Hulin de Loo, 'Quelques peintres de la première moitié du XVIe siècle', *L'Art et la Vie* V (1902), pp. 5-40

Hulkenberg 1967

A.M. Hulkenberg, 'Vragen en antwoorden', *De Nederlandsche Leeuw* LXXXIV (1967), col. 214

Husband 1992

T.B. Husband, 'The Winteringham Tau Cross and Ignis Sacer', *Metropolitan Museum Journal* XXVII (1992), pp. 19-35

Hütt 1970

W. Hütt, *Albrecht Dürer 1471 bis 1528: das gesamte graphische Werk*, 2 vols., Munich 1970

Huys Janssen 1996

P. Huys Janssen, 'Een opzienbarende vondst: het Martelaarschap van Bartholomeus door de Meester van de Figdor-Kruisafneming', *Antiek* XXXI (1996), pp. 163-65

Huys Janssen 2007

P. Huys Janssen, 'Hieronymus Bosch: facts and records concerning his life and work', *Wallraf-Richartz-Jahrbuch* LXVIII (2007), pp. 239-54

Huyskens 1992

W. Huyskens, *De vrije vogelvlugt: kunst en valkerij: motief, portret, gedicht*, Zutphen 1992

Ishikawa 2004

C. Ishikawa, *The Retablo de Isabel la Católica by Juan de Flandes and Michel Sittow*, Turnhout 2004

Jacobowitz/Stepanek 1983

E.S. Jacobowitz and S.L. Stepanek, *The prints of Lucas van Leyden and his contemporaries*, Washington 1983

Jaffé 1944

H.J. Jaffé, 'Holländische Meister des 17. Jahrhunderts aus der Sammlung J. de Bruyn in Spiez', *Du: Schweizerische Monatsschrift* IV (1944), p. 38

Janse 2005

A. Janse (ed.), *Johan Huyssen van Kattendijkekroniek: die historie of die cronicke van Hollant, van Zeelant ende van Vriesland ende van de Stichte van Utrecht*, The Hague 2005

Jansen 1976

H.P.H. Jansen, *Jacoba van Beieren*, The Hague 1976

Jansen 1979

H.P.H. Jansen, 'De Bredase Nassaus', in Tamse 1979, pp. 13-44

Janssens 2004

A. Janssens, 'De Meesters van de Lucia- en de Ursulalegende: een poging tot identificatie', *Handelingen van het Genootschap van Geschiedenis CXXXXI* (2004), pp. 278-331

Jaspers 1988

G.J. Jaspers, *De blokboeken en incunabelen in Haarlems Librye*, Haarlem 1988

J.G.M.B. 1963

J.G.M.B., 'Heulestein en een zeldzaam 14e eeuws schilderstuk', "*Doen te Weten*", February 1963, no. 39, unpag.

De Jonge 1932

C.H. de Jonge, 'Vroege werken van Maerten van Heemskerck', *Oud Holland XXIX* (1932), pp. 145-60

De Jonge 1940

C.H. de Jonge, *Jan van Scorel*, Amsterdam 1940

De Jonge 1941

C.H. de Jonge, 'Maerten van Heemskerck, portret eener jonge vrouw', *Oud-Holland LVIII* (1941), pp. 1-5

De Jongh 1964

E. de Jongh, 'Maerten van Heemskerck, de Sibylle Erythraea', *Openbaar Kunstbezit IX* (1964), pp. 29a-b

Jost 1959

I. Jost, 'Peintures inspirées du Grand Calvaire d'Albert Dürer', *La Revue des Arts IX* (1959), pp. 158-62

Judson 1970

J.R. Judson, *Dirck Barendsz.: excellent painter from Amsterdam*, Amsterdam 1970

Justi 1881

K. Justi, 'Jan van Scorel', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen 2* (1881), pp. 193-210

Van Kalcken/Six 1903

G. van Kalcken and J. Six, 'Naarden, Warmenhuizen en Alkmaar', in Van Kalcken/Six 1903-19 (1903)

Van Kalcken/Six 1903-19

G. van Kalcken and J. Six, *Peintures ecclésiastiques du moyen-âge de l'époque d'art de Jan van Scorel et P. van Oostzaanen 1490-1560*, Haarlem 1903-19

Van Kalcken/Six 1919

G. van Kalcken and J. Six, 'Eglise St. Laurent, Alkmaar', in Van Kalcken/Six 1903-19 (1919)

Kaufmann 1954

H. Kauffmann, 'Dürer in der Kunst und im Kunsturteil um 1600', *Anzeiger des Germanischen National-museum 1940-1953*, Nuremberg/Berlin 1954, pp. 18-60

Kemperdick/Sander 2007

S. Kemperdick and J. Sander, 'Die Winterthurer Anbetung der Heiligen Drei Könige und Geertgen tot St. Jans', in Winterthur 2007, pp. 23-59

Kemperdick/Weniger 2001

S. Kemperdick and M. Weniger, 'Der Bartholomäusmeister: Herkunft und Anfänge seines Stils', in Cologne 2001, pp. 26-43

Kemperink 1958

J.H.P. Kemperink, 'Aus der Geschichte der "Großen Garde"', *Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte* LXXXII (1958), pp. 253-64

Kempers/Bank 1995

B. Kempers and J. Bank (eds.), *Openbaring en bedrog: de afbeelding als historische bron in de Lage Landen*, Amsterdam 1995

Kenner 1893

F. Kenner, 'Die Porträtsammlung des Erzherzogs Ferdinand von Tirol', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen des allerhöchsten Kaiserhauses* XIV (1893), pp. 37-186

Kessler 1930

J.H.H. Kessler, *Geertgen tot S. Jans: zijn herkomst en invloed in Holland*, Utrecht 1930

Kessler 1932

J.H.H. Kessler, 'Het vraagstuk Jacob Cornelisz.', *Oudheidkundig Jaarboek* I (1932), pp. 98-103

Der Kinderen-Besier 1926

J.H. der Kinderen-Besier, *De kleeding onzer voorouders 1700-1900: de kostuumafdeeling in het Nederlandsch Museum voor Geschiedenis en Kunst te Amsterdam*, Amsterdam 1926

Der Kinderen-Besier 1933

J.H. der Kinderen-Besier, *Mode-metamorphosen: de kleedij onzer voorouders in de 16e eeuw*, Amsterdam 1933

Kirschbaum I-VIII, 1968-76

E. Kirschbaum (ed.), *Lexikon der christlichen Ikonographie*, 8 vols., Freiburg 1968-76 (I, 1968; II, 1970; III, 1971; IV, 1972; V, 1973; VI, 1974; VII, 1974; VIII, 1976)

Klamt 1976

J.C. Klamt, 'The round tower and its relation to architecture of the 16th century', *Hafnia Copenhagen Papers in the History of Art* 1976, pp. 55-70

Klein 1991

P. Klein, 'The differentiation of originals and copies of Netherlandish panel paintings by dendrochronology', in Verougstraete-Marcq/Van Schoute 1991, pp. 29-42

Klein 2001

P. Klein, 'Dendrochronological analysis of works by Hieronymus Bosch and his followers', in Koldeweij *et al.* 2001, pp. 121-31

Klein 2003

P. Klein, 'Dendrochronological analyses of Netherlandish paintings', in Faries/Spronk 2003, pp. 65-81

Klein/Bauch 1990

P. Klein and J. Bauch, 'Analyses of wood from Italian paintings with special reference to Raphael', in Shearman/Hall 1990, pp. 85-91

Klessmann 1987

R. Klessmann (ed.), *Hendrick ter Brugghen und die Nachfolger Carravaggios in Holland: Beiträge eines Symposions aus Anlass der Ausstellung 'Holländische Malerei in neuem Licht: Hendrick ter Brugghen und seine Zeitgenossen' im Herzog Anton Ulrich-Museum, Braunschweig, vom 23. bis 25. März 1987*, Braunschweig 1987

Kloek 1978

W. Kloek, 'The drawings of Lucas van Leyden', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXIX* (1978), pp. 425-58

Kloek 1984

W.T. Kloek, 'Keuze uit de aanwinsten', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXII* (1984), pp. 88-92

Kloek 1989a

W. Kloek, 'Jacob Cornelisz. van Oostanen; drieluik met de aanbidding der koningen en de heiligen Hiëronymus en Catharina met stichters en op de keerzijden der luiken de heiligen Christoforus en Anthonius Abt, 1517', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXVII* (1989), pp. 169-70

Kloek 1989b

W.T. Kloek, 'Jan Cornelisz Vermeyen, de bruiloft te Kana, ca. 1530', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXVII* (1989), pp. 174-75

Kloek 1996

W.T. Kloek, 'De gewelfschilderingen in het koor van de Grote Kerk te Alkmaar', *Alkmaarse Historische reeks X* (1996), pp. 31-73

Kloek 2003

W.T. Kloek, 'Uiteindelijk werd het toch de Vermeyen', *Bulletin van het Rijksmuseum LI* (2003), pp. 157-61

Kloek/Filedt Kok 1983

W.T. Kloek and J.P. Filedt Kok, 'De opstanding van Christus, getekend door Lucas van Leyden', *Bulletin van het Rijksmuseum XXXI* (1983), pp. 4-20

Kloek *et al.* 1986

W.T. Kloek *et al.*, *Art before the Iconoclasm*, The Hague 1986

Van der Klooster 1964

L.J. van der Klooster, 'Drie opmerkingen over Jan Mostaerts z.g. Alckemade triptiek', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie XVIII* (1964), pp. 137-42

Knevel 1996

P. Knevel, 'Het meesterwerk van een provinciaal schilder, over De Zeven Werken van Barmhartigheid van de Meester van Alkmaar', in Van Swigchem *et al.* 1996, pp. 229-46

Koch 1955

A. Koch, 'A rediscovered painting: "The road to Cavalry" by Herri met de Bles', *Record of the Art museum, Princeton University XIV* (1955), pp. 31-51

Koch 1968

R.A. Koch, *Joachim Patinir*, Princeton 1968

Koeman 1983

J.C. Koeman, *Geschiedenis van de kartografie van Nederland: zes eeuwen land- en zeekaarten en stadsplattegronden*, Alphen aan den Rijn 1983

Köhler 1986

N. Köhler, 'Natuurwetenschappelijk onderzoek van de Kanistriptiek', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXXVII* (1986), pp. 75-92

Köhler *et al.* 2006

N. Köhler, K. Levy-van Halm and E. Runia, 'The core of the collection', in coll. cat. Haarlem 2006, pp. 54-64

Koldewey 1990a

A.M. Koldewey, 'Bourgondiers in de hertogstad', in Koldewey 1990b, pp. 365-76

Koldewey 1990b

A.M. Koldewey (ed.), *In Buscoducis: bijdragen: kunst uit de Bourgondische tijd te 's-Hertogenbosch: de cultuur van late middeleeuwen en renaissance: bijdragen*, Maarsse/De Hague 1990

Koldewey 1991

A.M. Koldewey, *De 'Keisnijding' van Hieronymus Bosch*, Zutphen 1991

Koldewey 2006

J. Koldewey, *Geloof & geluk: sieraad en devotie in middeleeuws Vlaanderen*, Bruges (Gruuthuusemuseum) 2006

Koldewey *et al.* 2001

J. Koldewey, B. Vermet and B. van Kooij (eds.), *Hieronymus Bosch: new insights into his life and work*, Rotterdam 2001

Koning 1959

D. Koning, 'Het geboortjaar, de moeder en de woning van Lucas van Leyden', *Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en omstreken LI* (1959) pp. 82-90

Konowitz 1995

E. Konowitz, 'Dirck Vellert and the Master of the Lille Adoration: some Antwerp Mannerist paintings reconsidered', *Oud Holland CIX* (1995), pp. 177-90

Kort 1998

J.C. Kort, 'Naaldwijk en zijn heren tot 1506', in Groenewegen/Vis 1998, pp. 36-42

Korteweg 1996a

A.S. Korteweg, 'La localisation des sièges des chevaliers dans les stalles des églises de 1431 à 1491', in Brussels 1996, pp. 209-20

Korteweg 1996b

A.S. Korteweg, 'Un présent offert au chapitre de 1473: le livre des Status avec armorial, La Haye, KB, Hs 76 E 10', in Brussels 1996, pp. 50-55

Koslow 1979

S. Koslow, 'The impact of Hugo van der Goes's mental illness and late-medieval religious attitudes on the *Death of the Virgin*', in Rosenberg 1979, pp. 27-50

Krefeld 1999

T. Hoeps, *Onder den Oranje boom: niederländische Kunst und Kultur im 17. und 18. Jahrhundert an deutschen Fürstenhöfen: Katalogband*, Krefeld (Kaiser Wilhelm Museum) 1999

Krischel 2001

R. Krischel, 'Der Meister des Bartholomäus-Altars: Porträt eines unbekannten', in Cologne 2001, pp. 13-25

Kristeller et al. 1927

P. Kristeller et al., *Festschrift für Max J. Friedländer zum 60. Geburtstage*, Leipzig 1927

Kroon 1996

F.W.J. Kroon, 'Drie Haarlemse kloosters met een C: een bron van verwarring', in Brokken et al. 1996, pp. 60-71

De Kruijff 2001

J.D. de Kruijff, *Jacob Cornelisz. van Oostsanen, geboren te Oostzaan ca. 1470 – † 1533*, Oostzaan 2001

Kruijsen 2001

B. Kruijsen, 'Jeroen Bosch in negentiende-eeuwse Nederlandse collecties', *Desipientia VIII* (2001), no. 2, pp. 58-63

Kruijsen 2002

B. Kruijsen, *Verzamelen van middeleeuwse kunst in Nederland – 1830-1903*, Nijmegen 2002 (*Nijmeegse Kunsthistorische Studies X*)

Kunoth-Leifels 1962

E. Kunoth-Leifels, *Über die Darstellung der 'Bathsheba im Bade': Studien zur Geschichte des Bildthemas 4. bis 17. Jahrhundert*, Essen 1962

Kunze 1939

I. Kunze, 'Neuerwerbungen Niederländischer Gemälde', *Berliner Museum. Berichte aus den Preussischen Kunstsammlungen* LX (1939), pp. 8-10

Kutsch Lojenga-Rietberg 2000

A. Kutsch Lojenga-Rietberg, *Huis Bergh: kasteel-kunst-geschiedenis*, 's-Heerenberg 2000

Kuyer 1981

P.T.J. Kuyer, 'Het veertiende kapittel van de Orde van het Gulden Vlies te 's-Hertogenbosch in mei 1481', in Van der Heijden *et al.* 1981, pp. 67-86

Van Laarhoven 2003

J. van Laarhoven, *De beeldtaal van de christelijke kunst: geschiedenis van de iconografie*, Nijmegen/Amsterdam 2003

De Laborde I-III, 1849-52

L. de Laborde, *Les ducs de Bourgogne: études sur les lettres, les arts, et l'industrie pendant le XVe siècle*, 3 vols., Paris 1849-52 (I, 1849; II, 1851; III, 1852)

Laemers 1997

S. Laemers, 'Het drieluik als gebruiksvoorwerp', *Antiek* XXXI (1997), pp. 362-71

Lafond 1914

P. Lafond, *Hieronymus Bosch: son art, son influence, ses disciples*, Brussels/Paris 1914

Laing/Strachey 1994

A. Laing and N. Strachey, 'The Duke and Duchess of Lauderdale's pictures at Ham House', *Apollo* CXXXIX (1994), pp. 3-9

Lampsonius 1572 (1956)

D. Lampsonius, *Les effigies des peintres célèbres des Pays-Bas: édition critique*, ed. J. Puraye, Liège 1956

Langedijk 1992

K. Langedijk, *Die Selbstbildnisse der holländischen und flämischen Künstler in der Galleria degli Autoritratti der Uffizien in Florenz*, Florence 1992

Van Langendahl 1881

J. van Langendahl, 'Maria met het kind, van Quinten Metsijs', in Taurel *et al.* 1881, I, pp. 163-74

Langendijk c. 1750

P. Langendijk, *Beschrijving van kerken, kloosters, het Begijnhof, het stadhuis en het Prinsenhof te Haarlem*, c. 1750, unpublished (Noord-Hollands Archief, Ms. 44/1415M)

Lavier/Lambert 1996

C. Lavier and G. Lambert, 'Dendrochronology and works of art', in Dean *et al.* 1996, pp. 543-56

Leeflang 2007a

M. Leeflang, 'Uytnemende Schilder van Antwerpen': Joos van Cleve: atelier, productie en werkmethode, diss., Rijksuniversiteit Groningen 2007; Enschede 2007

Leeflang 2007b

M. Leeflang, 'Joos van Cleve and his assistants: questions of identity: "faults or virtues" (fehler oder tugenden)?', in Peeters 2007, pp. 67-82

Leeflang/Klein 2006

M. Leeflang and P. Klein, 'Information on the dating of the paintings made in the workshop of Joos van Cleve: a dendrochronological and art historical approach', in Verougstraete/Couvert 2006, pp. 121-30

Coll. cat. Leiden 1949

E. Pelinck, *Beschrijvende catalogus van de schilderijen en tekeningen van het Stedelijk Museum 'de Lakenhal'*, Leiden 1949

Coll. cat. Leiden 1983

M.L. Wurfbain, *Catalogus van de tekeningen en schilderijen*, Leiden (Stedelijk Museum De Lakenhal) 1983

Leiden 1984

J. Bruines-de Klerk *et al.*, *Mariënpoele, een Leids Klooster 1428-1573*, Leiden (Stedelijk Museum De Lakenhal) 1984

Leisner 2007

B. Leisner, 'Szenen aus dem Leben der heiligen Elisabeth von Thüringen: ein mittelalterlicher Bilderzyklus in der Kapelle des Erfurter Nikolaiturmes', in Eisenach 2007, II, pp. 381-95

Lemmens 1979

G.T.M. Lemmens, 'Schilderkunst in Delft tot 1572', in Delft 1979, I, pp. 143-49

Lennepe 1968

J. van Lennepe, 'Feu Saint Antoine et Mandragore: à propos de la "Tentation de Saint Antoine" par Jérôme Bosch', *Bulletin des Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique* XVII (1968), pp. 115-36

De Lettenhove *et al.* 1908

K. de Lettenhove *et al.*, *Les chefs-d'oeuvre d'art ancien à l'exposition de la Toison d'Or à Bruges en 1907*, 2 vols., Brussels 1908

Levine 1989

D.M. Levine, *The Bruges Master of the St. Ursula Legend reconsidered*, diss., Indiana University, Bloomington 1989; Ann Arbor 1991

Ligtenberg 1929

R. Ligtenberg, 'De genealogie van Christus in de beeldende kunst der middeleeuwen, voornamelijk van het westen', *Oudheidkundig Jaarboek* IX (1929), pp. 3-54

Lille 2005

F. Gombert and D. Martens, *Le maître au feuillage brodé: primitifs flamands, secrets d'ateliers*, Lille (Palais des Beaux-Arts) 2005

Limentani Viridis 2001

C. Limentani Virdis, 'Considerations à propos de la fortune de Henri Bles en Italie', in Toussaint 2001b, pp. 75-76

Van der Linden 1957

M.P. van der Linden, *De burggraven van Montfoort in de geschiedenis van het Sticht Utrecht en het Graafschap Holland (ca. 1260-1490)*, diss., Universiteit van Amsterdam 1957

Logan 1983

A.-M. Logan (ed.), *Essays in northern European art presented to Egbert Haverkamp-Begemann on his sixtieth birthday*, Doornspijk 1983

Lomazzo 1584

G.P. Lomazzo, *Trattato dell' arte della pittura*, Milan 1584

London 1892

Exhibition of pictures by masters of the Netherlandish and allied schools of the XV. and early XVI. centuries, London (Burlington Fine Arts Club) 1892

London 1899

Exhibition of pictures by masters of the Flemish and British schools, including a selection from the works of Sir Peter Paul Rubens, London (The New Gallery) 1899-1900

London 1911

R.E. Fry and M.W. Brockwell, *A catalogue of an exhibition of old masters in aid of the National Art Collections Fund*, London (Grafton Galleries) 1911

London 1929

Exhibition of Dutch art, London (Royal Academy of Art) 1929

Coll. cat. London 1971

E. Auerbach and C. Kingsley Adams, *Paintings and sculpture at Hatfield House*, London (Hatfield House) 1971

Coll. cat. London 1992

J. Ingamells, *The Wallace Collection catalogue of pictures: IV: Dutch and Flemish*, London 1992

Coll. cat. London 1998

L. Campbell, *National Gallery catalogues: the fifteenth century Netherlandish schools*, London 1998

Longon/Cazellez 1989

J. Longon and R. Cazellez, *De Très Riches Heures de Jean, Duc de Berry*, Amsterdam 1989

Lossky 1968

B. Lossky, 'Golzius, Dürer et la collectionneur de coquillages Jan Govertsz.', *La Revue des Arts* XVIII (1968), pp. 57-64

Lowe 2005

K. Lowe, 'The stereotyping of black Africans in Renaissance Europe', in Earle/Lowe 2005, pp. 17-47

Lunsingh Scheurleer 1990

T.H. Lunsingh Scheurleer, 'Het meubilair op de Cannenburch onder de familie van Isendoorn à Blois', in Buurman 1990, pp. 185-223

Lunsingh Scheurleer et al. I-VIb, 1986-92

T.H. Lunsingh Scheurleer, C.W. Fock and A.J. van Dissel (eds.), *Het Rapenburg: geschiedenis van een Leidse gracht*, 6 vols., Leiden 1986-92 (I, 1986; II, 1987; IIIa/b, 1988; IVa/b, 1989; Va/b, 1990; VIa/b, 1992)

Lurie 1992

A.T. Lurie, 'Heemskerck's portrait of Machtelt Suijs at the Cleveland Museum of Art', *The Burlington Magazine* CXXXIV (1992), pp. 698-706

Van Luttervelt 1948

R. van Luttervelt, 'De herkomst en lotgevallen van Mostaert's Boom van Jesse', *Historia* XIII (1948), pp. 265-70

Van Luttervelt 1951a

R. van Luttervelt, 'Les portraits de Philippe le Bon', *Les arts plastiques* V (1951), pp. 182-96

Van Luttervelt 1951b

R. van Luttervelt, 'Schilderijen uit de late 15de en de vroege 16de eeuw', *Oud Holland* LVI (1951), pp. 75-92

Van Luttervelt 1952

R. van Luttervelt, 'De herkomst van de Meester van de Virgo inter Virgines', *Bulletin Museum Boijmans Rotterdam* III (1952), pp. 57-71

Van Luttervelt 1957

R. van Luttervelt, 'Bijdragen tot de iconographie van de Graven van Holland, naar aanleiding van de beelden uit de Amsterdamse vierschaar I-III', *Oud Holland* LXXII (1957), pp. 59-91, 139-50, 218-34

Van Luttervelt 1962

R. van Luttervelt, 'Renaissancekunst in Breda: vijf studies', *Nederlands Kunsthistorisches Jaarboek* XIII (1962), pp. 55-104

Maastricht-Brussels 2001

P. van den Brink (ed.), *De firma Brueghel*, Maastricht (Bonniefantemuseum), Brussels (Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique) 2001

MacDonald et al. 1998

A. MacDonald, B. Ridderbos and R.M. Schulsemann (eds.), *The broken body: Passion devotion in late-Medieval culture*, Groningen 1998

Mackor 1995

A. Mackor, 'Marinus van Reymerswaele: painter, lawyer and iconoclast?', *Oud Holland* CIV (1995), pp. 191-200

Coll. cat. Madrid 1963

Museo del Prado: catálogo de las pinturas, 1963

Madrid 2001

P. Silva Maroto, *Guía: pintura flamenco de los siglos XV y XVI*, Madrid (Museo Nacional del Prado) 2001

Madrid 2007

A. Vergara (ed.), *Patinir: essays and critical catalogue*, Madrid (Museo Nacional del Prado) 2007

Mai 1993

E. Mai (ed.), *Das kabinett des Sammlers: Gemälde vom XV. bis XVIII. Jahrhundert*, Cologne 1993

Mallé 1955

L. Mallé, 'Quinten Massijs', *Commentari* VI (1955), pp. 79-107

De Man 1943

J.P. de Man, 'Judith Heerman van Oegstgeest', *De Nederlandsche Leeuw* LXI (1943), cols. 155-58

Manchester 1968

J. Byam Shaw, *Paintings from Sir Thomas Barlow's collection*, Manchester (Whitford Art Gallery) 1968

Van Mander 1604

C. van Mander, *Het Schilder-Boeck waer in Voor eerst de leerlustighe lueght den grondt der Edel Vry Schilderconst in Verscheyden deelen Wort Voorgedraghen. Daer nae ind dry deelen 't leven der vermaerde doorluchtighe Schilders des ouden, en nieuwen tyds. Eyntlyck d' wtlegghinghe op den METAMORPHOSEON pub. Ouïdij Naso nis Oock daerbeneffens wtbeeldinghe der figueren Alles dienstich en nut den schilders Constbeminders en dichters, oock allen staten van menschen*, Haarlem 1604

Manuth 1998

V. Manuth, 'Zum Nachleben der Werke Hans Holbeins d.J. in der holländischen Malerei und Graphik des 17. Jahrhunderts', *Zeitschrift für Schweizerische Archäologie und Kunstgeschichte* LV (1998), pp. 323-35

Maquet-Tombu 1937

J. Maquet-Tombu, *Colijn de Coter, peintre Bruxellois*, Brussels 1937

Marche-en-Famenne 2000

M. Lefftz and M. van Ruymbeke (eds.), *Le Maître du calvaire de Waha: études sur la sculpture de la Meuse à l'Ardenne à la fin du moyen-âge*, Marche-en-Famenne (Musée des Francs et de la Famenne) 2000

Van der Marel 1954

A. van der Marel, 'De portretten van het geslacht van Naaldwijk', *Zuid Hollandse Studiën* IV (1954), pp. 93-111

Marijnissen 1987

R.H. Marijnissen, *Hiëronymus Bosch: het volledige oeuvre*, Antwerp 1987

Marlier 1954

G. Marlier, *Erasmus et la peinture flamande de son temps*, Domme 1954

Marlier 1964

G. Marlier, 'Le Maître de la légende de sainte Ursule', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1964, pp. 5-42

Martens et al. 1992

M.P.J. Martens et al., *Lodewijk van Gruuthuse, mécenas en europees diplomaat ca. 1427-1492*, Bruges 1992

Martens 1998a

D. Martens, 'Des nouvelles d'Aert van den Bossche', *Annales de la Société royale d'archéologie de Bruxelles* LXII (1998), pp. 5-8

Martens 1998b

D. Martens, 'Portrait explicite et portrait implicite à la fin du Moyen Âge: l'exemple du Maître de la Légende de sainte Catherine', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1998, pp. 9-67

Martin/Moes 1912

W. Martin and E.W. Moes, *Oude schilderkunst in Nederland*, The Hague 1912

Masseron 1957

A. Masseron, *Saint Jean Baptiste dans l'art*, Paris 1957

Mayer 1920

A.L. Mayer, 'Ein unbekanntes Triptychon von Gerard David', *Zeitschrift für bildende Kunst* LV (1920), p. 97

Mechelen 2005

D. Eichberger (ed.), *Women of distinction: Margaret of York, Margaret of Austria / Dames met klasse: Margareta van York, Margareta van Oostenrijk*, Mechelen (Lamot) 2005

Meijer 1961

E.R. Meijer, 'De schilderijen', *Bulletin van het Rijksmuseum* IX (1961), pp. 45-62

Meijer 1991

B.M. Meijer, *Rondom Rembrandt en Titiaan: artistieke relaties tussen Amsterdam en Venetië in prent en tekening*, The Hague 1991

Meiss 1961

M. Meiss (ed.), *De artibus opuscula XL: essays in honor of Erwin Panofsky*, 2 vols., New York 1961

Mensger 2002

A. Mensger, *Jan Gossaert: die niederländische Kunst zu Beginn der Neuzeit*, Berlin 2002

Mercier 1937

F. Mercier, 'La valeur symbolique de l'oeillet dans la peinture du Moyen-Âge', *Revue de l'Art* LXXI (1937), pp. 233-36

De Mesquita 1941

J.J. de Mesquita, 'Nog meer nieuw werk van Jacob van Utrecht', *Oud Holland* LVIII (1941), pp. 59-75, 135-47

Meuwissen 2006

D. Meuwissen, 'A "painter in black and white": the symbiotic relationship between the paintings and woodcuts of Jacob Cornelisz. van Oostsanen', in Faries 2006b, pp. 55-81

De Meyere 1978

J.A.L. de Meyere, 'Utrechtse schilderkunst in de tweede helft van de 16de eeuw', *Jaarboek Oud-Utrecht* 1978, pp. 106-91

De Meyere 1981a

J.A.L. de Meyere, *Jan van Scorel, 1495-1562: schilder voor prinsen en prelaten*, Utrecht 1981

De Meyere 1981b

J.A.L. de Meyere, *Kasteel Batestein te Vianen: aspecten uit de histoire van het kasteel en zijn bewoners*, Alphen aan den Rijn 1981

Michel 1928

E. Michel, 'À propos de Jean Provoost et du Maître de Saint-Gilles', *Gazette des Beaux-Arts* LXX (1928), pp. 228-37

Miedema I-VI, 1994-99

H. Miedema (ed.), *Karel van Mander: the lives of the illustrious Netherlandish and German painters*, 6 vols., Doornspijk 1994-99 (I, 1994; II, 1995; III, 1996; IV, 1997; V, 1998; VI, 1999)

Miedema et al. 1969

H. Miedema et al. (eds.), *Miscellanea I.Q. van Regteren Altena*, Amsterdam 1969

Van Miegroet 1988

H.J. van Miegroet, 'Gerard David's *Justice of Cambyzes: exemplum iustitiae* or political allegory?', *Simiolus* XVIII (1988), pp. 116-33

Van Miegroet 1989

H.J. van Miegroet, *Gerard David*, Antwerp 1989

Mijnissen 1951

D.C.J. Mijnissen, 'René van Chalon', *De Oranjeboom* IV (1951), pp. 75-94

Millar 1960

O. Millar, 'Abraham van der Doort's catalogue of the collections of Charles I', *The Walpole Society* XXXVII (1960), pp. 1-228

Millar 1963

O. Millar, *The Tudor, Stuart and early Georgian pictures in the collection of Her Majesty The Queen*, London 1963

Minkowski 1960

H. Minkowski, *Aus dem Nebel der Vergangenheit teigt der Turmbau zu Babel: Bilder aus 1000 Jahren*, Berlin 1960

Minkowski 1991

H. Minkowski, *Der Turm zu Babel: Vermutungen über den Turm zu Babel*, Freren 1991

De Mirimonde 1971

A.P. de Mirimonde, 'Le symbolisme musical chez Jérôme Bosch', *Gazette des Beaux-Arts* CXIII (1971), pp. 19-50

Moerman 1962

A.A. Moerman, 'Portretten van Gulden-Vliesridders uit de Bourgondische eeuw', *West-Vlaanderen* XI (1962), pp. 310-12

Moerman 1979

J.W. Moerman, 'Het Klooster Sion', in *Delft* 1979, I, pp. 64-67

Moes 1889

E.W. Moes, 'Aanteekeningen van Mr. Hendrik Houmes op Van Mander's Schilder-Boeck', *Oud Holland* VII (1889), pp. 149-54

Moes I-II, 1897-1905

E.W. Moes, *Iconographia Batava*, 2 vols., Amsterdam 1897-1905

Moes 1903

E.W. Moes, 'Maurice Gossart: un des peintres peu connus: Jean Gossart de Maubege', *Bulletin van de Koninklijke Oudheidkundige Bond* V (1903-04), pp. 110-15

Moes/Van Biema 1909

E.W. Moes and E. van Biema, *De Nationale Konst Gallery en het Koninklijk Museum: bijdrage tot de geschiedenis van het Rijksmuseum*, Amsterdam 1909

Möhle 1959

H. Möhle (ed.), *Festschrift Friedrich Winkler*, Berlin 1959

Ter Molen/Meij 1978

J.R. ter Molen and A.W.F.M. Meij (eds.), *Boymans bijdragen: opstellen van medewerkers en oud-medewerkers van het Museum Boymans-van Beuningen voor J.C. Ebbinge-Wubben*, Rotterdam 1978

Molhuysen/Blok I-X, 1911-1937

P.C. Molhuysen and P.J. Blok (eds.), *Nieuw Nederlandsch biographisch woordenboek*, 10 vols., Leiden, 1911-1937 (I, 1911; II, 1912; III, 1914; IV, 1918; V, 1921; VI, 1924; VII, 1927; VIII, 1930; IX, 1933; X, 1937)

Molinet 1935

J. Molinet, *Chroniques: tome 1: 1474-1488*, ed. G. Doutrepoint and O. Jodogne, Brussels 1935

De Moor 1981

G. de Moor, 'Adriana van Roon (ca. 1450-1527) en Dirk Pietersz. Spangert (ca. 1465-1549), schenkers van het drieluikje met "Het Laatste Avondmaal", toegeschreven aan Jacob Cornelisz. van Oostsanen', *Bulletin van het Rijksmuseum* XXIX (1981), pp. 63-78

De Moor 1982

G. de Moor, 'Het onderwijs in het Cisterciënzerinnenklooster Leeuwenhorst aan leken in de zestiende eeuw', *Holland – Regionaal historisch tijdschrift* XIV (1982), pp. 89-119

De Moor 1991

G. de Moor, 'Schenkers van glasramen aan de Abdij Leeuwenhorst bij Noordwijk(erhout) in de zestiende eeuw', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie en het Iconografisch Bureau* XLV (1991), pp. 41-98

Morren 1908

T. Morren, *Het huis Honselaarsdijk*, Leiden 1908

Moxey 1971

P.K.F. Moxey, 'Erasmus and the iconography of Pieter Aertsen's *Christ in the house of Martha and Mary* in the Boymans-van Beuningen Museum', *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* XXXIV (1971), pp. 335-36

Mulder-Bakker/Carasso-Kok 1997

A.B. Mulder-Bakker and M. Carasso-Kok (eds.), *Gouden legenden, heiligenlevens en heiligenverering in de Nederlanden*, Hilversum 1997

Muller 1870

F. Muller, 'Catalogus der schilderijen van Diego Duarte, te Amsterdam in 1682, met de prijzen van aankoop en taxatie', *De Oude Tijd* II (1870), pp. 397-402

Muller 1880

S. Muller, *De schilderijen van Jan van Scorel in het Museum Kunstliefde*, Utrecht 1880

Muller 1998

N.E. Muller, 'Technical analysis of the Princeton *Road to Calvary*', in Muller *et al.* 1998, pp. 23-38

Muller/Schretlen 2002

E. Muller and H. Schretlen, *Betwist bezit: de Stichting Nederlands Kunstbezit en de teruggave van roofterkunst na 1945*, Zwolle 2002

Muller et al. 1998

N.E. Muller, B.J. Rosasco and J.H. Marrow (eds.), *Herri met de Bles: studies and explorations of the world landscape tradition*, Turnhout 1998

Müller Hofstede 1987

J. Müller Hofstede, 'Artificial light in Honthorst and Terbrugghen: form and iconography', in Klessmann 1987, pp. 18-21

Murphy 2003

L. Murphy, 'The *Holy Kinship*: a study of workshop practice', *Bulletin van het Rijksmuseum* LI (2003), pp. 125-37

Nagler 1836

G.K. Nagler, *Künstler-Lexicon*, Leipzig 1836

Nagler 1919

G.K. Nagler, *Die Monogrammisten*, Munich 1919

Nagtegaal 2006

H.K. Nagtegaal, 'Het tweede geslacht Van der Dussen in Delft', *Ons Voorgeslacht* LXI (2006), pp. 206-16, 373-75

Nagtglas 1891

F. Nagtglas, *Levensberichten van Zeeuwen*, Middelburg 1891

Nahuys 1875

N. Nahuys, 'Peinture à l'huile sur parchemin du XVe siècle représentant Elisabeth de Duvenvoorde, épouse de Simon d'Adrichem', *Bulletin de l'Académie d'Archéologie de Belgique* II (1875-78), pp. 199-206

Nainfa 1909

J.A. Nainfa, *Costume of prelates of the Catholic church according to Roman etiquette*, Baltimore/New York 1909

Namur 2000

J. Toussaint (ed.), *Autour de Henri Bles*, Namur (Musée des Arts anciens du Namurois) 2000

New Hollstein 1994

The new Hollstein: Dutch & Flemish etchings, engravings and woodcuts 1450-1700: Maarten van Heemskerk, vol. 2, compiled by I.M. Veldman, Rotterdam 1994

New Hollstein 1996

The new Hollstein: Dutch & Flemish etchings, engravings and woodcuts 1450-1700: Lucas van Leyden, compiled by J.P. Filedt Kok, Rotterdam 1996

New Hollstein 2001

The new Hollstein: Dutch & Flemish etchings, engravings and woodcuts 1450-1700: Philips Galle, vol. 1, compiled by M. Sellink and M. Leesberg, Rotterdam 2001

New York 1948

The Backus Collection, New York (Schaeffer Galleries) 1948

New York 1961

Schaeffer Galleries: twenty-fifth Anniversary 1936-1961, New York 1961

New York 1995

T. Husband, *The luminous image: painted glass roundels in the Lowlands, 1480-1560*, New York (The Metropolitan Museum of Art) 1995

New York 1998

M.W. Ainsworth and K. Christiansen (eds.), *From Van Eyck to Bruegel: early Netherlandish painting in the Metropolitan Museum of Art*, New York 1998

New York 2002

T.P. Campbell (ed.), *Tapestry in the Renaissance: art and magnificence*, New York (The Metropolitan Museum of Art) 2002

New York 2004

H.C. Evans (ed.), *Byzantium: faith and power (1261-1557)*, New York (The Metropolitan Museum of Art) 2004

Nieburg 1946

P. Nieburg, 'Twee boschgezichten van Gerard David', *Constghesellen I* (1946), pp. 16-17

Van Nierop 1993

H.F.K. van Nierop, *The nobility of Holland*, Cambridge 1993

Nijmegen 1975

G.T.M. Lemmens, *Het drieluik van de familie Kanis: een werk van Aertgen van Leyden in Nijmegen*, Nijmegen (Nijmeegs Museum Commanderie van Sint Jan) 1975

Nijmegen 1985

P. Bunge et al., *Tussen heks en heilige: het vrouwbeeld op de drempel van de moderne tijd 15de/16de eeuw*, Nijmegen (Nijmeegs Museum Commanderie van Sint Jan) 1985

Nijmegen 2005

P. Roelofs et al., *De Gebroeders van Limburg: Nijmeegse meesters aan het Franse hof, 1400-1416*, Nijmegen (Museum Het Valkhof) 2005

Nikulin 1978

N. Nikulin, 'Some data concerning the history of the triptych *The healing of the blind man of Jericho* by Lucas van Leyden', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXIX* (1978), pp. 299-310

Noordeloos 1949

P. Noordeloos, 'Enige gegevens over broederschappen van S. Antonius', *Publications de la Société historique et archeologique dans le Limbourg LXXXV* (1949), pp. 477-99

Coll. cat. Northbrook 1889

W.H.J. Weale and J.P. Richter, *A descriptive catalogue of the collection of pictures belonging to the Earl of Northbrook*, London 1889

Nübel 1972

O. Nübel, *Pompejus Occo, 1483 bis 1537: Fuggerfaktor in Amsterdam*, Tübingen 1972

Obbema 1996

P. Obbema, *De middeleeuwen in handen*, Hilversum 1996

Oberheide 1933

A. Oberheide, *Der Einfluss Marcantonio Raimondis auf die nordische Kunst des 16. Jahrhunderts*, diss., Universität Hamburg 1933

Coll. cat. Oberlin 1967

W. Stechow, *Catalogue of European and American paintings and sculpture in the Allen Memorial Art Museum*, Oberlin 1967

Obreen I-VII, 1877-90

F.D.O. Obreen, *Archief voor Nederlandsche kunstgeschiedenis*, 7 vols., Rotterdam 1877-90 (I, 1877-78; II, 1879-80; III, 1880-81; IV, 1881-82; V, 1882-83; VI, 1884-87; VII, 1888-90)

Oettinger 1938

K. Oettinger, 'Das Rätsel der Kunst des Hugo van der Goes', *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen in Wien* XII (1938), pp. 66-68

Olde Meierink et al. 1995

B. Olde Meierink et al., *Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht*, Utrecht 1995

Onghena 1959

M.J. Onghena, *De iconographie van Philips de Schone*, 2 vols., Brussels 1959

Van Oosterwijk 2006

A. van Oosterwijk, 'De Doop in de Jordaan, de ontwikkeling van een thema in de werkplaats van Jan van Scorel', unpublished Master's essay, University of Amsterdam 2006

Van Os 1996

H. van Os, 'Mediteren op Golghota', *Bulletin van het Rijksmuseum* XLIV (1996), pp. 360-80

Van Os 1997

H. van Os, *Beeldenstorm I: close-ups van kunst uit Nederlandse musea*, Amsterdam 1997

Van Os 2000

H. van Os, 'On the function of early Netherlandish art', in Van Os et. al. 2000, pp. 10-24

Van Os 2003

H. van Os, 'Geertgen tot St. Jan and the iconography of the *Ecce Agnus Dei*', *Bulletin van het Rijksmuseum* LI (2003), pp. 121-25

Van Os et al. 2000

H. van Os et al., *Netherlandish art in the Rijksmuseum 1400-1600*, Amsterdam 2000

Von der Osten 1961

G. von der Osten, 'Studien zu Jan Gossaert', in Meiss 1961, I, pp. 454-75, II, pp. 154-60

Van der Osten/Vey 1969

G. van der Osten and H. Vey, *Painting and sculpture in Germany and the Netherlands 1500 to 1600*, Harmondsworth 1969

Coll. cat. Oxford 1967

J. Bryan Shaw, *Paintings by old masters at Christ Church Oxford*, Oxford 1967

Pächt et al. 1983

O. Pächt et al., *Die illuminierten Handschriften und Inkunabeln der Österreichischen Nationalbibliothek: flämische Schule I*, Vienna 1983

Coll. cat. Von Pannwitz 1926

M.J. Friedländer and O. von Falke, *Kunstsammlung von Pannwitz: Gemälde*, Munich 1926

Panofsky 1927

E. Panofsky, "'Imago pietatis': ein Beitrag zur Typengeschichte des "Schmerzensmans" und der "Maria Mediatrix"', in Kristeller et al. 1927, pp. 261-308

Panofsky 1945

E. Panofsky, *Albrecht Dürer*, 2 vols., London 1945

Panofsky 1953

E. Panofsky, *Early Netherlandish painting: its origins and character*, 2 vols., Cambridge 1953

Panofsky 1961

E. Panofsky, 'Homage to Fracastoro in a Germano-Flemish composition of about 1590?', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XII* (1961), pp. 1-33

Coll. cat. Paris 1937

L. Demonts, *Inventaire général des dessins des écoles du nord: écoles allemande et suisse, I*, Paris (Musée du Louvre) 1937

Coll. cat. Paris 1944

E. Michel, *L'École flamande du XVe siècle au Musée du Louvre*, Brussels 1944

Coll. cat. Paris 1953

E. Michel, *Catalogue raisonné du Moyen-Age, de la Renaissance, et des temps modernes: peintures flamandes du XVe et du XVIe siècle*, Paris (Musée du Louvre) 1953

Paris 1965

R. Bacou et al. (eds.), *Le XVIe siècle Européen: peintures et dessins dans les collections publiques françaises*, Paris (Petit Palais) 1965-66

Coll. cat. Paris 1979

A. Brejon de Lavergnée et al., *Catalogue sommaire illustré des peintures du Musée du Louvre: I: écoles flamande et hollandaise*, Paris 1979

Paris 1992

K.G. Boon, *The Netherlandish and German drawings of the XVth and XVIth centuries of the Frits Lugt collection*, Paris 1992

Paris 2008

B. André-Sivini (ed.), *Babylone*, Paris (Musée du Louvre) 2008

Parmentier 1939

R.A. Parmentier, 'Bronnen voor de geschiedenis van het Brugse schildersmilieu in de XVIde eeuw: IX: Adriaan Isenbrant', *Belgisch Tijdschrift voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis IX* (1939), pp. 229-65

Parmentier 1941

R.A. Parmentier, 'Bronnen voor de geschiedenis van het Brugse schildersmilieu in de XVIe eeuw: XIX: Jan Provost', *Belgisch Tijdschrift voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis XI* (1941), pp. 97-110

Parshall 1978

P. Parshall, 'Lucas van Leyden's narrative style', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXIX* (1978), pp. 185-327

Passavant 1841

J.D. Passavant, 'Beiträge zur Kenntniss der alt-niederländischen Malerschulen des fünfzehnten und sechzehnten Jahrhunderts', *Kunstblatt* XXII (1841), p. 46

Passavant I-VI, 1860-64

J.D. Passavant, *Le peintre-graveur: contenant l'histoire de la gravure sur bois, sur métal et au burin jusque vers la fin du XVIe siècle: l'histoire du nielle*, 6 vols., Leipzig 1860-64 (I, 1860; II, 1860; III, 1862; IV, 1863; V, 1864; VI, 1864)

Pastoureau 1996a

M. Pastoureau, 'Un nouvel ordre de chevalerie: histoire de l'ordre de la Toison d'or', in Brussels 1996, pp. 65-83

Pastoureau 1996b

M. Pastoureau, 'Emblèmes et symbols de la Toison d'or', in Brussels 1996, pp. 99-106

Payne/Jefferson 1996

A. Payne and L. Jefferson, 'Edward IV: the Garter and the Golden Fleece', in Brussels 1996, pp. 194-97

Peeters 1985

C. Peeters, *De Sint Janskathedraal te 's-Hertogenbosch*, The Hague 1985

Peeters 2007

N. Peeters (ed.), *Invisible hands?: the role and status of the painter's journeyman in the Low Countries ca 1450-1650*, Louvain 2007

Peijnenburg 1986

J.W.N. Peijnenburg, '550 jaar Briggittijns kloosterleven in Noord-Brabant', in Uden 1986, pp. 6-16

Pelinck 1948

E. Pelinck, 'Cornelis Engebrechtsz., de herkomst van zijn stijl', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* II (1948-49), pp. 40-74

Pelinck 1949

E. Pelinck, 'Het geboortjaar van het "wonderkind" Lucas van Leyden', *Oud Holland* LXIV (1949), pp. 193-96

Pelinck 1959

E. Pelinck, 'Drie memorietafels uit de 16de eeuw en hun stichters', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XIII (1959), pp. 99-104

Pelinck 1960

E. Pelinck, 'Een Heilige Hieronymus van Jan Cornelisz. Vermeyen', *Bulletin van het Rijksmuseum* VIII (1960), pp. 135-39

Pelinck 1962

E. Pelinck, *Johannes Cornelisz Vermeyen: Aertgen of Vermeyen*, Leiden 1962

Périer-D'Ieteren 1975

C. Périer-D'Ieteren, 'Contribution a l'étude des volets du triptyque dit de "Toison d'Or" attribués au Maître de la Légende de la Madeleine', *Oud Holland* LXXXIX (1975), pp. 129-141

Périer-D'Ieteren 1984

C. Périer-D'Ieteren, *Les volets peints des retables bruxellois conservés en Suède et le rayonnement de Colyn de Coter*, Stockholm 1984

Périer-D'Ieteren 1985

C. Périer-D'Ieteren, *Colyn de Coter et la technique picturale des peintres flamands du XVe siècle*, Brussels 1985

Périer-D'Ieteren 1986

C. Périer-D'Ieteren, 'Une oeuvre retrouvée du Maître des Portraits Princiers', *Annales d'Histoire de l'Art et d'Archéologie* VIII (1986), pp. 43-56

Périer-D'Ieteren 1989a

C. Périer-D'Ieteren, 'Le "Retable du Maître des Saints Crépin et Crépinien" et le Maître de la Légende de sainte Barbe', *Bulletin des Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique* I-III (1989-1991), pp. 157-74

Périer-D'Ieteren 1989b

C. Périer-D'Ieteren, 'Un tableau inédit d'Adriaen Isenbrandt: une Vierge et Enfant trônant et la copie interprétative', *Revue Belge d'Archéologie et d'Histoire de l'Art* LVIII (1989), pp. 5-21

Périer-D'Ieteren 1990

C. Périer-D'Ieteren, 'Contributions to the study of the Triptych with the miracles of Christ: The marriage at Cana', *Art Bulletin of Victoria* XXXI (1990), pp. 2-19

Persoons 1980

E. Persoons, 'Het dagelijks leven in de Windesheimse vrouwenkloosters', *Spiegel Historiae* XV (1980), pp. 342-49

Philippot 1965

P. Philippot, 'Le portrait à Anvers dans la seconde moitié du XVI siècle', *Bulletin des Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique* XIV (1965), pp. 163-96

Philippot 1994

P. Philippot, *La peinture dans les anciens Pays-Bas*, Paris 1994

Pierron 1912

S. Pierron, *Les Mostaerts*, Brussels 1912

Pinchart 1856

A. Pinchart, 'Tableaux et sculptures de Maria d'Autriche, reine douairière de Hongarie', *Revue Universelle des Arts* III (1856), pp. 127-46

Pinchart 1864

A. Pinchart, 'Archives des arts, des sciences et des lettres', *Messenger des Sciences Historiques ou Archives des Arts et de la Bibliographie de Belgique* (1864), pp. 254-77

Plomp 1977

N. Plomp, 'Een Linschotens schilderstuk uit de veertiende eeuw', *Heemtijsdinghen XIII* (1977), pp. 44-49

Plummer 1966

J. Plummer, *Die Miniaturen aus dem Stundenbuch der Katharina von Kleve*, Berlin 1966

Pope-Hennessy 1966

J. Pope-Hennessy, *The portrait in the Renaissance*, New York 1966

Pottasch 1994

C. Pottasch, 'Jan Provoost: triptiek met Madonna met Kind', *Mauritshuis in focus VII* (1994), pp. 14-17

Pottasch 1997

C. Pottasch, 'Een drieluik door Provoost', *Mauritshuis in focus X* (1997), pp. 21-23

Pray Bober/Rubinstein 1986

P. Pray Bober and R. Rubinstein, *Renaissance artists and antique sculpture*, London/New York 1986

Preibisz 1911

L. Preibisz, *Martin van Heemskerck: ein beitrage zur Geschichte des Romanismus in der Niederländischen Malerei des XVI. Jahrhunderts*, Leipzig 1911

Purtle 1982

C.J. Purtle, *The Marian paintings of Jan van Eyck*, Princeton 1982

Van Puyvelde 1960

L. van Puyvelde, 'Considerations sur les manieristes flamands', *Revue Belge d'Archéologie et d'Histoire de l'Art XXIX* (1960), pp. 63-101

Van Puyvelde 1962

L. van Puyvelde, *La peinture flamande au siècle de Bosch et Breughel*, Paris 1962

Ragusa/Green 1961

I. Ragusa and R.B. Green (eds.), *Meditations on the life of Christ: an illustrated manuscript of the fourteenth century*, Princeton 1961

Ramm 1961

H. Ramm, 'Ein wenig bekanntes Bildnis von Edzard dem Grossen in Dijon', *Ostfriesland: Zeitschrift für Kultur, Wirtschaft und Verkehr III* (1961), pp. 16-18

Ramm 1988

I. Ramm, 'Die Herkunft des Humanisten und Fuggerfaktors Pompejus Occo (um 1483 bis 1537)', *Jahrbuch der Gesellschaft für bildende Kunst und vaterländische Altertümer zu Emden LXVIII* (1988), pp. 39-64

Raupp 1984

H.-J. Raupp, *Untersuchungen zu Künstlerbildnis und Künstlerdarstellung in den Niederlanden im 17. Jahrhundert*, Hildesheim/Zürich/New York 1984

Coll. cat. RBK 1992

Old master paintings: an illustrated summary catalogue, The Hague (Rijksdienst Beeldende Kunst/The Netherlands Office for Fine Arts) 1992

Réau I-VI, 1955-1959

L. Réau, *Iconographie de l'art chrétien*, Paris 1955-59 (I, 1955; II, 1956; III, 1957; IV, 1958; V, 1958; VI, 1959)

Recklinghausen 1964

A. Schröder *et al.*, *Torso: das Unvollendete als künstlerische Form*, Recklinghausen (Städtischen Kunsthalle) 1964

Van Regteren Altena 1939

J.Q. van Regteren Altena, 'Aertgen van Leyden', *Oud Holland* LVI (1939), pp. 16-25, 74-86, 128-37, 222-35

Van Regteren Altena 1955

J.Q. van Regteren Altena, 'Hugo Jacobz.', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* VI (1955), pp. 101-07

Van Regteren Altena 1966

J.Q. van Regteren Altena, 'Wanneer verbleef Geertgen tot Sint Jans in Vlaanderen', *Oud Holland* LXXXI (1966), pp. 76-83

Van Regteren Altena 1974

J.Q. van Regteren Altena, 'Le maître-autel de l'église Saint Bavon à Haarlem', in De Hoop Scheffer *et al.* 1974, pp. 122-35

Renger 1970

K. Renger, *Lockere Gesellschaft: zur Ikonographie des verlorenen Sohnes und von Wirtshausszenen in der niederländischen Malerei*, Berlin 1970

Reynaud/Foucart 1970

N. Reynaud and J. Foucart, 'Primitifs flamands anonymes', *Revue de l'Art* VIII (1970), pp. 67-72

Reznicek 1962

E.K.J. Reznicek, 'Jan Mostaert (ca. 1475-1555/6): Aanbidding der Koningen', *Openbaar Kunstbezit* VI (1962), pp. 40a-b

Reznicek-Buriks 1965

E.I. Reznicek-Buriks, Review of Friedländer 1963, *Oud Holland* LXXIX (1965), pp. 241-47

De Ridder 1989

J.H.A. de Ridder, 'De gerechtigheidsstaferelen voor schepenhuisen in de zuidelijke Nederlanden in de 14de, 15de en 16de eeuw', *Verhandelingen van de Kon. Acad. voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Schone Kunsten* XLV (1989), pp. 19-38

Ridderbos 1984

B. Ridderbos, *Saint and symbol: images of Saint Jerome in early Italian art*, Groningen 1984

Ridderbos 1994

B. Ridderbos, 'Maria in sole en de rozenkransdevotie: het tweeluik Rotterdam-Edinburgh', in Amsterdam 1994, pp. 151-56

Ridderbos 1998

B. Ridderbos, 'The Man of Sorrows: pictorial images and metaphorical statements', in MacDonald *et al.* 1998, pp. 145-81

Ridderbos 2007

B. Ridderbos, 'Hugo van der Goes's *Death of the Virgin* and the modern devotion: an analysis of a creative process', *Oud Holland CXX* (2007), pp. 1-30

Riegl 1931

A. Riegl, *Das holländische Gruppenporträt*, Vienna 1931

Van Riemsdijk 1899

B.W.F. van Riemsdijk, 'Rijksmuseum van schilderijen Amsterdam', *Bulletin uitgegeven door den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond* I (1899-1900), pp. 7-12

Van Riemsdijk 1906

B.W.F. van Riemsdijk, 'Nederlandse musea: Rijksmuseum te Amsterdam', *Bulletin uitgegeven door Nederlandschen Oudheidkundigen Bond* VII (1906), pp. 174-78

Rietstap I-II, 1884-87

J.B. Rietstap, *Armorial Général, précédé d'un dictionnaire des termes du blason*, 2 vols., Gouda 1884-87

Te Rijdt 1995

R.J.A. te Rijdt, 'Nederlandse schilders uit de negentiende eeuw als verzamelaars van antieke voorwerpen: naar aanleiding van de collectie van Nicolaas Pieneman in het KOG', *Leids Kunsthistorisch Jaarboek* X (1995), pp. 73-104

Ring 1913

G. Ring, *Beiträge zur Geschichte Niederländischer Bildmalerei im 15. und 16. Jahrhundert*, Leipzig 1913

Ring 1949

G. Ring, *A century of French painting, 1400-1500*, London 1949

Ringbom 1965

S. Ringbom, *Icon to narrative: the rise of the dramatic close-up in fifteenth-century devotional painting*, Abo 1965

Ringbom 1984

S. Ringbom, *Icon to narrative: the rise of the dramatic close-up in fifteenth-century devotional painting*, Doornspijk 1984 (2nd revised ed.)

Ringbom 1989

S. Ringbom, 'Vision and conversation in early Netherlandish painting: the Delft Master's *Holy Family*', *Simiolus* IX (1989), pp. 181-90

Ritsema van Eck 1999

P.C. Ritsema van Eck, *Gebrandschilderde ruitjes uit de Nederlanden 1480-1560*, Amsterdam 1999

Ritz 1972

G.M. Ritz, *Hinterglasmalerei*, Munich 1972

Roberts 1987

A.M. Roberts, 'The Lucy Master and Hugo van der Goes', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1987, pp. 9-24

Roelofsz 1980

C. Roelofsz, "'Orpheus en de dieren" van Jacob Savery', *Tableau II* (1980), pp. 312-16

Rombach 1987

J.H. Rombach, *Nijenburg te Heiloo*, Heiloo 1987

Rombouts/Van Leries 1864

P. Rombouts and T. van Leries, *De Liggere en andere historische archieven der Antwerpsche Sint Lucasgilde*, Antwerp 1864

Romont-Zug 2001

F. Ryser *et al.*, *Glanzlichter, der Kunst der Hinterglasmalerei*, Romont (Musée suisse du vitrail), Zug (Museum in der Burg Zug) 2001

Roodnat 2006

W. Roodnat, *De Sint Elisabethsvloed: hoe het water geschiedenis schreef*, Alblasterdam 2006

Rosenberg 1979

C.E. Rosenberg (ed.), *Healing and history: essays for George Rosen*, Dawson 1979

Roth-Bojadzhiev 1985

G. Roth-Bojadzhiev, *Studien zur Bedeutung der Vögel in der mittelalterlichen Tafelmalerei*, Vienna 1985

Rotterdam 1936

Jeroen Bosch: Noord-Nederlandsche primitieven, 2 vols., Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen) 1936

Rotterdam 1969

J. Besse (ed.), *Erasmus en zijn tijd: tentoonstelling ingericht ter herdenking van de geboorte, 500 jaar geleden, van Erasmus te Rotterdam in de nacht van 27 op 28 oktober*, Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen) 1969

Coll. cat. Rotterdam 1994

J. Giltaij and F. Lammertse, *Van Eyck to Bruegel, 1400-1550: Dutch and Flemish painting in the collection of the Museum Boymans-van Beuningen*, Rotterdam 1994

Coll. cat. Rotterdam 2000

J. Giltaij, *Honderdvijftig jaar er bij en er af: de collectie oude schilderkunst van het Museum Boijmans Van Beuningen Rotterdam: 1849 tot 1999*, Rotterdam 2000

Rotterdam 2001

J. Koldeweij *et al.*, *Hieronymus Bosch: the complete paintings and drawings*, Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen) 2001

Rotterdam 2008a

F. Lammertse and J. Giltay (eds.), *Vroege Hollanders: schilderkunst van de late Middeleeuwen*, Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen) 2008

Rotterdam 2008b

Peter van der Coelen, *Erasmus in beeld*, Rotterdam (Museum Boijmans Van Beuningen) 2008

Rupprich I-III, 1956-69

H. Rupprich (ed.), *Dürer: Schriftlicher Nachlass*, 3 vols., Berlin 1956-69 (I, 1956; II, 1966; III, 1969)

Ryser 2001

F. Ryser, 'Die Kunst der Hinterglasmalerei: Wesen, Technik und Geschichte', in Romont-Zug 2001, pp. 167-275

Salverda de Grave 1918

J.J. Salverda de Grave, 'Twee inventarissen van het Huis Brederode', *Bijdragen en mededeelingen van het Historisch Genootschap XXXIX* (1918), pp. 1-172

Sander 1992

J. Sander, *Hugo van der Goes: Stilentwicklung und Chronologie*, Mainz 1992

Sanderus 1641-44 (1735)

A. Sanderus, *Flandria illustrata, sive Descriptio comitatus istius per totum terrarum orbem celeberrimi*, 2 vols., Brussels/The Hague 1735

Von Sandrart 1675 (1925)

J. von Sandrart, *Academie der Bau-, Bild- und Mahlerey-Künste von 1675: Leben der berühmten Maler, Bildhauer und Baumeister*, ed. A.R. Peltzer, Munich 1925

Sanuto 1892

M. Sanuto, *Diarii*, XXXIV, Venice 1892

Saur I-, 1983-

Saur Allgemeines Künstlerlexikon: die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker, Munich/Leipzig 1983-

Scailliérez 1991

C. Scailliérez, *Joos van Cleve au Louvre*, Paris 1991

Schabacker 1975

P.H. Schabacker, 'The Holy Kinship in a church: Geertgen and the Westphalian Master of 1473', *Oud Holland LXXXIX* (1975), pp. 225-42

Schaep 1653

G. Schaep, 'De schilderijen in de drie doelens te Amsterdam, 1653', transcribed in Scheltema 1885, pp. 121-41

Scheibler 1882

L. Scheibler, 'Die Gemälde des Jacob Cornelisz. van Amsterdam, des Monogrammisten I A', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen* III (1882), pp. 13-29

Scheibler 1904

L. Scheibler, 'Die kunsthistorische Ausstellung zu Düsseldorf 1904', *Repertorium für Kunstwissenschaft* XXVII (1904), p. 551

Scheibler/Bode 1881

L. Scheibler and W. Bode, 'Verzeichniss der Gemälde des Jan van Scorel', *Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen* II (1881), pp. 211-14

Scheller 1995

R.W. Scheller, 'Representatie en realisme: de vormgeving van het laat-middeleeuwse identiteitsbesef', in Kempers/Bank 1995, pp. 29-59

Scheller 2007

R.W. Scheller, 'Dazzle my eyes....: the parhelion in art and history', in Biermans *et al.* 2007, pp. 337-54

Scheltema 1864

P. Scheltema, *Aanwijzing der schilderijen, oudheden, modellen enz. zich bevindende op het raadhuis der stad Amsterdam*, Amsterdam 1864

Scheltema 1885

P. Scheltema, *Aemstel's oudheid of gedenkwaardigheden van Amsterdam, VII*, Amsterdam 1885

Van Schendel 1953

A. van Schendel, 'Lucas van Leyden's "Dans om het Gouden Kalf" terug in Amsterdam', *Bulletin van het Rijksmuseum* I (1953), pp. 2-8

Van Schendel 1957

A. van Schendel, 'De boom van Jesse en het probleem van Geertgen tot St. Jans', *Bulletin van het Rijksmuseum* V (1957), pp. 75-83

Schenk zu Schweinberg 1960

E. Schenk zu Schweinberg, 'Zwei unveröffentlichte Bildnisse des Antonis Mor', *Oud Holland* LXXV (1960), pp. 92-99

Schiessl 1998

U. Schiessl, 'History of structural panel paintings conservation in Austria, Germany, and Switzerland', in Dardes/Rothe 1998, pp. 200-36

Schillemans 1998

R. Schillemans, 'Altaarstukken in Zevenkeurvorstenhofje', *Bulletin 'Ons' Lieve Heer Op Solder'* XV (1998), pp. 14-15

Schiller I-V, 1966-91

G. Schiller, *Ikongraphie der christlichen Kunst*, 5 vols., Gütersloh 1966-91 (I, 1966; II, 1968; III, 1971; IV, 1976-80; V, 1990-91)

Schlegel/Zoege von Manteuffel 1965

U. Schlegel and C. Zoege von Manteuffel (eds.), *Festschrift für Peter Metz*, Berlin 1965

Schlüter 2006

L.L.E. Schlüter, 'gedaen door N. de Vos, tot Antwerpen: lotgevallen van de portretten van Joris Vezelaer en Margaretha Boghe, voorouders van Constantijn Huygens, geschilderd door Joos van Cleve', *Oud Holland CXIX* (2006), pp. 147-57

Schmidt 1867

W. Schmidt, 'Jakob Cornelisz. van Oostsanen und Jan Swart van Groeningen in der Münchner Pinakothek', *Zeitschrift für bildende Kunst II* (1867), pp. 41-44

Schmidt 1876

W. Schmidt, 'Notice historique et descriptive des tableaux et des sculptures exposés dans le Musée royal de La Haye. (par V. de Stuers.)', *Repertorium für Kunstwissenschaft I* (1876), pp. 185-90

Schmidt 1954

I. Schmidt, *Der Gotische Bilderrahmen in Deutschland und den Niederlanden*, diss., Albert-Ludwigs Universität, Freiburg 1954

Schmidt-Degener 1934

F. Schmidt-Degener, 'De Meester van de Inname van Rhenen (± 1485): St. Elisabethsvloed – Legende van de H. Elisabeth', *Vereeniging Rembrandt tot behoud en vermeerdering van kunstschaten in Nederland, Jaarverslag over 1933*, Amsterdam 1934, pp. 19-21

Schmidt-Degener 1942

F. Schmidt-Degener, 'Das Bildnis des Grafen Edzard', *Jahrbuch der Gesellschaft für bildende Kunst und vaterländische Altertümer zu Emden XXIX* (1942), pp. 1-6

Schmitt I-IX, 1937-2003

O. Schmitt, *Reallexikon zur Deutsche Kunstgeschichte*, 9 vols., Stuttgart 1937-2003 (I, 1937; II, 1948; III, 1954; IV, 1958; V, 1967; VI, 1973; VII, 1981; VIII, 1987; IX, 2003)

Schollmeyer 2004

L. Schollmeyer, *Jan Joest: ein Beitrag zur Kunstgeschichte des Rheinlandes um 1500*, Bielefeld 2004

Scholten 1986a

F. Scholten, 'Technische aspecten van de Kerkprediking en twee andere werken uit de Aertgen van Leyden-groep', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek XXXVII* (1986), pp. 53-74

Scholten 1986b

W.H.P. Scholten, 'Heiligen op herhaling: enkele muurschilderingen in de Utrechtse Buurkerk opnieuw beschouwd', *Jaarboek Oud-Utrecht* 1986, pp. 33-61

Scholtens 1947

H.J.J. Scholtens, *Uit het verleden van Midden-Kemmerland*, Arnhem 1947

Schoorl 1973

H. Schoorl, *Zeshonderd jaar water en land*, Groningen 1973

Van Schoute/Hollanders-Favart 1983

R. van Schoute and D. Hollanders-Favart (eds.), *Le dessin sous-jacent dans la peinture: colloque IV: l'attribution en peinture*, Louvain-la-Neuve 1983

Van Schoute/Verougstraete-Marcq 1995

R. van Schoute and H. Verougstraete-Marcq (eds.), *Le dessin sous-jacent dans la peinture: colloque X: le dessin sous-jacent dans le proces de création*, Louvain-la-Neuve 1995

Van Schoute et al. 1994

R. van Schoute et al., *De Vlaamse primitieven*, Louvain 1994

Van Schoute et al. 2001

R. van Schoute et al., 'Bosch and his sphere: technique', in Koldeweij et al. 2001, pp. 103-20

Schouteet 1989

A. Schouteet, *De Vlaamse primitieven te Brugge: bronnen voor de schilderkunst te Brugge tot de dood van Gerard David: vol. I: A-K*, Brussels 1989

Schretlen 1922

M.J. Schretlen, 'Meester van Delft', *Oud Holland* XL (1922), pp. 14-18

Schretlen 1925

M.J. Schretlen, *Dutch and flemish woodcuts of the fifteenth century*, London 1925

Schretlen 1938

M.J. Schretlen, 'Vroeg werk van Jacob Cornelisz.', *Oud Holland* LV (1938), pp. 145-54

Schulte Nordholt 1963

H. Schulte Nordholt, 'Meester van Spes Nostra, Allegorie op de vergankelijkheid', *Openbaar Kunstbezit* VII (1963), p. 35

Serck 1990

L. Serck, *Henri Bles et la peinture de paysage dans les Pays-Bas méridionaux avant Bruegel*, 6 vols., diss., Université Catholique de Louvain 1990

Serck 2001a

L. Serck, 'Bles: recherche historique: état de la question', in Toussaint 2001b, pp. 67-72

Serck 2001b

L. Serck, 'L'Album Errara et le Recueil d'esquisses de Berlin dans leurs relations réciproques et leurs rapports avec Henri Bles', in Toussaint 2001b, pp. 97-118

Shearman/Hall 1990

J. Shearman and M.B. Hall (eds.), *The Princeton Raphael symposium: science in the service of art history*, Princeton 1990

Sigmond 2001

C. Sigmond, 'De geslachten Van Slingeland(t) in Dordrecht en het baljuwschap Zuid-Holland in de 14de en 15de eeuw', *De Nederlandsche Leeuw* CXVIII (2001), cols. 521-80

Sigmond 2004

C. Sigmond, 'Reacties, aanvullingen en verbeteringen: de geslachten Van Slingeland(t) in Dordrecht en het baljuwschap Zuid-Holland in de 14de en 15de eeuw', *De Nederlandsche Leeuw* CXX (2004), cols. 258-63

Silver 1973

L.A. Silver, 'The *Sin of Moses*: comments on the early Reformation in a late painting by Lucas van Leyden', *The Art Bulletin* LX (1973), pp. 401-09

Silver 1984

L. Silver, *The paintings of Quinten Massys: with catalogue raisonné*, Oxford 1984

Silver 2006

L. Silver, *Hieronymus Bosch*, New York/London 2006

Silver/Smith 1978

L. Silver and S. Smith, 'Carnal knowledge: the late engravings of Lucas van Leyden', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXIX (1978), pp. 239-98

Sivré 1876

J.B. Sivré, *Het necrologium der adellijke abdij van O.L. Vrouw Munster te Roermond*, Roermond 1876

Six 1925

J. Six, 'Jan van Hout, Cornelis Buys en Jacob Cornelisz.', *Oud Holland* XLII (1925), pp. 1-35

Six 1926

J. Six, 'Nog eens: Cornelis Buys, Jan van Hout en Jacob Cornelisz.', *Oud Holland* XLIII (1926), pp. 135-46

De Smedt 1991

R. de Smedt, 'Le 15e chapitre de l'ordre de la Toison d'or: une fête memorable tenue à Malines en 1491', *Handelingen van de Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen* XCV (1991), pp. 3-38

De Smedt 2000

R. de Smedt, *Les chevaliers de l'ordre de la Toison d'or au XVe siècle: notices bibliographiques publiées sous la direction de Raphaël de Smedt*, Frankfurt 2000 (2nd ed.)

Smeyers 1998

M. Smeyers, 'Het levende brood: Dirk Bouts en het Laatste Avondmaal', in Bergmans 1998, pp. 133-76

Smidt-Degener 1939

F. Smidt-Degener, 'An un-identified portrait of pope Adrian VI by Bacciacca', *The Burlington Magazine* CI (1939), pp. 234-39

Smith 1992a

E.L. Smith, *The paintings of Lucas van Leyden: a new appraisal, with catalogue raisonné*, Columbia (MO)/London 1992

Smith 1992b

E.L. Smith, 'Women and the moral argument of Lucas van Leyden's *Dance around the Golden Calf*', *Art History* XV (1992), pp. 296-316

Smits 1933

K. Smits, *De iconografie van de Nederlandsche primitieven*, Amsterdam 1933

Snoep 1977

D.P. Snoep, 'Jan van Scorels activiteiten', in Utrecht 1977, pp. 29-42

Snyder 1957

J.E. Snyder, 'Geertgen schildert de voorouders van Christus', *Bulletin van het Rijksmuseum* V (1957), pp. 85-94

Snyder 1960

J.E. Snyder, 'The early Haarlem school of painting: I. Ouwater and the Master of the Tiburtine Sibyl and II: Geertgen tot Sint Jans', *The Art Bulletin* XLII (1960), pp. 39-55, 113-32

Snyder 1961

J.E. Snyder, 'The Master of Alkmaar: two notes', *Oud Holland* LXXVI (1961), pp. 61-67

Snyder 1971

J.E. Snyder, 'The early Haarlem school of painting, part III: the problem of Geertgen tot Sint Jans and Jan Mostaert', *The Art Bulletin* LIII (1971), pp. 495-502

Snyder 1985

J. Snyder, "'The joyous appearance of Christ with a multitude of angels and Holy Fathers to his dearest Mother': a mystical devotional diptych by Jan Mostaert", in Clark *et al.* 1985, pp. 175-84

Van Someren I-III, 1888-91

J.F. van Someren, *Beschrijvende catalogus van gegraveerde portretten van Nederlanders*, 3 vols., Amsterdam 1888-1891 (I, 1888; II, 1889; III, 1891)

Speth-Holterhoff 1957

S. Speth-Holterhoff, *Les peintres flamands de cabinets d'amateurs au XVIIe siècle*, Brussels 1957

Spronk 1993

R. Spronk, 'Jan Provoost: art historical and technical examinations', 2 vols., thesis, Rijksuniversiteit Groningen 1993

Staal 2000

C. Staal, 'Het bisdom Utrecht: relieken, relikwieën en reliekhouders', in Amsterdam-Utrecht 2000, pp. 163-97

Stange 1954

A. Stange, *Deutsche Malerei der Gotik, VI: Nordwestdeutschland in der Zeit von 1450 bis 1515*, Munich 1954

Stechow 1964

W. Stechow, 'Joseph of Arimathaea or Nicodemus', in Tigler 1964, pp. 289-302

Steinbart 1922

K. Steinbart, *Die Tafelgemälde des Jakob Cornelisz. von Amsterdam*, Strassburg 1922

Steinbart 1929

K. Steinbart, 'Nachlese im Werk des Jacob Cornelisz. von Amsterdam', *Marburger Jahrbuch für Kunstwissenschaft* V (1929), pp. 1-48

Steinbart 1931

K. Steinbart, 'Jan Cornelisz. Vermeyen', *Marburger Jahrbuch für Kunstwissenschaft* VI (1931), pp. 83-113

Steinbart 1937

K. Steinbart, *Das Holzschnittwerk des Jakob Cornelisz von Amsterdam*, Burg 1937

Steppe 1965

J.K. Steppe, 'Gossaert en de Renaissance in de Nederlanden', in Bruges-Rotterdam 1965, pp. 15-38

Steppe 1983

J.K. Steppe, 'Lambert van Eyck en het portret van Jacoba van Beieren', *Academiae Analecta: Mededelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Schone Kunsten* XLII (1983), no. 2, pp. 53-86

Steppe/Delmarcel 1974

J.-K. Steppe and G. Delmarcel, 'Les tapisseries du Cardinal Érard de la Marck, prince-évêque de Liège', *Revue de l'Art* XXV (1974), pp. 35-54

Sterck 1926

J.F.M. Sterck, 'Aantekeningen over 16e eeuwse Amsterdamse portretten', *Oud Holland* XLV (1926), pp. 249-65

Sterck 1934a

J.F.M. Sterck, *Onder de Amsterdamsche humanisten*, Hilversum/Amsterdam 1934

Sterck 1934b

J.F.M. Sterck, 'Een portret uit de familie Occo in het Museum te Weenen', *Oud Holland* LIII (1934), pp. 40-44

Sterk 1980

J. Sterk, *Philips van Bourgondië (1465-1524), bisschop van Utrecht, als protagonist van de renaissance: zijn leven en maecenaat*, Zutphen 1980

Van der Stock 1998

J. van der Stock, *Printing images in Antwerp: the introduction of printmaking in a city: fifteenth century to 1585*, Rotterdam 1998

Storm 2005

W.J. Storm, *Hendrik IV van Naaldwijk: een hoog edelman en de laatmiddeleeuwse cultuur van mecenaat, memorie en macht*, unpublished BA medieval history seminar, Leiden 2005

Coll. cat. Stroganoff 1912

L. Pollak and A. Muñoz, *Pièces de choix de la collection du Comte Grégoire Stroganoff à Rome*, 2 vols., Rome 1912

Strong 1969

R. Strong, *Tudor and Jacobean portraits*, 2 vols., London 1969

De Stuers 1874

V. de Stuers, *Notice historique et descriptive des tableaux et des sculptures exposés dans le Musée Royal de La Haye*, The Hague 1874

Stumpel 2005

J. Stumpel, 'The case of the missing cross: thoughts on the context and meaning of the Nassau monuments in Breda', in Van Bueren 2005a, pp. 107-24

Coll. cat. Stuttgart 1992

R. Klapproth (ed.), *Alte Meister: Staatsgalerie Stuttgart*, Stuttgart 1992

Sutton 1979

D. Sutton, 'Robert Langton Douglas', *Apollo* CIX (April-June 1979), pp. 248-315, 334-93, 412-75, CX (July 1979), pp. 2-56

Suurdeeg 2005

J.P.B. Suurdeeg, *Kerken op Tholen en Sint Philipsland*, Tholen 2005

Van Swigchem et al. 1996

C.A. van Swigchem et al., *Glans en glorie van de Grote Kerk: het interieur van de Alkmaarse Sint Laurens*, Hilversum 1996 (*Alkmaarse Historische reeks* X)

Tamse 1979

C.A. Tamse (ed.), *Nassau en Oranje in de Nederlandse geschiedenis*, Alphen aan den Rijn 1979

Taurel 1881

C.E. Taurel, 'De Afneming van het kruis, door Cornelis Engelbrechtsen', in Taurel et al. 1881, I, pp. 175-92

Taurel 1881

C.E. Taurel, *De Christelijke kunst in Holland en Vlaanderen, van de gebroeders Van Eyck tot aan Otho Venius en Pourbus*, Amsterdam, 2 vols., The Hague/Brussels 1881

Terlinden 1970

C. Terlinden, *Der Orden vom Goldenen Vlies*, Vienna 1970

De Tervarent 1936

G. de Tervarent, 'Sur quatre primitifs exposés à Bruxelles', *Gazette des Beaux-Arts* LXXVIII (1936), pp. 52-56

Tetteroo 2000

A.J.M. Tetteroo, *De genealogie Tettero(o), een Delflandse tak vanaf ca. 1550 (tot heden)*, Rotterdam 2000

Van Thiel 1967

P.J.J. van Thiel, 'Jan Mostaert (ca. 1475-1555/56), De boom van Jesse', *Openbaar Kunstbezit* XI (1967), pp. 50a-b

Van Thiel 1981

P.J.J. van Thiel, 'De inrichting van de nationale Konst-Gallerij in het openingsjaar 1800', *Oud Holland* XCV (1981), pp. 170-227

Van Thiel 1995

P.J.J. van Thiel, 'De schilderijen van het KOG', *Leids Kunsthistorisch Jaarboek* 1995, pp. 33-64

Van Thiel-Stroman 2006

I. van Thiel-Stroman, 'Biographies 15th-17th century', in coll. cat. Haarlem 2006, pp. 99-363

Thieme/Becker I-XXXIII, 1907-50

H. Thieme and F. Becker (eds.), *Allgemeines Lexicon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, 33 vols., Leipzig 1907-50

Thierry de Bye Dölleman 1962

M. Thierry de Bye Dölleman, 'Aelbrecht Adriaenszoon, de stamvader uit het geslacht Adrichem van Dorp, en zijn naaste familieleden', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XVI (1962), pp. 147-68

Thierry de Bye Dölleman 1963

M. Thierry de Bye Dölleman, 'Jan Jansz. Mostaert, schilder: een beroemd Haarlemmer (ca. 1473-ca. 1555)', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XVII (1963), pp. 123-36

Thierry de Bye Dölleman 1965

M. Thierry de Bye Dölleman, 'Het geslacht Van Soutelande', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* XIX (1965), pp. 134-57

Thompson/Campbell 1974

C. Thompson and L. Campbell, *Hugo van der Goes and the Trinity Panels in Edinburgh*, Edinburgh 1974

Thus 1895

J.H.A. Thus, 'Cornelis Musius, prior van 't Sint Achten-klooster te Delft', *Bijdragen voor de Geschiedenis van het Bisdom van Haarlem* XX (1895), pp. 50-109

Coll. cat. Thyssen-Bornemisza 1989

C. Eisler, *The Thyssen-Bornemisza collection: early Netherlandish painting*, London 1989

Tigler 1964

P. Tigler (ed.), *Studiën zur Toskanischen Kunst: Festschrift für Ludwig Heinrich Heydenreich*, Munich 1964

Tijk 1937

W.J. Tijk, 'Bahr en Lathum', *Historia* III (1937), pp. 157-67

Tirion 1746

I. Tirion, *Hedendaagsche Historie of tegenwoordige staat van alle volkeren; XVIde deel. Vervolgens de Beschrijvinge der Vereenigde Nederlanden, En wel in 't byzonder van Holland*, Amsterdam 1746

De Tolnay 1937

C. de Tolnay, *Hieronymus Bosch*, Bâle 1937

De Tolnay 1965

C. de Tolnay, *Hieronymus Bosch*, Baden-Baden 1965

Tombu 1927

J. Tombu, 'Un triptyque du Maître de la légende de Marie-Madeleine', *Gazette des Beaux-Arts* LXIX (1927), pp. 299-310

Tombu 1929a

J. Tombu, 'Het drieluik van "Gulden vlies"', *Onze Kunst* XLVI (1929), pp. 99-102

Tombu 1929b

J. Tombu, 'Le Maître de la légende de Marie-Madeleine', *Gazette des Beaux-Arts* LXXI (1929), pp. 258-91

Tombu 1930

J. Tombu, 'Le Maître de la légende de Marie-Madeleine (nouvelle attributions)', *Gazette des Beaux-Arts* LXXII (1930), pp. 190-93

Van Tongerloo 2005

L. van Tongerloo, 'Grablegung und Totengedenken bei Pilgerbruderschaften in Utrecht, mit einer Neuinterpretation von Scorels und Mors Bildnisreihen von Jerusalemfahrern', in Van Bueren 2005a, pp. 221-46

Tóth-Ubbens 1968

M.M. Tóth-Ubbens, 'Portret van Lijsbeth van Duvenvoorde', *Openbaar Kunstbezit* XII (1968), pp. 2a-b

Toussaint 2001a

J. Toussaint, 'L'oiselier de Bâle, porteur d'une date', in Toussaint 2001b, pp. 295-98

Toussaint 2001b

J. Toussaint (ed.), *Autour de Henri Bles: actes du colloque 9-10 octobre 2000*, Namur 2001

Tümpel 1988

C. Tümpel, 'De Amsterdamse schuttersstukken', in Haarlem 1988, pp. 74-105

Turner 1996

J. Turner (ed.), *The dictionary of art*, 34 vols., London 1996

Uden 1986

L. van Liebergen (ed.), *Brigitta van Zweden 1303-1373 – 600 jaar kunst en cultuur van haar kloosterorde*, Uden (Museum van Religieuze Kunst) 1986

Uden 1992

T. Brandenburg *et al.*, *Heilige Anna, Grote Moeder: de cultus van de Heilige Moeder Anna en haar familie in de Nederlanden en aangrenzende streken*, Uden (Museum voor Religieuze Kunst) 1992

Unger 2004

C. Unger, *Die Tafelgemälde des Meisters der Virgo inter Virgines: ein Beitrag zur Erforschung des Kunstgebietes der nördlichen Niederlande im 15. Jahrhundert*, diss., Freie Universität Berlin 2004

Unverfehrt 1975

G. Unverfehrt, 'Zu einigen Halbfigurenbildern Hieronymus Boschs und seines Kreises', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1975, pp. 101-51

Unverfehrt 1980

G. Unverfehrt, *Hieronymus Bosch: die Rezeption seiner Kunst im frühen 16. Jahrhundert*, Berlin 1980

Urbach 2003

S. Urbach, 'Ein unbekanntes Gemälde des Meisters des Johannesaltars aus Gouda', *Niederdeutsche Beiträge zur Kunstgeschichte* XXIV (2003), pp. 175-91

Utrecht 1913

Tentoonstelling van Noord-Nederlandsche schilder-en beeldhouwkunst vóór 1575, Utrecht (Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats) 1913

Coll. cat. Utrecht 1933

C.H. de Jonge, *Centraal Museum Utrecht: catalogus der schilderijen*, 1933

Utrecht 1955

A.C. Esmeijer and S.H. Levie, *Jan van Scorel*, Utrecht (Centraal Museum) 1955

Utrecht 1977

J.G. van Gelder, J. Guillouet *et al.*, *Jan van Scorel in Utrecht*, Utrecht (Centraal Museum) 1977

Utrecht 1979

E. de Jongh and J.A.L. de Meyere, *Een schilderij centraal: de Jeruzalemvaarders van Jan van Scorel*, Utrecht (Centraal Museum) 1979

Utrecht 1983

H.L.M. Defoer and R.P. Zijp, *Luther in de Lage Landen*, Utrecht (Museum Catharijneconvent) 1983

Utrecht 1987

S. de Bodt *et al.*, *Schilderen met gouddraad en zijde*, Utrecht (Museum Catharijneconvent) 1987

Utrecht 1988

M. Caron (ed.), *Helse en hemelse vrouwen: schrikbeelden en voorbeelden van de vrouw in de christelijke cultuur*, Utrecht (Museum Catharijneconvent) 1988

Coll. cat. Utrecht 1992

L.M. Helmus, *De verzamelingen van het Centraal Museum Utrecht, V: schilderkunst tot 1850*, 2 vols., 1999

Utrecht 1999

T. van Bueren and W.C.M. Wüstefeld, *Leven na de dood: gedenken in de late Middeleeuwen*, Utrecht (Museum Catharijneconvent) 1999-2000

coll. cat. Utrecht 1999

L.M. Helmus, *De verzamelingen van Centraal Museum Utrecht: schilderkunst tot 1850*, 2 vols., Utrecht 1999

Utrecht 2000

M. Faries and L.M. Helmus, *The Madonnas of Jan van Scorel: serial production of the cherished motif / De Madonna's van Jan van Scorel: serieproductie van een geliefd motief*, Utrecht (Centraal Museum) 2000

Coll. cat. Utrecht 2002

J. Dijkstra *et al.*, *De schilderijen van Museum Catharijneconvent*, Utrecht 2002

Coll. cat. Utrecht 2003

C.J.F. van Schooten and W.C.M. Wüstefeld (eds.), *Goddelijk geschilderd: honderd meesterwerken van Museum Catharijneconvent*, Utrecht 2003

Coll. cat. Utrecht 2009

M. Faries and L.M. Helmus (eds.), *Catalogue of paintings 1450-1600: Centraal Museum Utrecht*, Utrecht 2009 [forthcoming]

Utrecht-Deventer 1984

S. Hiddema *et al.*, *Geert Grote en de Moderne Devotie*, Utrecht (Museum Catharijneconvent), Deventer (Athenaeumbibliotheek and Stedelijk Museum De Waag) 1984

Utrecht-Douai 1977

Jan van Scorel in Utrecht / Jan van Scorel d'Utrecht, Utrecht (Centraal Museum), Douai (Musée de la Chartreuse) 1977

Utrecht-'s-Hertogenbosch 1993

B. van den Boogert and J. Kerkhoof, *Maria van Hongarije: koningin tussen keizers en kunstenaars, 1550-1558*, Utrecht (Museum Catharijneconvent), 's-Hertogenbosch (Noordbrabants Museum) 1993

Utrecht-Louvain 1959

J. Coppens *et al.*, *Paus Adrianus VI*, Utrecht (Centraal Museum), Louvain (Stadhuis) 1959

Utrecht/New York 1989

H.L.M. Defoer, A.S. Korteweg and W.C.M. Wüstefeld, *The Golden Age of Dutch manuscript painting*, Utrecht (Museum Catharijneconvent), New York (The Pierpont Morgan Library) 1989-90

Valentiner 1914

W.R. Valentiner, *Aus der niederländischen Kunst*, Berlin 1914

Valentiner 1950

W.R. Valentiner, 'Notes on the so-called Jan de Cock', *The Art Quarterly* XIII (1950), pp. 60-65

Vandenbroeck 1987

P. Vandenbroeck, *Jheronimus Bosch: tussen volksleven en stadscultuur*, Berchem 1987

Vandenbroeck 1989

P. Vandenbroeck, 'Jheronimus Bosch' zogenaamde *Tuin der lusten I*', *Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen* 1989, pp. 9-210

Vandevivere/Périer-D'Ieteren 1973

I. Vandevivere and C. Périer-D'Ieteren, *The Renaissance art in Belgium: architecture, monumental art*, Brussels 1973

Vasari 1568

G. Vasari, *Le vite de' piu eccelenti pittori, scultori, e achitettori*, 3 vols., Florence 1568

Van Veen et al. 2002

H.T. van Veen et al. (ed.), *Polyptiek: een veelluik van Groninger bijdragen aan de kunstgeschiedenis*, Zwolle 2002

Van der Velden 2000

H. van der Velden, *The donor's image: Gerard Loyet and the votive portraits of Charles the Bold*, Turnhout 2000

Van der Velden 2006

H. van der Velden, 'Diptych altarpieces and the principle of dextrality', in Hand/Spronk 2006, pp. 124-55

Veldman 1977

I.M. Veldman, *Maarten van Heemskerck and Dutch humanism in the 16th century*, Maarssen 1977

Veldman 1993

I.M. Veldman, 'Maarten van Heemskerck en Italië', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XLIV (1993), pp. 125-42

Van de Ven 1959

A.J. van de Ven, 'De zestien kwartieren van George van Egmond, Bisschop van Utrecht', *Jaarboekje van Oud Utrecht* XXXII (1959), pp. 87-99

Venice 1999

B. Aikema and B.L. Brown (eds.), *Renaissance Venice and the North*, Venice (Palazzo Grassi) 1999

Venner 1989

G.H.A. Venner, *De grafmonumenten van de graven van Gelder*, Venlo 1989

Vermeylen 1932

Gedenkboek A. Vermeylen, Bruges 1932

Vermeylen 2003

F. Vermeulen, *Painting for the market: commercialization of art in Antwerp's Golden Age*, Turnhout 2003

Verougstraete 2009

H. Verougstraete (ed.), *Le dessin sous-jacent et la technologie dans la peinture: colloque XVI: the quest for the original*, Louvain-la-Neuve 2009 [forthcoming]

Verougstraete/Couvert 2006

H. Verougstraete and J. Couvert (eds.), *La dessin sous-jacent et la technologie dans la peinture: colloque XV: la peinture ancienne et ses procédés, copies, répliques, pastiches*, Louvain 2006

Verougstraete/Van Schoute 1999

H. Verougstraete and R. van Schoute (eds.), *La Peinture dans les Pays-Bas au 16e siècle: pratiques d'atelier, infrarouges et autres méthodes d'investigation*, Louvain 1999

Verougstraete/Van Schoute 2001

H. Verougstraete and R. van Schoute (eds.), *La dessin sous-jacent et la technologie dans la peinture: colloque XIII: la peinture et le laboratoire: procédés, méthodologie, applications*, Louvain 2001

Verougstraete/Van Schoute 2003

H. Verougstraete and R. van Schoute (eds.), *La dessin sous-jacent et la technologie dans la peinture: colloque XIV: Jérôme Bosch et son entourage et autres études*, Louvain 2003

Verougstraete/Van Schoute 2006

H. Verougstraete and R. van Schoute, 'Copies, pastiches, and forgeries after Bosch', in Faries 2006b, pp. 143-54

Verougstraete-Marcq/Van Schoute 1989

H. Verougstraete-Marcq and R. van Schoute, *Cadres et supports dans la peinture flamande aux 15e et 16e siècles*, Heure-le-Romain 1989

Verougstraete-Marcq/Van Schoute 1991

H. Verougstraete-Marcq and R. van Schoute (eds.), *Dessin sous-jacent et copies: colloque VIII*, Louvain 1991

Verroen 1985

T.L.J. Verroen, "'Een verstandig ryk man": de achttiende-eeuwse verzamelaar Adriaan Leonard van Heteren', *Leids Kunsthistorisch Jaarboek IV* (1985), pp. 17-61

Verslagen I-, 1878-

Annual reports of the Rijksmuseum, which appeared under the following names: *Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst* (1878-54); *Verslagen der Rijksverzamelingen van geschiedenis en kunst* (1955-67); *Jaarverslag Nederlandse Rijksmusea* (1968-87); *Verslag van de Hoofddirecteur over het jaar* (1988); *Verslag van de directie over het jaar* (1989-96); *Jaarverslag* (1997-)

Coll. cat. Vienna 1976

G. Heinz et al., *Porträtgalerie zur Geschichte Österreichs von 1400 bis 1800*, Vienna (Kunsthistorisches Museum) 1976

Vienna 1981

K. Demus, *Flämische Malerei von Jan van Eyck bis Pieter Bruegel d. Ä.*, Vienna (Kunsthistorisches Museum) 1981

Vienna 2003

A. Hoppe-Harnoncourt *et al.*, *Albrecht Dürer*, Vienna (Albertina) 2003

Villadsen *et al.* 1990

V. Villadsen *et al.* (eds.), *Festschrift to Erik Fischer: European drawings from six centuries*, Copenhagen 1990

Vink 2001

E. Vink, *Jeroen Bosch in Den Bosch*, Nijmegen 2001

Vliegenthart 1984

A.W. Vliegenthart, 'Rijksmuseum Paleis Het Loo te Apeldoorn', *Jaarverslag Nederlandse Rijksmusea* LVI (1984), pp. 101-20

Vlieghe 1992

H. Vlieghe, *De Vlaamse schilderkunst in Noordamerikaanse musea*, Antwerp 1992

Vloberg 1946

M. Vloberg, *L'Eucharistie dans l'art: ouvrage orné de 202 héliogravures*, 2 vols., Grenoble/Paris 1946

Vogelsang (1942)

W. Vogelsang, *Geertgen tot Sint Jans*, Amsterdam n.d. (1942)

Vogt 2002

C. Vogt, *Meister von Frankfurt, Meister von Delft: das Annentriptychon der Delfter Familie van Beest im Suermondt-Ludwig-Museum Aachen*, Aachen 2002

Völker-Hänsel 1968

B. Völker-Hänsel, *Die Entwicklung des Erzählenden Halbfigurenbildes in der Niederländischen Malerei des 15. und 16. Jahrhunderts*, diss., Georg-August-Universität, Göttingen 1968

Voll 1904

K. Voll, 'Die kunsthistorische Ausstellung in Düsseldorf', *Beilage zur Allgemeinen Zeitung*, no. 292 (20 December 1904), pp. 537-40

De Voragine 1993

W.G. Ryan (trans.), *Jacobus de Voragine, The Golden Legend: readings on the saints*, 2 vols., Princeton 1993

Vos 1978a

R. Vos, *Lucas van Leyden*, Amsterdam 1978

Vos 1978b

R. Vos, 'The life of Lucas van Leyden by Karel van Mander', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XXIX (1978), pp. 459-507

De Vos 1971

D. de Vos, 'De Madonna-en-Kindtypologie bij Rogier van der Weyden en enkele minder gekende Flemalleske voorlopers', *Jahrbuch der Berliner Museen: Jahrbuch der Preußischen Kunstsammlungen* XIII (1971), pp. 60-161

De Vos 1991

D. de Vos, 'À propos du retable de saints Crépin et Crépinien: les deux volets méconnus du Musée des Beaux-arts de Moscou', *Annales d'Histoire de l'Art et d'Archéologie* XIII (1991), pp. 33-42

De Vos 1999

D. de Vos, *Rogier van der Weyden: the complete works*, Antwerp 1999

De Vos 2002

D. de Vos, *De Vlaamse primitieven: de meesterwerken*, Amsterdam 2002

Vosters 1993

S.A. Vosters, 'De bibliotheek van Engelbert II van Nassau', *Jaarboek van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Stad en Land van Breda 'de oranjeboom'* XLVI (1993), pp. 25-63

De Vries 1841

J. de Vries, *Beschrijving der schilderijen en zeldzaamheden op het stadhuis der stad Amsterdam aanwezig*, Amsterdam 1841

De Vries 1843

J. de Vries, *Beschrijving der schilderijen, beelden en zeldzaamheden op het Stadhuis der Stad Amsterdam aanwezig*, Amsterdam 1843

De Vries 1934

A.B. de Vries, *Het Noord-Nederlandsch portret in de tweede helft van de zestiende eeuw*, Amsterdam 1934

De Vries 1987

S. de Vries, 'Enkele werken van de 16de eeuwse Alkmaarse schilder Cornelis Cornelisz. Buys', in Cordfunke *et al.* 1987, pp. 117-32

De Vrij 1999

M.R. de Vrij, *De Meester van de Virgo inter Virgines*, Amsterdam 1999

De Vrij 2000

M.R. de Vrij, *De Meester van de Magdalena-Legende (rond 1500)*, Amsterdam 2000

Vroom 1945

N.R.A. Vroom, *De schilders van het monochrome banketje*, Amsterdam 1945

Vuijk 1946

J. Vuijk, 'Een onbekend triptiek van Dirck Vellert', *Oud Holland* LXI (1946), pp. 20-22

Waagen 1854

G.F. Waagen, *Treasures of art in Great Britain*, 3 vols., London 1854

Wadum 1993

J. Wadum, 'Recent discoveries on Antwerp panel maker's marks', *Technologia Artis* III (1993), pp. 96-100

Wallert 2000

A. Wallert, 'Makers, materialen en makelij', in Van Os *et al.* 2000, pp. 253-69

Wallert 2008

A. Wallert, 'The impact of oil: 16th century Netherlandish responses to Italian challenges', *Bulletin van het Rijksmuseum* LVI (2008), pp. 215-27

Wallert/Bijl 2001

A. Wallert and M. Bijl, 'Two of many: a pair of diptych panels in the Amsterdam Rijksmuseum', in Verougstraete/Van Schoute 2001, pp. 35-44

Wallert/Van Oosterwijk 2009

A. Wallert and A. Van Oosterwijk, 'Two paintings or one?: *The Baptism of Christ* by Jan van Scorel', in Verougstraete 2009

Wallert *et al.* 2001

A. Wallert *et al.*, *The Holy Kinship: a medieval masterpiece*, Zwolle 2001

Washington 1986

J.O. Hand *et al.*, *The age of Bruegel: Netherlandish drawings in the sixteenth century*, Washington (National Gallery of Art) 1986

Coll. cat. Washington 1986

J.O. Hand and M. Wolff, *The collections of the National Gallery of Art: systematic catalogue: early Netherlandish painting*, Washington 1986

Washington 2006

J.O. Hand *et al.* (eds.), *Prayers and portraits: unfolding the Netherlandish diptych*, Washington (National Gallery of Art) 2006

Washington 2007

J.A. Levenson (ed.), *Encompassing the globe: Portugal and the world in the 16th and 17th centuries*, Washington (Freer and Sackler Galleries) 2007

Te Water 1814

J.W. te Water, *Levensbijzonderheden van Pieter Adriaansz. van der Werff, Burgemeester der Stad Leijden, ten tijde van hare beide belegeringen door de Spanjaarden in de jaren 1573 en 1574: Meest uit ongedrukte stukken verzameld*, Leiden 1814

Wauters 1892

A. Wauters, *Bernard van Orley*, Paris 1892

Wauters 1914

A.-J. Wauters, 'Marguerite d'Autriche gouvernante des Pays-Bas et le peintre Pierre van Coninxloo, bruxellois', *Bulletin des Musées Royaux du Cinquantenaire* I-II (1914), pp. 4-11

Weale 1866

W.H.J. Weale, 'Gerard David', *Le Beffroi: Arts, Héraldique, Archéologie* III (1866-70), pp. 334-46

Weale 1872

W.H.J. Weale, 'Jean Provost, peintre circa 1470-1529', *Le Beffroi 1470-1529* IV (1872-73), pp. 205-15

Weale 1895

W.H.J. Weale, *Gerard David, painter and illuminator*, London 1895

Weale 1907

W.H.J. Weale, 'A picture by Hugh van der Goes', *The Burlington Magazine* XII (1907), pp. 152, 162-63

Weed 2002

S.E. Weed, *The Virgo inter Virgines: art and the devotion to virgin saints in the Low Countries and Germany, 1400-1530*, diss., University of Pennsylvania, Philadelphia 2002

Van Wegen 2005

D.H. van Wegen, *Het Vlaamse schilderkunstboek*, Zwolle 2005

Wegner 1959

W. Wegner, 'Mittelalterliche Kunst der Nördlichen Niederlande: die Jubiläumsausstellung des Rijksmuseum in Amsterdam', *Kunstchronik* XII (January 1959), pp. 5-12

Weiss 1913

E. Weiss, *Jan Gossaert gen. Mabuse: sein Leben und seine Werke: ein monographischer Versuch und Beitrag zur Geschichte der vlämischen Malerei in der ersten Hälfte des XVI. Jahrhunderts*, Parchim 1913

Wensveen 2006

K.R. Wensveen, 'De Meester van het Brunswijkse Diptiek heroverwogen', thesis, Rijksuniversiteit Groningen 2006

De Werd/Lemmens 1970

G. de Werd and G. Lemmens, 'Twee Nijmeegse schilders rond 1483?: Kartuizer altaar, Bakkersmissaal en de Meester van het Bartholomeus-Altaar', *Numaga* XVII (1970), pp. 114-29

Wescher 1924

P. Wescher, 'Zur Chronologie der Gemälde des Cornelis Engelbrechtsen', *Zeitschrift für bildende Kunst* LVIII (1924-25), pp. 96-103

Wescher 1925

P. Wescher, 'Um Jan de Cock', *Zeitschrift für bildende Kunst* LIX (1925/26), pp. 147-54

Wescher 1927

P. Wescher, 'Zwei niederländische Bildnisse', *Der Cicerone* XIX (1927), pp. 115-19

Wescher 1928

P. Wescher, 'Holländische Zeichner zur Zeit des Lucas van Leyden', *Oud Holland* XLV (1928), pp. 245-54

Wescher 1938

P. Wescher, 'Heemskerck und Scorel', *Jahrbuch der Preussischen Kunstsammlungen* LIX (1938), pp. 219-30

Wescher 1941

P. Wescher, 'Das höfisches Bildnis von Philipp dem Guten bis zu Karl V', *Pantheon* XXVII (1941), pp. 272-77

Wescher 1946a

P. Wescher, 'Jan Scorel und die beiden Cornelis Buys, der Ältere und der Jüngere', *Oud Holland* LXI (1946), pp. 82-95

Wescher 1946b

P. Wescher, 'Sander and Simon Bening and Gerard Horenbout', *The Art Quaterly* IX (1946), pp. 190-212

Wescher 1957

P. Wescher, 'The portraits of George of Egmond,' *The Art Quarterly* XX (1957), pp. 259-65

Wescher 1959

P. Wescher, 'Beiträge zu Sanders and Simon Bening and Gerard Horenbout', in Möhle 1959, pp. 126-35

Wescher 1966

P. Wescher, 'The departure of King Charles V for Spain and Jan Gossaert', *The Art Quarterly* XXVIII (1965), pp. 155-66

Wescher 1970

P. Wescher, 'Jan van Hemessen und Jan van Amstel', *Jahrbuch der Berliner Museen* XII (1970), pp. 34-60

Westfehling 1982

U. Westfehling, *Der Messe Gregors der Groszen: Vison-Kunst-Realität*, Cologne 1982

Wethey I-III, 1969-75

H.E. Wethey, *The paintings of Titian: complete edition*, 3 vols., London 1969-75 (I, 1969; II, 1971; III, 1975)

Wickhoff 1903

Beiträge zur Kunstgeschichte: Franz Wickhoff gewidmet von einem Kreise von Freunden und Schülern, Vienna 1903

Wiegand 2007

P. Wiegand, 'Eheversprechen und Fürstenkoalition: die Verbindung Elisabeths von Ungarn mit Ludwig von Thüringen als Baustein einer europäischen Allianz (1207/08-1210/11)', in Eisenach 2007, I, pp. 35-46

Wilberg Vignau-Schuurman 1969

T.A.G. Wilberg Vignau-Schuurman, *Die emblematischen Elemente im Werke Joris Hoefnagels*, 2 vols., diss., University of Leiden 1969

Wildeman 1905

M.G. Wildeman, 'Iets over 't kasteel Assumburgh in 1667', *Oud Holland* XXIII (1905), pp. 41-51

Van der Willigen 1866

A. van der Willigen, *Geschiedkundige aantekeningen over Haarlemsche schilders en andere beoefenaren van de beeldende kunsten*, Haarlem 1866

Wilson 1983

J.C. Wilson, *Adriaen Isenbrant reconsidered: the making and marketing of art in sixteenth century Bruges*, diss., John Hopkins University, Baltimore 1983

Wilson 1995

J.C. Wilson, 'Adriaen Isenbrandt and the problem of his oeuvre: thoughts on authorship, style and methodology of connoisseurship', *Oud Holland* CIX (1995), pp. 1-17

Wilson 1998

J.C. Wilson, *Painting in Bruges at the close of the middle ages*, Pennsylvania 1998

Wilson/Lancaster Wilson 1984

A. Wilson and J. Lancaster Wilson, *A medieval mirror: speculum humanae salvationis 1324-1500*, Berkeley/Los Angeles 1984

De Win 1981

P. de Win, 'Adel en patriciaat in het hertogdom Brabant in de 15e eeuw', *Spiegel historiael* XVI (1981), pp. 407-11

De Win 1991

P. de Win, 'Engelbert (Engelbrecht) II, Graaf van Nassau-Dillenburg en Vianden, Heer van Breda', *Handelingen van de Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen* XCV (1991), pp. 85-115

De Winkel 1995

M. de Winkel, "'Eene der deftigsten dragten": the iconography of the *tabbaard* and the sense of tradition in Dutch seventeenth-century portraiture', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* XLVI (1995), pp. 145-67

Winkler 1913

F. Winkler, *Der Meister von Flémalle und Rogier van der Weyden*, Strasbourg 1913

Winkler 1923

F. Winkler, 'Unbeachtete Holländische Maler der XV. Jahrhunderts', *Jahrbuch der Preussischen Kunstsammlungen* XLIV (1923), pp. 136-46

Winkler 1924

F. Winkler, *Die altniederländische Malerei: die Malerei in Belgien und Holland von 1400-1600*, Berlin 1924

Winkler 1929

F. Winkler, 'Dürerstudien', *Jahrbuch der Preussischen Kunstsammlungen* L (1929), pp. 123-66

Winkler I-IV, 1936-39

F. Winkler, *Die Zeichnungen Albrecht Dürers*, 4 vols., Berlin 1936-39 (I, 1936; II, 1937; III, 1938; IV, 1939)

Winkler 1955

F. Winkler, 'Ein Unbetrachtetes eyckisches Werk', in Heuss *et al.* 1955, pp. 91-95

Winkler 1959

F. Winkler, 'Zur Kenntnis und Würdigung des Jan Mostaert', *Zeitschrift für Kunstwissenschaft* XIII (1959), pp. 177-214

Winkler 1964

F. Winkler, *Das Werk des Hugo van der Goes*, Berlin 1964

Winterthur 2007

M.A. Reinhard-Felice (ed.), *Venite, adoremus: Geertgen tot Sint Jans and the Adoration of the Magi*, Winterthur (Oskar Reinhart Sammlung 'Am Römerholz') 2007-08

Wolff-Thomsen 1997

U. Wolff-Thomsen, *Jan Joest von Kalkar: ein niederländischer Maler um 1500*, Bielefeld 1997

Woodall 1989

J. Woodall, 'Painted immortality: portrait of Jerusalem pilgrims by Anthonis Mor and Jan van Scorel', *Jahrbuch der Berliner Museen* XXXI (1989), pp. 149-63

Worm 1986

A. Worm, 'Saul bij de heks van Endor door Jacob Cornelisz. van Oostsanen', thesis, Universiteit van Amsterdam 1986

Wrangel/Troubnikov 1909

N. Wrangel and A. Troubnikov, 'Les Tableaux de la Collection Stroganoff à Rome', *Staryé Godi*, March 1909, p. 127

Wuestman 2005

G. Wuestman, 'Het familie boekje van Pieter Boudaen Courten (1594-1668): memoires van een geportretteerde', *Bulletin van het Rijksmuseum* LIII (2005), pp. 19-61

Wurfbain 1971

M.L. Wurfbain, 'Dans om het Gouden kalf: Lucas van Leyden', *Openbaar Kunstbezit* XV (1971), pp. 17a-b

Wurfbain 1978

M.L. Wurfbain, 'De Meester van de Manna-inzameling: Broeder Tymanus?', in Ter Molen/Meij 1978, pp. 24-35

Ypma 1949

E. Ypma, *Het Generaal kapittel van Sion: zijn oorsprong, ontwikkeling en inrichting*, Nijmegen/Utrecht 1949

Zeedijk 2007

T. Zeedijk, “‘Tot voordeel en genoeg’: de schilderijenverzameling van Gerrit van der Pot van Groeneveld”, *Bulletin van het Rijksmuseum* LV (2007), pp. 129-207

Zilverberg 1951

S.B.J. Zilverberg, *David van Bourgondië, bisschop van Terwaan en van Utrecht (ca. 1427-1496)*, Groningen 1951

Zimmerman/Kreyczi 1885

H. Zimmerman and F. Kreyczi, ‘Urkunden und regesten aus dem k.u.k. Haus-Hof- und Staats-Archiv in Wien, *Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen des allerhöchsten Kaiserhauses* III (1885), pp. LXXXII-CLII

Zuidema 2004

L. Zuidema, ‘Weerspiegeling van twee leefwerelden: het Delftse kartuizerklooster en het drieluik met de familie Van Beesd’, *Madoc* XVIII (2004), pp. 267-68

RIJKSMUSEUM PAINTINGS CATALOGUES

1801

C.S. Roos, ‘Beknopte Beschryving van de Nationale Kunst-Gallery, benevens die der voortreffelyke Oranje-zaal, op het Huys in ’t Bosch, bij den Haag’, 1801, transcribed in Moes/Van Biema 1909, pp. 47-53

1809

[C. Apostool], *Catalogus der schilderijen, oudheden, enz. op het Koninklijk Museum te Amsterdam*, Amsterdam 1809

1816, 1818, 1819, 1821, 1825

[C. Apostool], *Catalogus der schilderijen, oudheden, enz. op ’s Rijks Museum te Amsterdam berustende/Catalogue des tableaux exposés au Musée du Royaume des Pays-Bas, dans la ville d’Amsterdam*, Amsterdam 1816, 1818, 1819, 1821, 1825

1827, 1828, 1830, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837

[C. Apostool], *Aanwijzing der schilderijen, berustende op ’s Rijks Museum, te Amsterdam, alwaar dezelve voor 60 cents te bekomen is/Notice des tableaux exposés au Musée du Royaume des Pays-Bas, à Amsterdam*, [Amsterdam] 1827, 1828, 1830, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837

1838, 1839, 1840, 1841, 1843, 1846

[C. Apostool], *Aanwijzing der schilderijen, berustende op ’s Rijks Museum, te Amsterdam, alwaar dezelve voor 60 cents te bekomen is/Description des tableaux, qui constituent le Musée du Royaume des Pays-Bas, à Amsterdam*, [Amsterdam] 1838, 1839, 1840, 1841, 1843, 1846

1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1853, 1855

[C. Apostool], *Aanwijzing der schilderijen, berustende op het Rijks Museum, te Amsterdam/Description des tableaux, déposés au Musée Royal des Pays-Bas, à Amsterdam*, [Amsterdam] 1848, 1849, 1850, 1851, 1853, 1855

1858, 1859, 1864, 1866, 1870, 1872

[P.L. Dubourcq], *Beschrijving der schilderijen op ’s Rijks Museum te Amsterdam. Met fac*

simile der naamteekens/Notice des tableaux du Musée d'Amsterdam, avec fac-simile des monogrammes, Amsterdam 1858, 1859, 1864, 1866, 1870, 1872

1876

[P.L. Dubourcq, edited by J.W. Kaiser], *Beschrijving der schilderijen op 's Rijks Museum te Amsterdam. Met fac simile der naamteekens/Notice des tableaux du Musée d'Amsterdam, avec fac-simile des monogrammes*, Amsterdam 1876

1880

[J.W. Kaiser], *Beschrijving der schilderijen van het Rijksmuseum te Amsterdam, met historische aantekeningen en facsimile's der naamteekens*, The Hague 1880

1881

[J.W. Kaiser], *Tweede vervolg van de Beschrijving der schilderijen van het Rijksmuseum te Amsterdam, met historische aantekeningen en facsimile's der naamteekens*, The Hague 1881

1885, 1886

A. Bredius, *Catalogus van het Rijks-Museum van schilderijen geïllustreerd met 50 platen geteekend door C.L. Dake/Catalogue des tableaux du 'Rijks-Museum' illustré par 50 gravures, dessins de C.L. Dake*, Amsterdam 1885, 1886

1887, 1888, 1891, 1897, 1901

A. Bredius, *Catalogus van het Rijks-Museum van schilderijen/Catalogue des peintures du Musée de l'Etat à Amsterdam*, Amsterdam 1887, 1888, 1891, 1897, 1901

1903

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam*, Amsterdam 1903

1904

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue des tableaux, miniatures, pastels, dessins encadrés, etc. du Musée de l'Etat à Amsterdam*, Amsterdam 1904

1905

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue of the pictures, miniatures, pastels, framed water colour drawings, etc. in the Rijks-Museum at Amsterdam*, Amsterdam 1905

1907

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam met supplementen*, Amsterdam 1907

1908

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam met drie supplementen*, Amsterdam 1908

1909

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam met supplement*, Amsterdam 1909

1910

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue of the pictures, miniatures, pastels, framed drawings, etc.*

in the Rijks-Museum at Amsterdam with supplement, Amsterdam 1910

1911

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue des tableaux, miniatures, pastels, dessins encadrés, etc. du Musée de l'Etat à Amsterdam avec supplément*, Amsterdam 1911

1912

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam met supplement*, Amsterdam 1912

1914

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue of the pictures, miniatures, pastels, framed drawings, etc. in the Rijks-Museum at Amsterdam with supplement*, Amsterdam 1914

1918

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, omlijste teekeningen, enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam met supplement*, Amsterdam 1918

1920

[B.W.F. van Riemsdijk], *Katalog der Gemälde, Miniaturen, Pastelle, eingerahmenten Zeichnungen u.s.w. im Reichsmuseum zu Amsterdam*, Amsterdam 1920

1926

[B.W.F. van Riemsdijk, edited by F. Schmidt-Degener], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, teekeningen enz. in het Rijks-Museum te Amsterdam*, Amsterdam 1926

1927

[B.W.F. van Riemsdijk], *Catalogue of the pictures, miniatures, pastels, framed drawings, etc. in the Rijks-Museum at Amsterdam*, Amsterdam 1927

1934

[B.W.F. van Riemsdijk, edited by F. Schmidt-Degener], *Catalogus der schilderijen, miniaturen, pastels, aquarellen tentoongesteld in het Rijksmuseum te Amsterdam*, Amsterdam 1934

1948

[D.C. Röell], *Catalogus van de tentoongestelde schilderijen*, Amsterdam 1948

1950

Abridged catalogue of the paintings exhibited in the Rijksmuseum, Amsterdam/Catalogue sommaire des tableaux exposés dans le Rijksmuseum, Amsterdam, [Amsterdam] 1950

1951

[D.C. Röell], *Catalogus van de tentoongestelde schilderijen, pastels en aquarellen*, Amsterdam 1951

1955

Abridged catalogue of the paintings, watercolours, and pastels exhibited in the Rijksmuseum, Amsterdam/Catalogue sommaire des tableaux, aquarelles et pastels exposés dans le Rijksmuseum, Amsterdam/Kurzes Verzeichnis der Gemälde, Aquarelle und Pastelle ausgestellt im Rijksmuseum, Amsterdam, [Amsterdam] 1955

1956

[D.C. Röell], *Catalogus van de tentoongestelde schilderijen, pastels en aquarellen*, Amsterdam 1956

1960

[A. van Schendel], *Catalogue of paintings Rijksmuseum Amsterdam*, [Amsterdam 1960]

1976

P.J.J. van Thiel *et al.*, *All the paintings of the Rijksmuseum in Amsterdam: a completely illustrated catalogue*, Amsterdam/Maarsen 1976

1992

P.J.J. van Thiel *et al.*, *All the paintings of the Rijksmuseum in Amsterdam: first supplement 1976-1991*, Amsterdam/The Hague 1992